

ARCHÍV KLUBU SLOVENSKÝCH TURISTOV LOKOMOTÍVA BANSKÁ BYSTRICA
Oľga Kaliská : Pracovný – čiastočný súpis dokumentov k dejinám turistiky na Slovensku
Súbor : Dejiny turistických chát
Časť : NÍZKE TATRY – CHATA POD CHABENCOM

K dejinám Chaty pod Chabencom

Pohľadnica a razítka Chaty KČST Pod Chabencom z roku 1936

Súpis dokumentov z Archívu Klubu slovenských turistov Lokomotíva Banská Bystrica, dokumentov zo štátnych archívov, aj výpisy textov zo Zapisníc KČST v Ban.Bystrici 1928-1938 a Zapisníc KSTL Banská Bystrica 1939-1949, v ktorých sú zmienky o chate pod Chabencom. Originály textov uvedených zapisníc sú vo fonde Štátneho archívu v Banskej Bystrici. Kópie dokumentov boli zhotovované ešte kedysi v 80-tych rokoch a sú značne nekvalitné, preto uvádzame aj stručné výpisy z nich resp.prepis ich textov...

Súčasťou dokumentov Archívu KST Lokomotíva Banská Bystrica sú aj záznamy a fotografie z osobných archívov turistických činovníkov Odboru Klubu československých turistov Banská Bystrica , ktorí sa osobne zaslúžili aj o výstavbu a prevádzku prvej chaty pod Chabencom – Viliam Pauliny, Vlasta Ondrušková, Ľudvík Stárka, Juraj Caban.

Poznámka k názvoslovnej terminológii

*V dobovej tlači, v dokumentoch KČST, KSTL, aj KST sa názov chaty uvádza v rôznych podobách :
Chata KČST pod Chabencom /Chata pod Chabencom / Chata na Chabenci / Útulňa pod Chabencom / Útulňa Ďurková
KST na smerovkách TZT z roku 2014 uvádza - Útulňa pod sedlom Ďurková
preto aj v záznamoch tohoto súpisu sú citované tieto rôzne podoby názvu.*

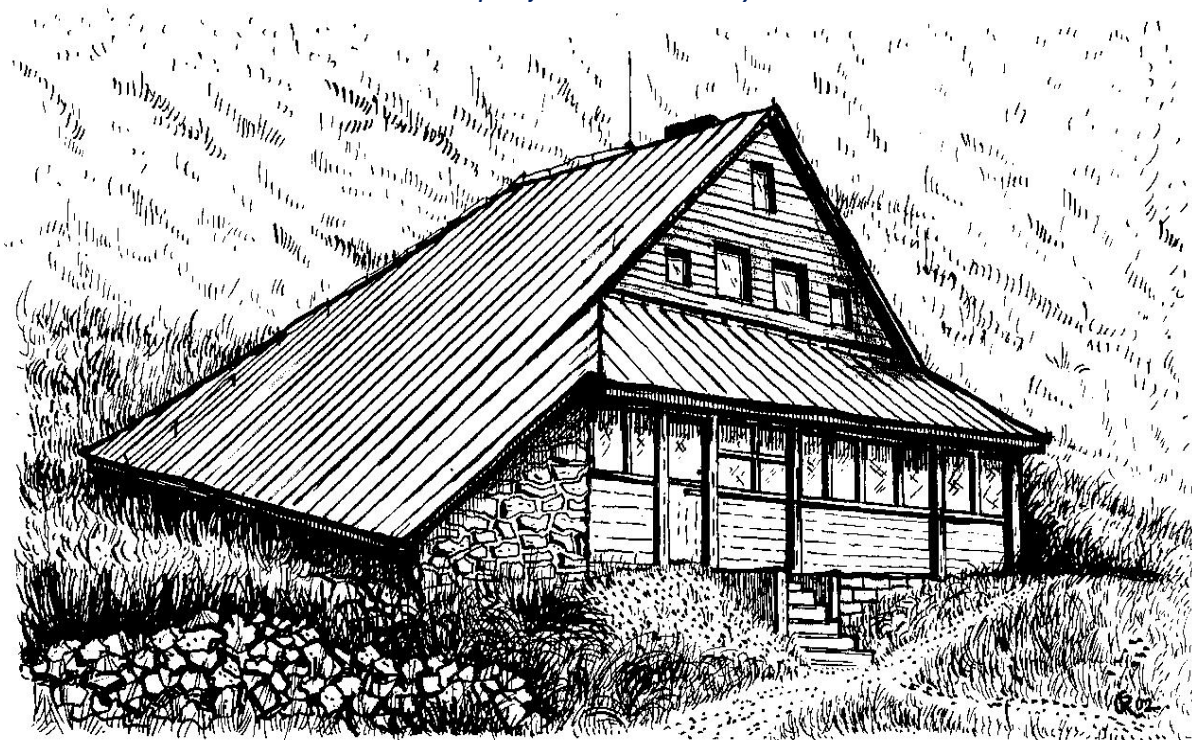
Chaty a chatári pod Chabencom

Chata KČST pod Chabencom sprístupnená 14.8.1932. V septembri 1940 (9.- 10.9.1940) zhorela(požiar vznikol v komíne)

1932 –september 1933	prvým správcom Chaty pod Chabencom bol Kornel Samko z Lopeja
október 1933 - 1.7.1937	nájomcom a chatárom Chaty pod Chabencom bol Juraj Caban z BB-Nemce
júl 1937 – jún 1938	správkyňou Chaty pod Chabencom bola Vlasta Ondrušková z Odboru KČST BB
15.6.1938-september 1940	hospodár a nájomca chaty na Chabenci od 15.6.1938 Ján Bohúň

Po požari prvej chaty bol turistom k dispozícii provízorň prístrešok na južnom svahu Chabenca, v roku 1946 Odbor KSTL Jasenie opravil jeho poškodenia z vojnových rokov.

Terajšiu útulňu KST pod Chabencom v Sedle Ďurková sprístupnila Regionálna rada KST Banská Bystrica 28.9.2002 od 23.3.2004 útulňu spravuje Odbor Klubu slovenských turistov Jasenie

Archívny dokument : Útulňa pod Chabencom v roku 2002 – autor kresby Otakar Ruml

Súpis publikovaných a archívnych dokumentov o chatách pod Chabencom z rokov 1927-2014

1927

Stredoslovenská župa KČST mala výborové stretnutie v Ban.Bystrici dňa 21.mája 1927...-In: Krásy Slovenska.-Roč.6, č.3-4(1927), s.114-115. -(o útulniach pod Latiborskou hoľou, Chabencom a na Kráľovej studni) Rokovaniu predsedal V. Paulíny ...Stredoslovenská župa odporúča zemedelskému inšpektorátu v BB aby sa otázka adaptovania útulne pod Latiborskou hoľou a pod Chabencom riešila na ankete...ústrediu bol predstretý na schválenie plán a rozpočet útulne na Kráľovej studni...mesto Banská Bystrica dalo župe podporu 500 Kčs...župa opatruje 13 498 Kčs stavebného fondu...útulňa na Ďumbieri ktorú stavia ústredie, má byť tohoto roku dokončená...na budúcej schôdzi komisie 18.6.27 v BB má sa podrobnejšie referovať o Nízkych Tatrách z hľadiska celoštátneho... Stredoslovenská župa požiada Slovenskú komisiu aby sa na ústredí domáhala špeciálnej štátnej podpory pre Nízke Tatry...Krásy Slovenska nech sa stanú úradným orgánom Slovenskej komisie...s výstavbou novej útulne na Trangoške sa rozhodlo predbežne počkať.

1930

Zápis o valné hromadě KČST, konané 18.kvĕtna 1930 v Olomouci.-In: Časopis turistů. – Roč.42, č.5 (1930), s.146-148.- V texte stručná informácia o rozdelení výťažku stavebného fondu KČST, z ktorého sa dalo 20 000 Kč ako príspevok na útulňu pod Latiborskou hoľou (pod Chabencom) s tým, že suma bude uvoľnená až keď bude stavba chaty aktuálnou.

Archívny dokument : Zápisnica výborové schůze KČST Ban.Bystrica konané dne 12.2.1930 v Nár. domě. - Uvádza sa aj informácia: „Stredoslovenská župa KČST zaslala opis zápisnice župní schůze, z níž byly přečteny důležité body (jednáno o přípravách pro chatu pod Chabencom, o zřízení chaty na Trangoške)“. - In: ARCHÍV KST LOKO : Zápisnice odboru KČST v Banskej Bystrici 1928-1938/ PC prepis zápisníc. - Rkp.originál zápisníc je vo fonde Štátneho archívu Banská Bystrica.

Zprávy z ústředí : I.schůze ústředního zastupitelstva KČST 4.10.1930 v Náchodě. - In: Časopis turistů. – Roč.42, č.11(1930), s.270-271. – Uvádza sa aj informácia -V rámci stavebného programu prichádzajú do úvahy – chodníky vo V.Tatrách, chata pod Vysokou,útulňa v sedle Váhy, chata pod Chabencom, úprava zakúpeného domu v Lipt.Mikuláši. Hotovosť 6855 Kč po zrušenom odbore D.Smokovec bude použitá na stavbu útulne v sedle Váhy.

1931

Zprávy z ústředí : 43.schůze ústředního výboru KČST 7.4.1931.- In:Časopis turistů. – Roč.43, č.2 (1931), s.50.-o.i.- Pozemok pre stavbu útulne pod Chabencom prenájatý Klubu na 99 rokov. Firma inž.A.Bárta a inž.V.Holý,Spišská Nová Ves darovala Klubu „boudu“pri zastávke u Popradského plesa. Uznesenie upraviť cestu Žabie pleso – Sedlo Váha v letnom období za pomoci vojska, zriadenie drevených mostíkov tamtiež a dovoz dreva obstará Klub na vlastné náklady. Nadviazané rokovanie s nájomcom chaty na Kláštorisku vo veci výstavby hospodárskych objektov.

Zo Stredoslovenskej župy KČST /R.P. - In: Krásy Slovenska.-Roč.10, č.7 (1931), s.243-244. – útulne(pod Ďumbierom-ktorú inicioval odbor v Podbrezovej, Kráľova studňa-ktorú postavil banskobystrický odbor za vedenia J.Wünscha), útulňu v doline Sekier v Slovenskom Rudohorí postavil Odbor Zvolen.Pripravuje sa vybudovanie útulne na Chabenci a na Poľane.

Archívny dokument : Zápis ze schůze odboru KČST Banská Bystrica dne 17.11. 1931.- Uvádza sa aj : Zpráva jednatele: Přečteny došlé a odeslané dopisy. Dále referuje jednatel o schůzi Stredoslov.župy dne 15 tm. Ve Zvolení, na které byla též přetrásána stavba chaty na Chabenci. Pplk.Ondruška poznamenává, že bylo župou usneseno, že župa sama chatu nemůže, jen na výslovné splnomocnění Ústředí a z prostředků Ústředí.- In: ARCHÍV KST LOKO : Zápisnice odboru KČST v Banskej Bystrici 1928-1938/ PC prepis zápisníc. - Rkp.originál zápisníc je vo fonde Štátneho archívu Banská Bystrica.

Stredoslovenská župa KČST /-ška.- In: Krásy Slovenska.-Roč.10, č.5-6 (1931), s.197.- Valné zhromaždenie 29.3.1931 vo Zvolene, za účasti odborov-B.Bystrica,Brezno,Slov.Ľupča,Lučenec,Ban.Štiavnica,Tisovec,Rim.Sobota,Radvaň a Zvolen. Župa podporovala stavby útulní pod Chabencom, pod Suchým vrchom a pri Môľovej. Odhlasovala sa podpora 2000 Kč pre Krásy Slovenska. Predseda župy Viliam Paulíny

1932

HRUBÝ, Emil :Zpráva o činnosti Klubu československých turistů za rok 1931 / Emil Hrubý, Josef Broul.-In: Časopis turistů. – Roč.44, č.2 (1932) – Příloha.- S.32.- Na str.7 sa uvádza informácia o Útulni pod Chabencom, ktorej stavba podľa plánov kap.stav.sl.Svobodu sa začne v roku 1932. Na str.8 je informácia o Štefánikovej chate pod Ďumbierom a rozšírení jej ubytovacej kapacity.

Chata Klubu čl.turistů na Chabenci / KČST a Stredoslovenská župa KČST.-In: Časopis turistů. – Roč.44, č.5 (1932), s.157- Text: V neděli dne 29.9.1932 byla vykonána kolaudace chaty KČST na Chabenci a shledáno, že stavba jak řešením tak provedením velmi dobře vyhovuje. Chata těší se velké oblibě a přenocovalo v ní od otevření t.j. od 14.8. do konce září 243 turistů, mezi nimi i býv.ministr Dr.K.Engliš, který se též velmi pochvalně o ní vyslovil. Středoslovenská župa KČST postarala se o označení Štefánikovy hřebenové cesty, takže úsek od Korytnice po Ďumbier je bezvadně vyznačkován. Krajský úřad v Bratislavě pochopil plně,, jaký význam má spřístupnění Nízkých Tater a Velké Fatry a na žádost Stredoslovenské župy KČST, udělil subvenci Kč 10.000 na zimní tyčování. Tato částka ovšem daleko nestačí na označení celého hřebenu Nízkých Tater, jež bylo původně zamýšleno, ale přece umožnila vytyčkovati nejnutnější úseky. Středoslovenská župa je Krajskému úřadu vděčna za projevenou přízeň a lyžaři uvítají značení s velkou radostí. Rovněž dlužno se zmíniti s povděkem o tom, že lesní správa Jaseně zřídila serpentinový chodník v nejstrmějším úseku výstupu pod Struhárem. Chodník, ač je jen zhruba hotový, velmi usnadňuje výstup od Jasenské kyslé vody. Až bude rozšířen na 80 cm, jak je projektován, bude jím možno vystupovati i na lyžích. Děkujeme všem, kdož se přičinili, ať prací nebo dary zdolati těžký úkol předsevzatý stavbou chaty na Chabenci. Zejména děkujeme kpt.stav.A.Svobodovi za nezištné vyhotovení plánu chaty a za dozor, který svědomitě vykonával a p.staviteli P.Mistríkovi z Predajnej, který se svého úkolu s plným zdarem zhostil. Poznámky v knize návštěvníků dokazují, že v těchto místech byla chata nanejvýš potřebnou a přehlášky pro zimu zaručují chatě na Chabenci dobrou budoucnost.

Chata Klubu čsl. turistů na Chabenci. V neděli dne 25./IX. 1932 byla vykonána kolaudace chaty KČST. na Chabenci a shledáno, že stavba jak vyřešením tak provedením velmi dobře vyhovuje. Chata těší se velké oblibě a přenocovalo v ní od otevření t. j. od 14. srpna do konce září 243 turistů, mezi nimi i býv. ministr Dr. K. Engliš, který se též velmi pochvalně o ní vyslovil. Středoslovenská župa KČST. postarala se o označení Štefánikovy hřebenevé cesty, takže úsek od Korytnice po Ďumbier je bezvadně vyznačovaný. Krajský úřad v Bratislavě pochopil plně, jaký význam má spřístupnění Nízkých Tater a Velké Fatry a na žádost Středoslovenské župy KČST. udělil subvenci Kč 10.000 na zimní tyčování. Tato částka ovšem daleko nestačí na označení celého hřebenu Nízkých Tater, jež bylo původně zamýšleno, ale přece umožnila vytyčkovati nejnutnější úseky. Středoslovenská župa KČST. je krajskému úřadu velmi vděčna za projevenou přízeň a lyžaři uvítají značení s velkou radostí. Rovněž dlužno se zmíniti s povděkem o tom, že lesní správa v Jasenie zřídila serpentinný chodník v nejstrmějším výstupu pod Struhárem. Chodník, ač je jen zhruba hotový, velmi usnadňuje výstup od Jasenské kyslé vody. Až bude rozšířen na 80 cm, jak je projektován, bude jím možno vystupovati i na lyžích. Děkujeme všem, kdož se přičinili, ať prací nebo dary zdolati těžký úkol, předsevzatý stavbou chaty na Chabenci. Zejména děkujeme p. kpt. stav. A. Svobodovi za nezištné vyhotovení plánu chaty a za dozor, který svědomitě vykonával, a p. staviteli P. Mistríkovi z Predajné, který se svého úkolu s plným zdarem zhostil. Poznámky v knize návštěvníků dokazují, že v těchto místech byla chata nanejvýš potřebnou a přihlášky pro zimu zaručují chatě na Chabenci dobrou budoucnost.

Klub čs. turistů a Středoslovenská župa KČST.

Slavnostní otevření chaty na Chabenci. - In: *Časopis turistů.* - Roč. 44, č. 4 (1932), s. 121-122. - Text:

V neděli dne 14. 8. 1932 byl tento nový objekt KČST. na hřebeni Nízkých Tater odevzdán turistické veřejnosti. Stavba započatá v dubnu tohoto roku byla zdržována nevlídným počasím, avšak příznivý povětrnostní obrat v posledních dnech umožnil dokončení stavby až na nepatrné drobnosti, takže chata již před otevřením mohla poskytovat provisorii ubytování. Nutno zdůrazniti obětavost dělnictva v čele s tesařským mistrem Jariabkem. Projekt vypracoval a stavební dozor svědomitě a pečlivě za velmi obízných okolností vedl kapitán stavební služby A. Svoboda z Banské Bystrice. Stavbu provedl stavitel Pavel Mistrík z Predajnej.

Slavnosti účastnilo se celkem 131 osob, jež **uvítal jednatel Středoslovenské župy KČST, podpluk. just. služby Fr. Ondruška**, který vylíčil historii vzniku chaty, načež **slavnostní řeč pronesl předseda Středoslovenské župy KČST gen. řed. Viliam Pauliny**, který poděkoval všem, kdož se přičinili o vybudování nového turistického domova, zvláště pak vyslovil uznání ředitelství státních lesů a statků v Banské Bystrici, které dalo Klubu zdarma k dispozici stavební materiál z bývalých stájí pod Chabencem. **Insp. Miloš Janoška recitoval báseň Bajka od Somického. Za vojsko promluvil div. gen. J. Votruba, velitel 10. pěší divise, za ústř. výbor KČST JUDr. J. Hřebec, za ředitelství státních lesů v B. Bystrici vlád. rada Ing. V. Kelemen, za tatranskou župu a odbor v Lipt. Sv. Mikuláši insp. Miloš Janoška, jehož humorný projev byl živě přijat přítomnými, za župu fatranskou a odbor v Ružomberku prof. Kyas, za Národohospodářskou župu Středoslovenskou ing. Hlava, za Sokol v B. Bystrici Dr. Hrušeš, za slovenskou župu SLRČS Dr. Zvěřina, za odbory KČST v B. Bystrici řed. Wünsch, v Rim. Sobote prof. Freňov, vo Zvolene ing. Dvořáček, v Podbrezové p. Chudík. Přítomni byli i zástupci odborů KČST Brno, Kremnica, Lučenec, Pardubice, Praha a četné obyvatelstvo z okolí. Z řady pozdravů byl čten i přepis ministra Dra. Juraje Slávika.**

Strubová útulna je přízemní s půdou, má velkou společnou nocojárnu pro 20 osob, ve které jsou dva oddíly pryčen, opatřené drátěnými vložkami, matracemi, polštářky a teplými přikrývkami, dále menší nocojárnu se 4 dvojlůžky a dámskou nocojárnou s 5 poschodovými lůžky, kuchyň a byt hospodáře, je technicky účelně řešena a velmi dobře uvnitř zařízena, má překrásnou polohu v pásnu zeleně horských pastvin s výhledem na strmou Skalku a Slovenské Krušnohory. O stravování v chatě dobře postaráno, jest v ní hospodařeno celoročně a veškeré ceny jsou tytéž, jako ve Štefánikově chatě na Ďumbieru.

Adresa správce chaty: Kornel Lauko, Lopej, pp. Podbrezová. Písemné dotazy zodpovídá jednatel středoslovenské župy KČST pplk. František Ondruška, Banská Bystrica, Hronské nábreží 6.

Z různých činností KČST.

Slavnostní otevření chaty na Chabenci. V neděli dne 14. srpna t. r. byl tento nový objekt KČST. na hřebeni Nízkých Tater odevzdán turistické veřejnosti. Stavba započatá v dubnu tohoto roku byla zdržována nevlídným počasím, avšak příznivý povětrnostní obrat v posledních dnech umožnil dokončení stavby až na nepatrné drobnosti, takže chata již před

otevřením mohla poskytovat provisorní ubytování. Nutno zdůraznit obětavost dělnictva v čele s tesařským mistrem Jariabkem. Projekt vypracoval a stavební dozor svědomitě a pečlivě za velmi obtížných okolností vedl kapitán stavební služby A. Svoboda z Banské Bystrice. Stavbu provedl stavitel Pavel Mítrík z Predajné.

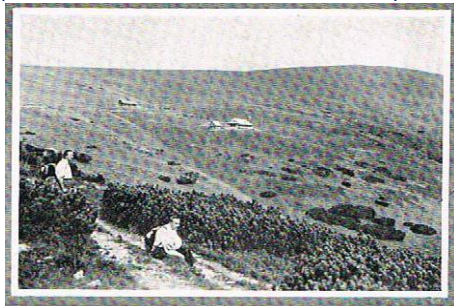
Slavnosti účastnilo se celkem 131 osob, jež uvítal jednatel Středoslovenské župy KČST. podpluk. just. služby Fr. Ondruška, který vylíčil historii vzniku chaty, načež slavnostní řeč pronesl předseda Středoslovenské župy KČST. gen. řed. Vil. Pauliny, který poděkoval všem, kdož se přičinili o vybudování nového turistického domova, zvláště pak vyslovil uznání ředitelství státních lesů a statků v Banské Bystrici, které dalo Klubu zdarma k dispozici stavební materiál z bývalých stájí pod Chabencom. Insp. Mil. Janoška recitoval báseň »Bajka« od Somického. Za vojsko promluvil div. gen. J. Votruba, velitel 10. pěší divise, za ústřední výbor KČST. JUDr. J. Hřebec, ze ředitelství státních lesů v B. Bystrici vlád. rada Ing. V. Kelemen, za tatr. župu a odbor v Lipt. Sv. Mikuláši insp. Mil. Janoška, jehož humorný projev byl živě přijat přítomnými, za župu fatranskou a odbor v Ružomberku prof. Kyas, za Národohospodářskou župu Středoslovenskou ing. Hlava, za Sokol v Ban. Bystrici Dr. Hrubeš, za slovenskou župu SLRČS. Dr. Zvěřina, za odbory KČST. v B. Bystrici řed. Wünsch, v Rim. Sobotě prof. Freňov, ve Zvolení ing. Dvořáček, v Podbrezové pan Chudík. Přítomni byli i zástupci odborů KČST. Brno, Kremnice, Lučenec, Pardubice, Praha a četné obyvatelstvo z okolí. Z řady pozdravů čten byl i příspěv ministerska Dra Juraje Slávika. Srubová útulna je přízemní s půdou, má velkou společnou noclehárnu pro 20 osob, ve které jsou dva oddíly pryčen, opatřené drátěnými vložkami, matracemi, polštářky a teplými přikrývkami, dále menší noclehárnu se 4 dvojlůžky a dámskou noclehárnu s 5 poschoďovými lůžky, kuchyň a byt hospodáře, je technicky účelně řešena a velmi dobře uvnitř zařízena, má překrásnou polohu v pásmu zeleně horských pastvin s výhledem na strmou Skalku a na Slovenské Krušnohoří. O stravování je v chatě dobře postaráno, jest v ní hospodařeno celoročně a veškeré ceny jsou tytéž, jako ve Štefánikově chatě na Ďumbieru.

Adresa správce chaty: Kornel Lauko, Lopej, pp. Podbrezová. Písemné dotazy zodpovídá jednatel středoslovenské župy KČST. pplk. František Ondruška, Banská Bystrica, Hronské nábřeží 6.

Archivní dokument : Viliam Pauliny s partiou pri otvorení chaty pod Chabencom–Foto z osobného albumu Viliama Paulinyho.

MÜHLMANN, Jaroslav : Nízke Tatry v oblasti Ďumbiera a Korytnice / J.M. = Jaroslav Mühlmann - Obr.- In: Krásy Slovenska. - Roč.11, č.11-12(1932), s.259-268. - Popis hrebeňa od Ďumbiera po Prašivú a ďalej do Korytnice. Fotografie - základy Štefánikovej chaty pod Ďumbierom, základ novostavby a dočasný útulok pod Ďumbierom, útulňa na Chabenci - celkový záber lokality v pozadí s objektom maštale :

Turistická útulňa na Chabenci.

Nová chata KČST na Chabenci. – Fotogr. - In: Krásy Slovenska. – Roč.11, č.7-8 (1932), s.218-220. Chatu postavila Stredoslovenská župa KČST a Odbor KČST Banská Bystrica. Staviteľom bol P.Mistrík z Predajnej. Popis chaty a prístupové trasy k nej. Fotografie – pôvodné maštale z materiálu ktorých bola postavená chata, a pohľad na južnú, vstupnú stranu chaty. Stredoslovenská župa KČST sa postarala o vyznačkovanie Štefánikovej hrebeňovej cesty, takže úsek od Korytnice po Ďumbier je bezvadne vyznačkován. Krajský úrad v Bratislave pochopil aký význam má sprístupnenie Nízkych Tatier a vyhovel žiadosti Stredoslovenskej župy KČST o subvenciu a daroval 10.000 Kčs na zimné ťažobné vyznačenie. Táto čiastka však nestačí na označenie celého hrebeňa NT ako bolo zamýšľané. Lesná správa Jasenie dala zhotoviť serpentínový chodník v najstrmšom úseku pod Struhárom, až bude rozšírený na 80 cm ako je projektované, bude sa ním dať vystupovať aj na lyžiach. Prvým správcom chaty bol Kornel Samko z Lopeja.

NOVÁ CHATA KČST. NA CHABENCI.

Kub šiel turistú odevdial dne 14. srpna t. r. k po-
užití svojí druhou vysokohorskou chatu v Níz-
kých Tatrách turistické verejnosti. Vybudovaním
toto dôležitá chaty, stáva sa prístupnou jedna
z najkrásnejších tur našej republiky, hrebeňová
cesta Nízkymi Tatrami. Dosud mohli tuto turu
absolvovať len veľmi odtužili a odvážni, nyní jest
prístupna téměř každému průměrnému turistovi,
což dokazuje čilý ruch, který jest od otevření na
chatě.

Chata byla postavena z dřeva ze dvou vel-
kých stájí, které kdysi postavila maďarská vláda,
jichž však nebylo nikdy používáno. Plán chaty, který na návrh předse-
dnictva Středoslovenské župy KČST nezávisle vypracoval kapitán staveb,
A. Svoboda z Banské Bystrice, musel být řešen podle zbylých zdravých
trámí. Přesto však i z těchto trosk stáji vrostla velmi vkusná a po-
hodlná chata, s jejíž verandou je jedinečný rozhled a která jest denně
obdivována turisty ze všech končin republiky. To jest také nejlepší její
propagaci a zároveň odměnou za velkou námahu a starost, které byly
spojeny s její stavbou. Přes veškeré nesnáze, kterým se nelze v těchto
výškách 1737 m vymanouti, nebyl poměrně nepatrný obnos 70.000 Kč,
který byl na stavbu k dispozici, překročen. Postavit chatu za značné
těžkých stavebních poměrů vzal na sebe stavitel P. Mistrík z Predajnej.

Chata pozůstává z velké nocočárny, v níž jsou dva oddíly prýčen,
opatřených drátěnými vložkami, matracemi, polštáři a teplými přikrýv-
kami, pak z menší nocočárny se čtyřmi patrovými lůžky, kterou zaří-
dila Středoslovenská župa KČST a z dámské nocočárny s pěti patro-
vými lůžky. Rovněž obě tyto nocočárny uspokojí plně i náročného tu-
ristu. Celkem může pohodlně nocovat 40 turistů. O stravování je v chatě
dobře postaráno, jest obhospodářována celoročně a veškeré ceny jsou
tutéž, jako ve Štefánikově chatě na Ďumbieru.

Chata na Chabenci jest přístupna z několika stran. Z Pohroní mož-
no jeti vlakem do Zámostí, odtud 3 hod. po silnici k Jasenské Kyslé
vodě, kteroužto cestu je též možno jeti autem. Auto čtyřsedadlové ob-
držíte lze za 35 Kč v hostinci p. Bély v Predajnej. Laskavosti četnické
stanice v Predajnej jest možno toto auto objednat telefonicky. Prostřed-

nictvím jmenovaných lze též obdržeti nosiče baťohů za 20 Kč. Od Ja-
senské Kyslé vody po modré značce dojde se za 3 hodiny pohodlně na
chatu.

Druhý přístup jest z Magury, kam též možno dojetí autem, odtud
po zelené značce za 2 hodiny k chatě. Na hřebenu, kde křížuje se tato
značka s červenou, jest stožár opatřený tabulkou 5 min. k chatě, který
dla posledních zkušeností bude opatřen zvonekem, aby v míze upozorňo-
val turisty na blízkost chaty.

Třetí turu z Korytnice přes Prašivou: Nejdříve po modré značce,
pak po hřeběnové červené, dojde se za 7 hodin k chatě. Cesta od chaty
do Korytnice trvá 5 hodin. Z chaty pak možno pokračovati dále po hře-
běnové až k Štefánikově chatě na Ďumbier (chůze 7 hodin).

Dne 25. září 1932 byla kolaudace turistické chaty na Chabenci
a shledáno, že stavba jak vyřešením, tak provedením velmi dobře vy-
hovuje.

Chata těší se velké oblibě a přenocovalo v ní od otevření, t. j. od
14. srpna t. r. 243 turistů, mezi nimi i býv. ministr Dr. K. Engliš, který
se též velmi pochvalně o ní vyslovil.

Středoslovenská župa KČST, postarala se o označení Štefánikovy
hřeběnové cesty, takže úsek od Korytnice po Ďumbier je bezvadně vy-
značkován.

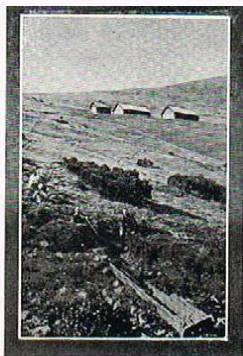
Krajský úřad v Bratislavě pochopil plně, jaký význam má spří-
stupnění Nízkých Tatier a Velké Fatry a vyhovel žádosti Středosloven-
ské župy KČST, o subvenci, aby i zimní turistika byla zabezpečena a
daroval na značení (tyčkování) 10.000 Kč. Tato částka ovšem daleko
nestačí na označení ani celého hřeběnové Nízkých Tatier, jak bylo původně

zamýšleno, ale přece bude možno zatím ty nejnútnejší úseky vytýčko-
vati, začať je Středoslovenská župa KČST. krajskému úřadu velmi
vděčna, a lyžaři uvítají toto značení s velkou radostí.

Rovněž dlužno se s povděkem zmíniti o tom, že lesní správa v Ja-
sení dala zhotoviti serpentínový chodník v nejstrmším výstupu pod
Struhárem. Chodník je sice jen zhruba hotový, ale přece velmi usnad-
ňuje výstup od Jasenské kyslé vody. Až bude rozšířen na 80 cm, jak je
projektováno, bude jím možno i na lyžích vystupovati.

Z poznámek v knize návštěvníků je viděti, jak v těchto místech
byla chata potřebná a přihlášky pro zimu zaručují chatě dobrou bu-
doucnost.

Adresa správce chaty: Kornel Samko, Lopej, pp. Podbrezová. Př-
semné dotazy zodpovídá jednatel Středoslovenské župy KČST. ppik.
František Ondruška, Banská Bystrice, Hronské nábreží 6.

Původné maštale; z ich materiálu bola postavená chata na Chabenci.

KS,1932,7-8,s.220.

Otvorenie novej chaty . -In: Pohronský Hlásnik. – Roč.7, č. 34, 19. 8. 1932, s. 1.- bolo 14. a 15. augusta 1932. Na slávnostnom akte sa zúčastnilo 131 osôb. Ústredný výbor KČST zastupoval dr. Hřebec, ďalej to boli zástupcovia susedných žúp a odborov KČST, banskobystrický odbor zastupoval jeho predseda J. Wünsch, zástupcovia vojska, generál J. Votruba, veliteľ 10. pešej divízie v Banskej Bystrici

Útulňa pod Chabencom. - In: *Krásy Slovenska*. – Roč.11, č.4-6 (1932), s.168. - Stredoslovenská župa a odbor KČST v Banskej Bystrici postavily pod juhozápadným hrebeňom Chabencu v Nízkych Tatrách novú, priestannú a primerane vyzdobenú útulňu, ktorá bola slávnostne otvorená dňa 14.augusta 1932.

SVOBODA, Antonín Richard : Chabeneec v Nízkych Tatrách. In: *Časopis turistů*. – Roč.44, č.4 (1932), s.111-116. - Informácia o dokončení výstavby Útulne KČST pod Chabencom.Pôvodne KČST zamýšľal získať od lesnej správy stajne pod Latiborskou holou, čo sa však nepodarilo a tak sa postavila útulňa pod Chabencom. Popis prístupových trás a turistických možností v okolí Chabencu a hlavného hrebeňa Nízkych Tatier. Na strane 121 je fotografia Chaty KČST na Chabenci. – Schem.mapa.-
Scan celého textu :

Antonín Richard Svoboda:

Chabeneec v Nízkych Tatrách.

KČST. dokončil stavbu sрубové turistické útulny pod Chabencom 1935 m vysokým v Nízkych Tatrách. Nízke Tatry byly turistickému ruchu otevřeny postavením chaty pod Ďumbierem 2045 m vysokým, který jest nejvyšším vrchem Nízkých Tater. Štefánikova chata na Ďumbieru jest vybudována ve výši 1740 m nad m.; jest přístupná s několika stran. Od Bohumínsko-košické dráhy jest nejsnadněji přístupná od Sv. Jana (žel. zast. Podtureň) nebo od Král. Lhoty autobusem do Bocy a pak pěšky. Dlužno připomenouti, že silnice Boca-Certovica jest sice v automapách i v mapách vojenských značena jako automobilová, ale není sjízdná. Z hronského údolí jest Ďumbier přístupný od Podbrezové (v níž jsou velké státní železárny) Bystrou dolinou, nebo

od Brezna Mýtnou dolinou. Nejčastěji se však návštěva Ďumbieru spojuje s návštěvou Demänovských jeskyní, od nichž vede zelená značka na Ďumbier a pak dále dolinou Bystré do Brezna, načež pokračuje ve Slovenském Rudohří na Polanu a do Děčvy. Až dosud byla návštěva Nízkých Tater omezena vlastně na tuto turu, resp. šlo se s té či oné strany na Ďumbier nebo jiný bod hřebenevý a zase dolů, poněvadž na hřebenu nebylo možno nikde nocovati. Jediná chata na Ďumbieru nestačila pro celou hřebenovou turu, neboť byla od dalších chat nebo osad příliš vzdálena a za jeden den nebylo lze hřebenovou turu uskutečnit. Tento nedostatek napravil KČST. tím, že zřídil turistickou útulnu pod Chabencom, uprostřed mezi Ďumbierem a Prašivou, čímž otevírá čs. turistice dosud neznámé a nepřístupné území a umožňuje středoslovenskou turu tzv. stezkou Štefánikovou, která vede od Sv. Júry v Turčanské zhrádce přes Turč. Blatnici na nejvyšší vrcholy Vysoké Fatry, Ostredok 1591 a Křižnou 1575 m, od níž západně pod Smrekovem 1441 m jest turistická chata. Druhá turistická chata ve Vel. Fatře jest pod Smrekovici 1488 m nad Ružomberkem, dvě hodiny daleko od stanice Podsuchá, trati Ružomberok-Korytnica. Velmi zajímavý v tomto pohoří jest Černý Kámen nad Revúcou, při státní silnici Ružomberok-Bánská Bystrica, která vede serpentínami přes vrch Šturec ve výši 1010 m n. m. Středoslovenská cesta, značená v celé délce červeně, vede pak dále z Křižné na Šturec a vrch Zvolen 1405 m, pak přes Kečku 1226 a Kozí Chrbáty k mohutnému masivu Prašivé, asi 20 km dlouhému, který tvoří záp. polovici Nízkých Tater až po Chabeneec. Odtud táhne se v délce dalších 20 km pohoří Ďumbieru. Pohoří Prašivé skládá se z Holice 1425 m, Velké Chochule 1754 m, Velké Hole 1640 a Latiborské Hole 1648 m, pod níž jsou stáje pro chov dobytka, které však nejsou používány. Následuje Chabeneec, pod nímž je nyní turistická útulna KČST. Od Kotlíčky 1957 m k jihu táhne se pozoruhodný, divoce rozeklaný, strmý, téměř nepřístupný masiv Skalky 1981 m, jejíž svahy spadají na jedné straně do doliny Lomnísté, na druhé do doliny Vajskové. Od Polany 1890 m k severu táhne se podobný hřeben Borhalmi 1889 m. Směrem k Ďumbieru jest Chopek s ostrým hrotem 2004 m a Krupová Hola 1890 m, načež následuje vlastní Ďumbier se třemi vrcholy, od nichž má odvozeno své jméno, neboť vypadají jako ležící zázvor, který se slovensky nazývá Ďumbier. Vzdálenost Ďumbier-Chabeneec měří sice pouhých 15 km mezi oběma chatami, vyžaduje však kamenitým terénem, hlavně pod Krupovou Holou, asi šesti hodin chůze. Středoslovenská cesta vede pak z Ďumbieru dále k Čertovici 1238 m, od které vede dobře udržovaná silnice do Brezna. Od Čertovice pokračuje turistická stezka na Vápenici 1692 m, na pověstnou Královu Holu 1945 m, pod níž končí v Červené Skále dráha, která se nyní prodlužuje na Margecany a Košice. Odtud po zelené značce lze dojít k ledové jeskyni

u Dobšíně a do zajímavého údolí Ztracené a pak dále do Slovenského ráje.

Původně zamýšlel Klub získati od lesní správy stáje pod Latiborskou Holou, což se však nepodařilo, takže došlo k vybudování chaty pod Chabencem ve středu Nízkých Tater. Práce pokračovala přes značné obtíže, spojené s dovozem materiálu a získáním pracovních sil pro tuto nezvyklou práci tak, že v polovici srpna došlo k slavnostnímu otevření.

Přístup k Chabenci jest možný s několika stran. Nejdeme-li celou hřebenovou turou, dostaneme se na Chabenec od dráhy bohumínsko-košické nejlépe z Liptovského Sv. Mikuláše přes Demánovské jeskyně. Od jeskyní jde se zprvu toutéž cestou jako na Ďumbier, až ke kotě 836, kde se údolí rozdělují; jedno směrem jihovýchodním vede na Ďumbier, druhé jihozápadním k Polaně 1890 m a dále na Chabenecc. S Chabence se sejde k chatě, která jest situována pod hřebenovou kotou 1819 směrem k Ďurkové (Gyurkové). Chata jest položena asi ve stejné výši, jako chata pod Ďumbierem, a patří spolu s touto k nejvýše položeným chatám v republice, které předstihují jen chaty ve Vys. Tatrách, v čele s útulnou na Sedle Váha ve Vys. Tatrách, jež se dokončuje. Jihozápadně od chaty pod Chabencem jest několik velmi vydatných pramenů. Od Ružomberku jest chata nejlépe přístupná buď ze stanice Lipt. Osady úzkokolejné dráhy Ružomberok—Korytnice, nebo z konečné stanice této dráhy. Z Lipt. Osady se jde přes Lužnou do Lázní Zelezná 950 m n. m. a na Magurku, kde se kdysi dovozovalo na zlato. Odtud se vystoupí přímo na hřeben a pak dolů k chatě. Z konečné stanice Korytnice se jde do stejnojmenných lázní 900 m n. m. položených asi 20 minut směrem východním. Lázeňské budovy jsou rozloženy velmi romanticky v hlubokém údolí, lemovaném na východě strmými stěnami Prašivé, na jihu Kozími Chrbáty, na východě Zvolenem, a může se v nich turista ubytovati nebo přenocovati. Odtud vede modře značená cesta na Kozí Chrbáty, kde se spojuje s červeně značenou hřebenovou stezkou, která pokračuje po hřebenu Prašivé přes Velkou Chochuli, Velkou a Latiborskou Holou k Chabenci. Nejsnadnější výstup jest ze stanice Zámostí nebo Predajné, dráhy B. Bystrica—Brezno, pak po silnici do Jasené. Odtud buď vzorně udržovanou lesní silnicí k Jasenské Kyslé Vodě a pak do prava stezkou směrem k místu, kde se stýká Struhár s Ďurkovou. K témuž místu možno dojít také sousední dolinou Lomnistou, která vede okolo stavidlového domku hydroelektrárny k lesní chatě. Za touto chatou odbočuje cesta v serpentínách nalevo nahoru a spojuje se s cestou právě vzpomenutou. Odtud vedou buď serpentiny nebo lze přímo po hřebenu vystoupiti k chatě pod Chabencem. Od Zámostí možno jeti autem až po Jasenskou Kyslou vodu, odkud lze asi za tři hodiny vystoupiti k chatě. Jinak každý z význačených výstupů vyžaduje času asi šesti hodin. Z Bánské Bystrice lze výstup i sestup uskutečniti za jeden den, neboť ráno o 4. hod. odjíždí vlak z B. Bystrice a večer nebo v noci jede zase zpět. U Jasenie jest zajímavá hydroelektrárna s výškou vody 200 m (20 atm. tlaku), která dodává proud státním železárnám v nedaleké Podbrezové. Horehroní jest kraj velmi zajímavý a lze jeho prohlídku spojit výhodně s návštěvou chaty. Od Brezna lze jeti romantickou krajinou ozubenou drahou k Tisovci a odtud na Muráň, nebo k jeskyním Domica u Plešivce, atd. Nebo lze si pro-

hlédnouti zajímavá báňská města Bánskou Bystrici, Bánskou Stiavnici a Kremnicu s romantickým okolím. Z Ružomberka jede denně také autobus přes Šturec do Bánské Bystrice a zpět, takže lze i s této cesty navázati výstup do Nízkých Tater. Nutno se zmíniti, že hřebeny Velké Fatry a Nízkých Tater po celé délce asi sedmdesáti km jsou nezalesněné, porostlé jen travou a skýtají nádherné rozhledy a výhledy. Při jasném počasí jest viděti až k severním hranicím Slovenska, věčným Liptovskými Holemi a Vysokými Tatrami, a k jihu až k jižním hranicím, takže se přehledne celé Slovensko.

Pro cestování v Nízkých Tatrách jsou nutny tyto mapy: Generální mapa 1:200.000 Bánská Bystrica 57° 49' a speciální mapy čísl. 4465 Brezno, 4462 Staré Hory, 4362 Ružomberok a 4363 Lipt. Sv. Mikuláš. Mapu značených turistických cest středoslovenských možno dostati u OKČST. v Bánské Bystrici (fil. Městské spořitelny pražské) za 2,50 Kč i s portem.

Event. další informace možno získati u Středoslovenské župy KČST. v Bánské Bystrici (pplk. just. sl. Frant. Ondruška).

Klub čl. turistů doufá, že turistická veřejnost uvítá se zájmem otevření nové chaty a nových turistických oblastí ve středním Slovensku, turistikou dosud neprávem opomíjeném.

Dodatečně bylo ještě zjištěno, že od Ružomberka jezdí autobusy nejen do Korytnice, nýbrž i přes Lipt. Osadu také do Lužné,

odkud jest pak přístup nahoru přes Magurku. V Magurce lze spatřiti několik dolů na zlato, v nichž se začalo letos znovu pracovati. Jiné autobusové spojení bylo zavedeno z Podbrezové do Mýta pod Ďumbier, kterým se tento obtížný výstup značně zkrátil. Tato okolnost přijde v úvahu při výstupu od Brezna, anebo od Červené Skály a Tisovce. Jinak nejvýhodnějším zůstává výstup ze stanice Zámostí, kde si pohodlnější turista může obstarati v hostinci v Predajné nebo Jasenie, kterými od stanice musí projíti, auto za 50—40 Kč až ke Kyslé vodě pod holemi. Odtud trvá výstup k chatě asi 3 hodiny.

Chata KČST. na Chabenci, 1737 m n. m.

Nízke Tatry v oblasti Ďumbiera a Korytnice / J.M. – Fotogr.-In: Krásy Slovenska. – Roč.11, č.9-10 (1932), s.259-268. -Zaujímavé dobové fotografie z rôznych etáp výstavby Štefánikovej chaty pod Ďumbierom (základy chaty, spodná časť novostavby, ktorá bola dočasnou útulňou) a **fotografia Chaty pod Chabencom, na ktorej vidno i predchádzajúce objekty.** Popis turistických trás v danej oblasti.

Archívny dokument : Zápis o výborové schůzi KČST v B.Bystrici, konané dne 14.července 1932.- Uvádza sa aj informácia :...Příští výlety byly stanoveny takto : ...14. a 15.8.1932 Chabenec-otevření chaty – vede Ondruška.- In: ARCHÍV KST LOKO : Zápisnice odboru KČST v Banskej Bystrici 1928-1938/ PC prepis zápisníc. - Rkp.originál zápisníc je vo fonde Štátneho archívu Banská Bystrica.

Archívny dokument : Zápis o výborové schůzi KČST v B.Bystrici konané ve čtvrtek dne 11.srpna 1932. - Uvádza sa aj informácia :...K otevření chaty na Chabenci usneseno organizovati autobusový výlet našeho odboru a pan předseda Wünsch pověřen, aby za odbor proslovil pozdrav...- In: ARCHÍV KST LOKO : Zápisnice odboru KČST v Banskej Bystrici 1928-1938/ PC prepis zápisníc. - Rkp.originál zápisníc je vo fonde Štátneho archívu Banská Bystrica.

Archívny dokument : Zápis o výborové schůzi KČST v B.Bystrici konané dne 14.září 1932. - Uvádza sa aj informácia :...Výletní referent Ondruška oznamuje, že 14.8. na Chabenci bylo 23 účastníků...- In: ARCHÍV KST LOKO : Zápisnice odboru KČST v Banskej Bystrici 1928-1938/ PC prepis zápisníc. - Rkp.originál zápisníc je vo fonde Štátneho archívu Banská Bystrica.

Stavby KČST : Útulna KČST pod Chabencom. - In: Časopis turistů. – Roč.44, č.3(1932),s.91.- Útulňu buduje ústredný výbor KČST, dohotovená bude koncom júna 1932. Po celé leto v nej bude hospodár.

Zpráva o činnosti Klubu československých turistů za rok 1931. – In: Časopis turistů. – Roč.44, č.2(1932).- Text: „Útulna pod Chabencom v Nízkých Tatrách projektována jest na místě dosavadních státních stájí v blízkosti vydatného pramene. Stavba podle plánů kap.stav.sl.Svopbody byla již zadána a uskuteční se v r.1932.“

Významným krokom pre rozvoj turistiky v banskobystrickom regióne bola výstavba druhej vysokohorskej chaty a masíve centrálnych Nízkych Tatier, a to pod Chabencom, projekt Stredoslovenskej župy KČST. Aj napriek finančným problémom sa chatu podarilo v polovici augusta 1932 dokončiť a odovzdať ju do užívania pre verejnosť. Samotné stavebné práce začali na jeseň 1931, keď Riaditeľstvo štátnych lesov a statkov v Banskej Bystrici odovzdalo bývalé stajne aj s pozemkom do užívania Stredoslovenskej župy KČST. Stavebné práce realizoval aj napriek značným obtiažiam Pavel Mistrík z Predajnej. Chata bola situovaná medzi Ďurkovou a Chabencom pod hrebeňovou kótou 1819. Otvorenie novej chaty bolo naplánované na 14. a 15. augusta 1932. Na slávnostnom akte sa zúčastnilo 131 osôb. Ústredný výbor KČST zastupoval dr. Hřebec, ďalej to boli zástupcovia susedných žúp a odborov KČST, banskobystrický odbor zastupoval jeho predseda J. Wünsch, zástupcovia vojska, generál J. Votruba, veliteľ 10. pešej divízie v Banskej Bystrici. (**Pohronský Hlásnik, VII. ročník, č. 34, 19. 8. 1932, s. 1.)**

Archívny dokument : Dokument na ktorom nie je uvedený dátum :

Tlačivo Summárny prehľad k žiadosti Klubu čls.turistov Praha o hostinskú a výčap.koncesiu

-vyplnené nasledovnými rukopisnými údajmi :

Týkajúce sa výčapníka : Mária Lauková rod.Jariabková....

Kde mieni živnosť provozovať : Jasenie, hole na Chabenci č.domu 218.

Žiadané oprávnenia : živn.zák.§23 a,b,c,d,f,g. Ide o novú koncesiu. Licencie sa nezrieka nikto. Vzdialenosť miestností v metroch : od školy 8 km, od kostola 8 km, od úradu 10 km, od nemocnice 16 km, od iného hostinca 8 km.

Počet a rozmery miestností podľa plánu : 5 miestností: nocľaháreň 7.30x5.70 / nocľaháreň 6x3.70 / nocľaháreň 3.70x5.70 / kuchyňa 4.20x3.70 / predsien 3.70x3.40. Určenie miestností podľa plánu : Tri nocľahárne, kuchyňa k bydleniu a vareniu, predsien. Spôsobilosť miestností : vzhľadom na vzdialenosť a určenie zodpovie. Možnosť polic.dozoru : len četníckej pochôdzke pre vzdialenosť. Či je postarané o ventiláciu a ako: nie, len otváraním okien. Počet obyvateľov v obci:1078. Počet jestvujúcich hostincov a výčapov: 3 jestvujúce s oprávnením a-d §23 živ.zák. a jedna povolená ktorá ale nefunguje.

(Pozn.: na tlačive nie je dátum, ani razítko či podpis. Originál spisu je vo fonde Štátneho okresného archívu v Banskej Bystrici, ktorý vyhotovil jeho kópiu pre Archív KST Loko BB).

1933

BROUT, Josef: Zpráva o činnosti KČST za rok 1932. – In: Časopis turistů.- Roč.45, č.3(1933), s.68-69. – Na str.68-69 sú nasledovné informácie o chate na Chabenci :

*** Chata na Chabenci v Nízkých Tatrách na jižním svahu Chabence (1955 m) ve výši asi 1737 m jest novou horskou posicí KČST. Stavbu zadal ústřední výbor na jaře a budovu odevzdal slavnostně veřejnosti 14. VIII. Stavební náklady činily Kč 71.300, vybavení Kč 12.471,70; výdaje župy středoslovenské na zařízení noclehárny asi Kč 6.000. Chata je na horském hřebeni spojkou mezi západním železničním východiskem Korytnici (6 hod.) a chatou Štefánikovou na Ďumbieri (7 hod.). Nejsnadnější přístup je z železniční stanice Predajná (trať Zvolen—Tisovec), přes Jasenné. Okolí chaty patří k nejkrásnějším lyžařským terénům v RČS. Adresa: Jasenie č.p. 218. p. Podbrezová. (ČT. 121, LS. VI, 43.)**

HRUBÝ, Emil : Zpráva o činnosti KČST za rok 1932 / Emil Hrubý, Josef Broul.-In: Časopis turistů. – Roč.45, č.6 (1933) – Stručný výťah zo samostanej výročneý zprávy.- Na str.68 informácia o Chate na Chabenci : "Chata na Chabenci v Nízkých Tatrách na jižním svahu Chabence (1955m) ve výši asi 1737 m jest novou horskou posicí KČST. Stavbu zadal ústřední výbor na jaře a budovu odevzdal slavnostně veřejnosti 14.VIII.1932. Stavební náklady činily Kč 71.300, vybavení Kč 12.741,70, výdaje župy středoslovenské na zařízení noclehárny asi Kč 6000..Okolí chaty patří k nejkrásnějším lyžařským terénům v RČS." Ďalej sa uvádzajú informácie o prístupových trasách.Kontaktná adresa – Jasenie č.p.218,p.Podbrezová.

Chata na Chabenci v Nízkých Tatrách... – In: Časopis turistů. - Roč.45, č.6 (1933) – Príloha – s.68-69.-Stručná informácia : stavbu zadal „ústřední výbor na jaře a budovu odevzdal slavnostně veřejnosti 14.VIII. Stavební náklady činili Kč 71.300, vybavení Kč 12.471,70, výdaje župy středoslovenské na zařízení noclehárny asi Kč 6.000."Informácie o prístupových trasách a spojeniach. Kontaktná adresa – Jasenie č.p.218, pošta Podbrezová.

Stavba chaty s překážkami.-In: Časopis turistů. – Roč.45, č.5 (1933), s.146-147.- Popis problémov pri stavbe chaty pod Chabencom, citovaný z listu Vlasty Ondruškové, ktorá spolu s manželom sa zaslúžila o výstavbu chaty a neskôr na nej pôsobila aj ako správkyňa chaty. – Uvádzam tu celý text príspevku :

"Chata na Chabenci byla vybudována před rokem. Nabyta takového významu pro Nízke Tatry, že letošním podzimem rozšířena byla přístavbou, téměř již dokončenou. Při tomto výročí vzpomínáme velkých obtíží, které se stavěly v cestu dostavbě v roce 1932. Stavební dozor, pro vzdálenost 6 hodin od stanice dráhy, mohl býti vykonáván jen jednou týdně. Při kolaudaci zjistilo se, že stavitel, když nemohl dostati šindel, pokryl střechu eternitem položeným na latě, určené pro šindel. Nařizeno proto, aby eternit byl sejmut a položen znovu na prkenné šalování, čímž pověřena středoslovenská župa. Jak tato přeměna se udála, líčí dopis obětavých funkcionářů, kteří se podniků ujali: " Moje předtucha, že až budeme opravovat střechu, bude špatné počasí, bohužel se splnila, ale v strašném rozsahu. V pondělí jsem jela do pily koupit desky, ale povozy nebylo možno sehnat. Staví se nějaká obecní stavba a nikdo nechťel jeti nahoru. Muž si vzal poslední dovolenou a jel jsem sem minulou sobotu 1.října. Sehnali jsme čtyři povozy, které dovezly lepenku a něco prken. Stavitel Mistřík sem přišel v úterý se zedníkem, pokryvačem a dvěma tesaři. Než se začalo pracovat prováděli jsme zatím zimní značení tyčemi. Naše utrpení s Chabencem však dosáhlo vrcholu koncem tohoto týdne. V pondělí byl poslední den co zasvitlo slunce, od té doby mlha, vichřice a střídavě padá sníh a prší. Mistr pokryvačský přišel sám a učedníky poslal po plech. Když jsme chtěli, aby se začalo pracovat, musili jsme všichni pomoci., dělali jsme tedy pokryvačské pomocníky. Cesta se deštěm tak pokazila, že další čtyři fůry musily vždy vytahovati čtyři koně. Nevyplatili jsme dřívě ani haléře, dokud všechny materiál nebyl vyvezen. Žádali 140 Kč za fůru, dali jsme po Kč 100, až za poslední dvě fůry po 120 Kč, neb to byl opravdu soudný den., zkusily jsme strašně. Bylo to z pátku na sobotu. Celou noc lilo a vichřice strašná. Severní stranu domu jsme měli pokrytou. Ráno přestalo pršet, ale tesařům se velmi nechťelo do práce. Poněvadž pokryvač nemohl pracovat a eternit byl již sejmut, donutil přece Jeriabka tesaře k práci. Průběhem dopoledne se počasí tak zhoršilo, že nám všichni řemeslníci utekli a nechali to tak otevřené. Slibovali jsme jim 100 Kč, aby střechu alespoň provisorně zakryly, ale prohlásili, že ani za 1000 Kč na střechu nevylezou, že je jim život milejší, sebrali nářadí a odešli dolů. Za čtvrt hodiny již prosakovala voda do velké noclehárny i předsíně a kapalo na matrace. Situace byla zoufalá. Nezbylo než s Jeriabkou, který nás neopustil, vylézt na střechu a pokrývat. Desky byly přibité a tak jsme my dva, Jeriabka a já pobíjeli lepenkou a muž nám ji nosil. Co jsme zkusili nedovedete si představit. Vichřice nám rvala papír z rukou, ruce jsme měli jednu krev, šaty nám to roztrhalo, ale přece jsme chatu ochránili. S nasazením opravdu posledních sil jsme vše lepenkou pokryli. Lékárna dodnes nedošla a tak jsme neměli ani trochu jodu, abychom si rány ošetřili. Mívám vždy malou lékárníčku s sebou, ale spoléhala jsem se, že tu již bude. Dnes končí mužovi dovolená, odchází dolů a já tu musím zůstat a dále se rvát s přírodou. Maminka mi říkává, že mne ta chata bude stát život. Včera do toho mnoho nechybělo. Pan Jeriabka by se byl málem zabil, vichřice srazila ho i se žebříkem, zůstal viset na okraji střechy. K dovršení soužení ztratil se povozníkovi kůň v té vichřici. Tři tu zůstali kolem chaty, toho čtvrtého od včera marně hledají. Teď jede muž požádat četníky, aby pomohli hledat. Co nás tu všechno ještě potká ?" – Jak vidno, práce činovníků KČST, není jen ryze úřední a k dovršení mnohého díla je zapotřebí oddanosti, sebezapření i manuální práce, o které návštěvníci chaty nemají ani potuchy. To nám mohou dosvědčiti četní funkcionáři odborů, které stavby horských chat podnikaly."

Stavba chaty s překážkami.

Chata na Chabenci byla vybudována před rokem. Nabyla takového významu pro Nizké Tatry, že letošním podzimem rozšířena byla přístavbou, téměř již dokončenou. Při tomto výročí vzpomínáme velkých obtíží, které se stavěly v cestu dostavbě v roce 1932. Stavební dozor, pro vzdálenost 6 hodin od stanice dráhy, mohl být vykonáván jen jednou týdně. Při kolaudaci zjistilo se, že stavitel, když nemohl dostat šindel, pokryl střechu eternitem položeným na latě, určené pro šindel. Nařizeno proto, aby eternit byl sejmut a položen znovu na prkenné šalování, čímž pověřena středoslovenská župa. Jak tato přeměna se udála, ličí dopis oběťových funkcionářů, kteří se podniku ujali:

„Moje předtucha, že až budeme opravovat střechu, bude špatné počasí, bohužel se splnila, ale v strašném rozsahu. V pondělí jsem jela do pily koupit desky, ale povozy nebylo možno sehnati. Stávi se nějaká obecní stavba a nikdo nechtěl jeti nahoru. Muž si vzal poslední dovolenou a jeli jsme sem minulou sobotu 1. října. Sehnali jsme čtyři povozy, které dovezly lepenku a něco prken. Stavitel Mistřík sem přišel u úterý se zedníkem, pokryvačem a dvěma tesaři. Než se začalo pracovat prováděli jsme zatím zimní značení tyčemi. Naše utrpení s Chabencem však dosáhlo vrcholu koncem tohoto týdne. V pondělí byl poslední den co zasvitlo slunce, od té doby mlha, víchřice a střídavě padá sníh a prší. Mistr pokryvačský přišel sám a učedníky poslal pro plech. Když jsme chtěli, aby se začalo pracovat, musili jsme všichni pomoci; dělali jsme tedy pokryvačské pomocníky. Cesta se deštěm tak pokazila, že další čtyři fúry musily vždy vytahovati čtyři koně. Nevyplatili jsme dřívě ani haléře, dokud všechen materiál nebyl vyvezen. Zádali 140 Kč za fúru, dali jsme po Kč 100, až za poslední dvě fúry po 120 Kč, neb to byl opravdu soudný den; zkusili strašně. Bylo to z pátku na sobotu. Celou noc lilo a víchřice strašná. Severní stranu domu jsme měli pokrytou. Ráno přestalo pršet, ale tesařům se velmi nechtělo do práce. Poněvadž pokryvač nemohl pracovat a eternit byl již sejmut, donutil přece Jeriabka tesaře k práci. Průběhem dopoledne se počasí tak zhoršilo, že nám všichni řemeslníci utekli a nechali to tak otevřené. Slibovali jsme jim 100 Kč, aby střechu alespoň provisorně zakryli, ale prohlásili, že ani za 1.000 Kč na střechu nevylezou, že je jim život milejší; sebrali nářadí a odešli dolů. Za čtvrt hodiny již prosakovala voda do velké nclehárny i před. sině a kapalo na matrace. Situace byla zoufalá. Nezbylo než s Jeriabkou, který nás neopustil, vylézt na střechu a pokrývat. Desky byly přibité a tak jsme my dva, Jeriabka a já pobíjeli lepenkou a muž nám ji nosil. Co jsme zkusili nedovedete si představit. Víchřice nám rovala papír z rukou, ruce měli jsme jednu krep, šaty nám to roztrhalo, ale přece jsme chatu ochránili. S nasazením opravdu posledních sil jsme vše lepenkou pokryli. Lé. kárna dodnes nedošla a tak jsme neměli ani trochu jodu, abychom si rány

ošetřili. Mívám vždy malou lékárníčku s sebou, ale spoléhala jsem, že tu již bude. Dnes končí mužovi dovolená, odchází dolů a já tu musím zůstat a dále se roát s přírodou. Maminka mi říkává, že mne ta chata bude stát život. Včera do toho mnoho nechybělo. Pan Jeriabka by se byl málem za. bil, víchřice srazila ho i se žebříkem; zůstal viset na okraji střechy. K do. pršení soužení ztratil se povozníkovi kůň v té víchřici. Tři tu zůstali ko. lem chaty, toho čtortého od včera marně hledají. Teď jede muž požádat četníky, aby pomohli hledat. Co nás tu všechno ještě potká?«

Jak vidno, práce činovníků KČST. není jen ryze úřední a k dooršení mnohého díla je zapotřebí oddanosti, sebezapření i manuální práce, o které náostěvníci chaty nemají ani potuchy. To nám mohou dosvědčiti četní funkcionáři odborů, které stavby horských chat podnikaly.

Archivny dokument : ONDRUŠKOVÁ, Vlasta : Zpráva o chatě na Chabenci. –(Kópia strojom písanej zprávy, ktorú V.Ondrušková predniesla zrejme na valnej hromade župy KČST v Banskej Bystrici asi koncom roku 1933, na dokumente dátum nie je uvedený). Opis celého textu uvedenej zprávy :

“ Zpráva o chatě na Chabenci. Chata na Chabenci byla předána veřejnosti dne 14.srpna 1932. Na úhradu stavby byla k dispozici státní subvence v částce 70.000 Kč. Ústředí KČST v obavě, že v těchto výškách nebude možné za určený obnos chatu postavit, určil z další subvence ještě 20.000 Kč, kterýchžto peněz nebylo již použito na stavbu samu, nýbrž ponechána na hrazení vnitřního zařízení chaty. Podánilo se nám ale i toto tak úsporně opatření, že ani tento obnos nebyl vyčerpán a zbylo z něho ještě Kč 12.297.30. Dle projevu pokladníka ústředí p.disponenta Valeše je naše chata první chatou KČST v republice, při jejíž stavbě nejenom že nebyl překročen rozpočet, nýbrž určený obnos nebyl ani vyčerpán. Župa středoslovenská požádala krajský úřad o subvenci na zařízení nclehárny v chatě a obdržela k tomuto účelu 6000 Kč, kterýžto obnos také na zařízení věnovala a zařídila vzorně jednu menší nclehárnu. Poněvadž byla chata dobudována až koncem sezony, doufali jsme, že zdejší osvědčené zimní poměry budou dobrým začátkem pro naši novou chatu. Bohužel není pamětníka tak špatné zimy jako byla letošní. Přes všechny tyto nepředvídané překážky stala se chata na Chabenci za tuto krátkou dobu svého trvání tak oblíbenou, že nás to samotné překvapilo. Obavy jak naše, tak i ústředí, že chata bude pasivní se nejenom nesplnily, ale bylo nám možné z výnosu již hodně inventáře doplnit. Za těchto okolností můžeme s radostí prohlásiti, že chata bude určitě aktivní.

V chatě přenocovalo od otevření přes 400 návštěvníků s pobytem 1-10 dní. Poznámky v knize návštěvníků o spokojenosti turistů jsou jistě nejlepším doporučením chaty. Příjem činil Kč 10.997.30 a vydání Kč 9.697.30 z čehož připadá na doplnění inventáře Kč 2.872.85, plat hospodáři Kč 2.400, barel petroleje Kč 600 a zásoby potravin Kč 1.300. Ostatní jsou položky průběžné. Finanční pomoc k uhrazení potřebného kapitálu poskytla půjčkou Kč 600 župa na výplatu hospodáře za měsíc prosinec a leden, kterýžto obnos jí byl hned v březnu vrácen a Ondruškovi Kč 6500 na převzetí zásob a inventáře od bývalého hospodáře, který závčas odešel z chaty. I tento druhý obnos je již splacen. Tento skvělý výnos mohu vykáhati jen proto, poněvadž župa vedla chatu od 6.března ve vlastní režii. Máme tedy čistý zisk mimo uvedeného již inventáře ještě 354 kusů pohlednic a za Kč 1300 potravin, kterýžto obnos uhradí nám chatáře až do září. Rovněž dřeva máme dostatek až do podzimu.

Starost o správu chaty převzala jsem na sebe a účty revidoval pokladník župy.

O velikonočních svátcích kdy bylo na chatě 52 lidí, se ukázalo, že chata na takový počet nestačí a zvláště bylo poukazováno na nutnost jídelny. Několik nadšenců uspořádalo hned sbírku a odevzdalo Kč 235. Poněvadž se nám tak dobře daří, pomýšlíme vyhovětí přání návštěvníků a rozšíříme chatu o jídelnu a byt pro chatáře, který jest velice nutný. Na to máme zbytek Kč 12.297.30 u ústředí, od kterého doufáme, že nám tento zbytek poukáže s větší pohotovostí než dosud. Pak počítáme, že krajský úřad neodepře nám opět svoji pomoc a tak doufám, že se Vám budeme moci brzi pochlubit se zlepšenou chatou na Chabenci.

Ujišťuji delegáty odborů, že župa nebude nikdy počítati v tomto směru na pomoc odborů, jak byla pronesena obava před stavbou chaty. Bude se opět tak úsporně a opatrně pokračovati jako dosud. Stane-li se náhodná potřeba peněz, jako se stalo při odchodu hospodáře, bude to opět vlastní pomocí.

Končím s svoláním chatě na Chabenci Zdar. **Vlasta Ondrušková, v.r. “**

-in: ARCHÍV KST LOKO : SÚBOR DEJINY CHÁT : CHABENEC (Originál písu je vo fonde Štátneho okresného archívu v Banskej Bystrici)

Zpráva o chatě na Chabenci.

Chata na Chabenci byla předána veřejnosti dne 14. srpna 1932. Na úhradu stavby byla k dispozici státní subvence v částce 70.000 Kč. Ustředí KOST v obavě, že v těchto výškách nebude možné za určený obnos chatu postavit, přišel s další subvencí ještě 20.000 Kč, kterýchto peněz nebylo již použito na stavbu samu, nýbrž ponežná na hrazení vnitřního zařízení chaty. Podarilo se nám ale i toto tak úsporně opatřit, že ani tento obnos nebyl vyčerpán a zbylo z něho ještě Kč 12.297.30. Dle projevu pokladníka ustředí p. disponenta Valeše je naše chata první chatou KOST v republice, při jejíž stavbě nejenom že nebyl překročen rozpočet, nýbrž určený obnos nebyl ani vyčerpán.

Župa slovenská požádala krajský úřad o subvenci na zařízení noclehárny v chatě a obdržela k tomuto účelu 6000 Kč, kterýchto obnos také na zařízení věnovala a zařídila vzorně jednu menší noclehárnu.

Ponevadž byla chata dobudována až koncem sezony, doufali jsme, že zdejší osvědčené zimní poměry budou dobrým začátkem pro naši novou chatu. Bohužel není pamětníka tak špatné zimy jako byla letošní. Přes všechny tyto nepředvídané překážky stala se chata na Chabenci za tuto krátkou dobu svého trvání tak oblíbenou, že nás to samotná překvapilo. Obavy jak naše, tak i ustředí, že chata bude pasivní se nejenom nesplnily, ale bylo nám možné z výnosu již hodně inventáře doplnit. Za těchto okolností můžeme s radostí prohlásit, že chata bude určitě aktivní.

V chatě přemcovalo od otevření přes 400 návštěvníků s pobytem 1-10 dní. Poznámký v knize návštěvníků o spokojenosti turistů jsou jistě nejlepší doporučením chaty.

Příjem činil Kč 10.997.30 a výdání Kč 9.697.30 z čehož připadá na doplnění inventáře Kč 2.872.85, plat hospodáři Kč 2400, barel petroleje Kč 350 a zásoby potravin Kč 1300. Ostatní jsou položky průběžné.

Finanční pomoc k uhrazení potřebného kapitálu poskytla půjčka Kč 600 župa na výplatu hospodáře za měsíc prosinec v lednu, kterýchto obnos jí byl hned v březnu vrácen a Ondruškově Kč 6500 na převzetí zásob a inventáře od býv. hospodáře, který závčas odešel z chaty. I tento druhý obnos jest již splacen.

Tento závěšlý výnos mohl vykazati jen proto, ponevadž župa vedla chatu od 6. března ve vlastní režii. Máme tedy čistý zisk mírně uvedeného již inventáře ještě 354 Kč pohlednic a za Kč 1300 potravin, kterýchto obnos uhradí nám chatář až do září. Nově dřeva máme dostatek až do podzimu.

Starost o správu chaty převzala jsem na sebe a účty revidoval pokladník župy.

O velikonočních svátcích kdy bylo na chatě 52 lidí, se ukázalo, že chata na takový počet nestačí a zvláště bylo poukázováno na nutnost jídelny. Několik nadšenců uspořádalo hned sbírku a odevzdalo Kč 235. Ponevadž se nám tak dobře daří, pomýšlíme vyhověti přání návštěvníků a rozšíříme chatu o jídelnu a byt pro chatáře, který jest velmi nutný.

Na to máme zbytek Kč 12.297.30 a ustředí, od kterého doufáme, že nám tento zbytek poskytne z větší pohotovosti než dosud. Jak počítáme, že budeme moci brzi pochůbiti se zlepšenou chatou na Chabenci.

Ujistuji delegáty odborů, že župa nebude nikdy počítati v tomto směru na pomoc odborů, jak byla pronesena obava před stavbou chaty. Bude se opět tak úsporně a opatrně pokračovati jako dosud. Stane-li se náhodná potřeba peněz, jako se stalo při odchodu hospodáře, bude to opět vlastní pomocí. Končí s provoláním chatě na Chabenci Zdar.

Vlasta Ondrušková v. r.

Archivny dokument : List od : Krajský úřad v Bratislave. - Čís. 224479/1933. - Bratislava dňa 5.9.1933. - Predmet : Klub čsl. turistov Praha. Chata na Chabenci. Jasenie. Rozšírenie. - Komu : Klub československých turistov v Prahe, Mikulandská ul. č. 8. - " Zo slovenských kruhov bol krajský úřad upozornený na to, že chata na Chabenci, obec Jasenie, okres Brezno n.H. nevystačuje už dnešnému turistickému ruchu a že by sa doporučovalo, aby táto chata bola v brzkej dobe rozšírená. Krajský úřad sa s týmto želaním stotožňuje a to tým viacej, ponevadž v uvedenej chate možno po dobudovaní železnice Červená skala-Margecany očakávať zvýšenie prílivu turistov smerom od Košíc. Krajský úřad žiada preto o láskavé sdelenie, či klub ako majiteľ chaty toto nutné rozšírenie chaty už projektuje a či možno jeho prevedenie v brzkej dobe očakávať. Krajský prezident, v. r.

Okresnému úradu v Brezne nad Hronom. Na vedomie a vyjadrenie. Podajte zprávu, aká asi bola návšteva v uvedených chatách v ostatných troch rokoch. Krajský prezident :...rkp. podpis"

-in: ARCHÍV KST LOKO : SÚBOR DEJINY CHÁT : CHABENEC (Originál spisu je vo fonde Štátneho okresného archívu v Banskej Bystrici)

KRAJSKÝ ÚŘAD V BRATISLAVĚ.

Čís. 224479/12/1933.

BRATISLAVA, dňa 5. IX. 1933.

Predmet: Klub čsl. turistov Praha.
Chata na Chabenci. Jasenie.
Rozšírenie.

Klub československých turistov

v P r a h e .

Mikulandská ulica č. 8.

Zo slovenských kruhov bol krajský úřad upozornený na to, že chata na Chabenci, obec Jasenie, okres Brezno n.H. nevystačuje už dnešnému turistickému ruchu a že by sa doporučovalo, aby táto chata bola v brzkej dobe rozšírená.

Krajský úřad sa s týmto želaním stotožňuje a to tým viacej, ponevadž v uvedenej chate možno po dobudovaní železnice Červená skala - Margecany očakávať zvýšenie prílivu turistov smerom od Košíc.

Krajský úřad žiada preto o láskavé sdelenie, či klub ako majiteľ chaty toto nutné rozšírenie chaty už projektuje a či možno jeho prevedenie v brzkej dobe očakávať.

Krajský prezident:
podpis, v. r.

Okresnému úradu

v Brezne nad Hronom.

Na vedomie a vyjadrenie.

Podajte zprávu, aká asi bola návšteva v uvedených chatách v ostatných troch rokoch.

Krajský prezident:

[Podpis]

Vzor KST. B.

Archívny dokument : List od: Obvodný notariát v Predajnej. Číslo: 1642/1933. -Predajna, dňa 25.sept.1933. -Predmet : Klub čsl.turistov-rozšírenie chaty na Chabenci. Ku číslu 12212/1933. -Komu: Okresnému úradu v Brezne n.Hr. –

"Oznamujeme, že otvorenie chaty na Chabenci bolo 14.augusta 1932. Za túto dobu a to do 31.dec.1932 bolo dňa knihy cudzincov tam ubytovaných na rôznu dobu 364 cudzincov. V dobe od 1.jan.1933 do dnes 25.9.1933 bolo v chate ubytovaných 815 cudzincov, z ktorých boli traja poľskí št.občania, ostatní čsl.št.občania. Ku tomu sa nepočítajú tí cudzinci, ktorí síce prídu na Chabenec, ale v chate neprenocujú, týchto počet za minulý rok odhaduje sa na 500 a v tomto roku na 1350. Doteraz má chata tri nocľahárne a to o 42 posteliach, mimo bytu výčapníka. Klub čsl.turistov chatu túto rozširuje už teraz, rozšírením započal 14.augusta 1933, doposiaľ však toto rozšírenie pre nedobré počasie dokončené nebolo, ač práve materiál je už vyvezený na Chabenci. Klub teraz stavia (z dreva, ako aj doterajšiu chatu) nocľaháreň o 22 posteliach a dve manzardky o 4 posteliach. Jedna zo starých troch nocľahární bude teraz premenená na jedáľňu. Dokončenie rozšírenia možno očakávať v prípade priaznivého počasia do 15.nov.1933. Notár...(rkp.podpis)"

-in: ARCHÍV KST LOKO : SÚBOR DEJINY CHÁT : CHABENEC (Originál spisu je vo fonde Štátneho okresného archívu v Banskej Bystrici)

Obvodný notariát v Predajnej.

1642/933 Predajna, dňa 25. sept. 1933

Predmet: Klub čsl. turistov-
rozšírenie chaty na Chabenci.

Ku číslu: 12212/1933.

Okresnému úradu

v Brezne n.Hr.

Oznamujem, že otvorenie chaty na Chabenci bolo 14. augusta 1932. Za túto dobu a to do 31. dec. 1932 bolo dňa knihy cudzincov tam ubytovaných na rôznu dobu 364 cudzincov. V dobe od 1. jan. 1933 do 25. 9. 1933 bolo v chate ubytovaných 815 cudzincov, z ktorých boli traja poľskí št. občania, ostatní čsl. št. občania. Ku tomu sa nepočítajú tí cudzinci, ktorí síce prídu na Chabenec, ale v chate neprenocujú, týchto počet za minulý rok odhaduje sa na 500 a v tomto roku na 1350.

Doteraz má chata tri nocľahárne, a to o 42 posteliach, mimo bytu výčapníka. Klub čsl. turistov chatu túto rozširuje už teraz, rozšírením započal 14. augusta 1933, doposiaľ však dokončené toto rozšírenie pre nedobré počasie dokončené nebolo, ač práve materiál je už vyvezený na Chabenci. Klub teraz stavia / z dreva, ako aj doterajšiu chatu / nocľaháreň o 22 posteliach a dve manzardky o 4 posteliach. Jedna zo starých troch nocľahární bude teraz premenená na jedáľňu.

Dokončenie rozšírenia možno očakávať v prípade priaznivého počasia do 15. nov. 1933.

Notár

Archívny dokument : List od: Zemské četnícke veliteľstvo v Bratislave. Oddelenie v Rim.Sobote. Stanica v Predajnej čis.10. Čís.jedn.764/33. -Predmet: Klub čsl.turistov v Prahe, žiadosť o schválenie námestníka. -Komu: Okresnému úradu v Brezne n./Hr. V Predajnej dňa 21.októbra 1933.

" Na Váš príkaz čis.jedn.12794/1933 zo dňa 14.10.1933. Po vyšetrení oznamujem, že Juraj Caban, narodený 26.4.1907 v Nemcoch, okr.Banská Bystrica, príslušný tamtiež, t.č. ako námestník – vedúci chaty čsl.turistov na Chabenci, obec Jasenie, okres Brezno n/Hr., ženatý, jest mravne zachovalý a politicky spoľahlivý. Hľadiac na §5 a 6 zákona živnostenského, nie je nám nič známe ohľadom menovaného, prečo by sa mu prevádzanej dotýčnej živnosti dovoliť nemohlo. Žiadateľ môže úplne zadosť učiniť zvláštnym a s koncesiou spojeným povinnostiam, ktorých i všeobecný verejný záujem vyžaduje. Tiež učinil zadosť všeobecnej brannej povinnosti dľa vlád.nar.č.141/1927. Jeho chovanie v ohľade mravnom a štátoobčianskom je slušné a riadne a požíva dobrej povesti. Vzhľadom k ustanoveniam §u 37. odst.5.živ.zákona, oproti prevádzaniu horeuvedenej živnosti žiadateľom nie sú žiadne námietky so stanoviska polície všeobecnej.

Veliteľ stanice(rkp.podpis)

-in: ARCHÍV KST LOKO : SÚBOR DEJINY CHÁT : CHABENEC (Originál spisu je vo fonde Štátneho okresného archívu v Banskej Bystrici)

Archívny dokument : Zápis o výborové schůzi KČST v B.Bystrici, konané dne 9.března 1933 v Národním domě. - Uvádza sa aj informácia : ...Ústřední výbor žádal negativy chat na Král.Studni a Chabenci k propagaci na Pražském veletrhu. Usneseno negativy zaslat a pověření tím Wünsch a Stárka...- In: ARCHÍV KST LOKO : Zápisnice odboru KČST v Banskej Bystrici 1928-1938/ PC prepis zápisníc. - Rkp.originál zápisníc je vo fonde Štátneho archívu Banská Bystrica.

Archívny dokument : Zápis o výborové schůzi KČST v B.Bystrici konané dne 12.prosince 1933. - Uvádza sa aj informácia : ...Ohledně otevření přístavby chaty na Chabenci Ondruška sděluje, že pro špatné počasí tam skoro nikdo nebyl... - In: ARCHÍV KST LOKO : Zápisnice odboru KČST v Banskej Bystrici 1928-1938/ PC prepis zápisníc. - Rkp.originál zápisníc je vo fonde Štátneho archívu Banská Bystrica.

Archívny dokument : Fotografia zo stavebných prác na rozšírení objektu Chaty pod Chabencom.
Foto z osobného archívu chatára Juraja Cabana

1934

Stredoslovenská župa Klubu čs. turistov... - In: Krásy Slovenska. - Roč. 13, č. 4-6 (1934), s. 136. - Valné zhromaždenie 22.5.1934 vo Zvolene. Prehľad činnosti – značkovanie, chaty. Odbor BB rozšíril chatu na Kráľovej studni, odbor Lučenec kúpil hájovňu na Javore a zriadil v nej chatu, **župa rozšírila chatu na Chabenci**, Tisovec a Rim. Sobota projektujú chatu na Trstí, Ľubietová chatu na Hrbe, Zvolen na Detvianskej Poľane, Štiavnica prestavuje najatú hájovňu na nocľaháreň na Sitne a tam opravuje i výhľadkovú vežu, Podbrezová chystá započat stavbu chaty na Trangoške. Nový výbor pod vedením V. Paulinyho. Adresa župy-pplk. just. František Ondruška, Hronské nábrežie 6, BB.

Stredoslovenská župa Klubu čs. turistov konala valné zhromaždenie za správny rok 1933 dňa 22. mája vo Zvolene. Župa združuje 12 odborov, v ktorých prirastok členstva za rok 1933 je 434. Označovalo sa 389 km nových ciest, preznačovalo a opravilo sa 1058 km, postavilo sa 836 tyčí (zimné značkovanie). Základom hórnej turistiky na strednom Slovensku je postarať sa o vybudovanie chát, čo v obvode župy stalo sa v takej miere, že zaslúžil uznanie nielen celej turistickéj verejnosti, ale i širšieho obecnstva. Odbor Banská Bystrica rozšíril chatu pri Kráľovej studni. Odbor Lučenec kúpil hájovňu na Javore s väčším pozemkom a prispôbil ju na chatu. Župa vlastnou silou rozšírila chatu na Chabenci. Okrem vlastnej turistickéj práce starali sa odbory aj ináč o blaho a pohodlie občanstva. Odbory Tisovec a Ľubietová zriadili kúpaliská. Odbory umiestili 68 nových orientačných tabulí a 111 opravili, taktiež i dve veľké orientačné tabule a tri mapy. Pre ďalší rozvoj turistiky na strednom Slovensku i v národohospodárskom smere tak dôležité, chystajú sa tieto podniky: Odbory Tisovec a Rimavská Sobota projektujú turistickú chatu na Trstí, odbor Ľubietová chatu na Hrbe, odbor Zvolen na Detvianskej Poľane, odbor Banská Štiavnica prestavuje najatú hájovňu v nocľahárňu na Sitne, a tam opravuje i výhľadkovú vežu a odbor Podbrezová chystá započat stavbu chaty na Trangoške. Aby čo najviac umožnilo sa cestovanie mládeži, je už celá sieť nocľahární pre mládež. Lyžiarsstvo pestuje sa v odboroch KČST. veľmi intenzívne a s úspechom. Lyžiari v odboroch stredoslovenskej župy KČST. sú združení v západoslovenskej župe Svätého lyžiarov RCS, v ktorej menovite odbory Banská Bystrica a Zvolen zaujímajú význačné miesto. Lyžiari KČST. môžu si pripísať aspoň zčásti ako zásluhu zdar medzinárodného majstrovstva RCS v Banskej Bystrici. Výbor, vyšlý z nových volieb, pod predsedníctvom gen. riad. V. Paulinyho, bude sa snažiť, vzostupnú líniu činnosti stredoslovenskej župy KČST. i ďalej zachovať. Adresa župy je: pplk. just. František Ondruška, Banská Bystrica, Hronské nábrežie 6, I.

ŽŮREK, K. : Chata na Chabenci. - In: Časopis turistů: Měsíčník Klubu československých turistů. - Roč. 46, č. 8 (1934). - fotografia zobrazuje situovanie chaty na južnom svahu Chabenca :

Chata na Chabenci.

Fotoam. K. Žůrek, Brno.

Časopis turistů roč. XLVI. č. 8. - In: Krásy Slovenska. - Roč. 13, č. 9 (1934), s. 207. – Krásy Slovenska informujú, že v uvedenom čísle Časopisu turistů, je aj článok o chate na Chabenci.

Vlasta Ondrušková:

Chata KČST. na Chabenci v Nízkých Tatrách.

POSTAVENÍ chaty na Chabenci staly se konečně přístupnými západní Nízké Tatry, které pro svoji jedinečnou krásu zasluhovaly by si návštěvy nejširší turistické veřejnosti. Dnes je skoro nepochopitelné, proč kromě Štefánikovy chaty KČST. na Dumbieru, postavené velkým nákladem, toto horstvo nemělo žádného druhého útulku po celé trináctihodinové hřebenní tůči, řazené dnes mezi nejkrásnější tury naší vlasti.

Naděsenci pro přírodní krásy, kteří toto putování podnikli, dožadovali se dlouhého útulku, byt i sebe primitivnějšího. Konečně v červnu až srpnu r. 1932 došlo k stavbě druhé vysokohorské chaty v Nízkých Tatrách, pod Chabencem ve výši 1737 m (Chabenc 1955 m).

vodní. Náhle přikvapila zima. Čtvrtého září napadl sníh, který na hřebenech zůstal ležeti a ztuhl ukrutně stavební práci, která je v těchto výškách svízelnou i při nejlepší povětrnostních poměrech.

Nebylo ani pomyslení povolati některou stavební firmu na rozšíření, neboť kromě malého výtěžku z chaty za první rok nebylo vůbec žádného pohotovostního kapitálu. Proto se z větší části stavělo za soukromý kapitál a vlastní silou! Za různých epizod, jež by dodaly velmi dobrou látku k dobrodružnému románu, vznikla slušná přístavba, alespoň trochu odpovídající krásnému svému okolí.

Chata má nyní dvě společné velké nocoňárny (damskou s 15 a pánskou s 22 lůžky), jednu menší nocoňárnu s osmi lůžky, dva pokoje po čtyřech lůžkách, kuchyni a pokoj pro správce chaty. Veškeré místnosti jsou dosti prostorné a působí příjemným dojmem. Pohodlně lze ubytovati 53 osoby, dokázalo se však několikrát uložiti i sta nocoňníků.

Snad ještě větší oblíbení než v létě, těší se chata v zimním období. Jakmile kosodřevina zapadne sněhem, objeví se nekonečné pláně, touha všech lyžařů, jedinečný terén naší republiky.

Bohužel, lidé v okolí nepochopili dosud dobrodružnosti, které mu přináší taková chata po stránce národohospodářské; neuvědomil si, že k postavení chaty a do hor vůbec nutno označiti přístupy.

Dnešní těžké poměry nedovolily postaviti hned chatu, odpovídající předvídanému budoucímu ruchu turistickému. Při stavbě této chaty muselo se leccos nahraditi láskou k věci turistické, aby mohl vzniknouti alespoň trochu dnešní době odpovídající útulek za poměrně nepatrný peníz, který byl k dispozici.

Očekávali jsme, že zpřístupněním Nízkých Tater vzroste turistický ruch ve středním Slovensku. Nežklamali jsme se. Dokonce byli jsme překvapeni. Hory vydobýly si své právo. Již po roce chata nepostačovala. Aby se nebrzdil radostně vzrůstající ruch turistický, bylo třeba pomyslet na rozšíření budovy.

Ač nebyly ještě zapomenuty útrapy a starosti, jež provázely postavení chaty, přece došlo na podzim minulého roku k její přístavbě. Všeobecné poměry byly ještě horší, než při stavbě pů-

Mezi tím, co nadlidskou silou namáhali se jediní, mařil domácí lid nemilosrdně celou práci. Postaveno bylo 366 tyčí, které se ukázaly nejenom nezbytným vodítkem pro lyžaře, nýbrž v časté míře i pro letní turisty; z nich bylo zničeno 110. Orientační tabulky byly již třikrát obnoveny; všechny buď ukradeny neb rozsekány. V letošním létě bylo znova značení na hřebenech Štefánikově opraveno, postaveno nově 190 tyčí a veškeré tabulky znovu obnoveny, takže veškeré přístupy k chatě jsou řádně vyznačeny. Doufáme, že tato nekonečná práce dvou lidí bude přístě ušetřena.

Byla také nově vybudována cesta, která vede po jižním úbočí Krupové holi k Štefánikově chatě na Dumbieru.

Přístupy k chatě na Chabenci jsou tyto:

Z Pohroní do stanice Zámotie, modrá značka 5 hodin dolinou Sirovou. Úsek Zámotie—Kyslá voda 14 km lze projeti autem — majitel p. Béla, Predajná, které laskavosti četnické stanice v Predajně, telefon čís. 7, je možno si objednat. Nebo ze stanice Zámotie po značce modré do obce Jasenie, odtud po značce zelené Lomnístou dolinou 6 hod.

Z lázni Korytnice po značce modré až do sedla Hladelského, pak po červené tyčované stezce Štefánikově 7 hod.

Od hlavní trati z Ružomberka vlakem do Lipt. Osady, odtud do Lužné a po žluté značce na

hřebeny, dále tyčovanou značkou 7 hod. Možno tři hodiny cesty na konec Lužné jeti povozem: informace buď na nádraží nebo četnické stanici v Osadě. Lze též pokračovat z Lužné přes Zelezno do Magurky, odtud pak výstup k chatě po značce zelené trvá jen 2 hodiny.

Spojení se Štefánikovou chatou KČST. na Dumbieru buď červeně značenou hřebenovou stezkou Štefánikovou 6 hod.; nebo za Kotlíčkou odbočiti na modrou značku 5 hod. Tato ve své východní části nově vybudovaná cesta stala se velmi oblíbenou; obcházi kamenité mořeny na hřebenech od Chopku přes Krupovu holu.

Z Demänovské doliny od jeskyni vede nově žlutě vyznačená stezka na hřebeny a vyústí na Polané na hřebenovou červenou k chatě na Chabenci. Celá cesta trvá 5 hod.

Chata na Chabenci zajišťuje si stále větší oblibu. Doufáme, že návštěvní ruch a oprávněné nároky hostů usplní vznik vodovodu, který značně přispěje k pohodlí turistů a usnadní hospodaření.

Chata KČST. na Chabenci, Jasenie č. 117, pp. Predajná, poskytne potřebné informace; zvláštní sdělení na požádání podá za správu chaty Vlasta Ondrušková, Banská-Bystrica, Hronská náhř. 6.

Archívne dokumenty : Fotografie z osobného archívu chatára Juraja Cabana

Juraj Caban

od okt. 1933 do 1.7.1937 bol nájomcom a chatárom Chaty pod Chabencom

Zima 1934 na Chate pod Chabencom

KARLÍČEK, Miroslav : Novinky ze Slovenska. V Nízkých Tatrách. -In:Časopis turistů.-Roč.46,č.1(1934),s.21.

V Nízkých Tatrách rozšířena byla chata KČST. na Chabenci (1637 m n. m.) o další velkou noclehárnu pro 20 osob, dámskou noclehárnu se 14 místy a dva pokojíky po čtyřech postelích. Z dřívější noclehárny vznikla jídelna; též zřízen byl byt pro nájemce. Hospodářem již není Kornel Lauko. Adresa zní: pp. Záměstie u Banské Bystrice.

1935

Činnost Klubu čs.turistů 1935. – In: Časopis turistů. – č.4 (1936), s.76 a 95.- Uvádza sa aj informácia -Dokončené stavby – chata na Rači, bratislavská lodenica na Dunaji, chata na Trangoške, útulňa pri Skalnatom plese, útulňa na Čiernej hore vo Východoslovenských Beskydoch, útulňa pod Vojšínom. Prístavbou rozšírené chaty – chata pod Fatranským Kriváňom, začalo sa s prístavbou chaty na Ďumbieri, **dokončený gravitačný vodovod v chate na Chabenci. Zaviedlo sa ústredné kúrenie v Téryho chate.**

Chata na Chabenci / Alm. - In: Krásy Slovenska. – Roč.14, č.2 (1935), s.30-32.-„Je to druhé lyžiarske centrum s nedohľadnými bielymi plochami, ktoré pravdepodobne patria medzi najväčšie a najkrajšie v celej republike“.Popis prístupových trás k novej chate pod Chabencom, ktorej majiteľom bola Stredoslovenská župa Klubu československých turistov a správkyňou Vlasta Ondrušková. Na str.33 je fotografia, na ktorej je dobre vidieť situovanie chaty na južnom svahu Chabencie.

ONDRUŠKOVÁ, V.: Nebezpečí hor v zimě. - In: Časopis turistů. – Roč.47, č.1(1935), s.18-20.- Příhoda z chaty na Chabenci na vianoce 1934 – ako skončila túra pražského a zvolenského študenta z Chabencie na Ďumbier.

Vysoký pôvod /-cký.- In: Krásy Slovenska. -Roč.14,č.9-10(1935),s.234.-V chate na Chabenci narodil sa hospodárovi syn, azda prvý občan, ktorý uzel svetlo sveta v 1700 m vysokých končinách Nízkych Tatier. (Pozn. –chybný údaj: nie syn - ale dcéra Anna...)

Archívne dokumenty : 1936-chatár Juraj Caban s dcérou Annou na Chabenci- Foto z osobného archívu chatára Juraja Cabana

1936

FAHOUNOVÁ, Helena: Nízké Tatry. - In: Časopis turistů. – Roč.48, č.2(1936), s.43-44. – Zimná návšteva v Chate na Chabenci, prístup k chate, dojmy z lyžiarskej túry v okolí.

BROŽ, Josef : Činnost Klubu československých turistů v roce 1935. - In: Časopis turistů : Měsíčník Klubu československých turistů.- Roč.48, č.4(1936),s.76 a 95. –Uvádza sa aj informácia- dokončený bol gravitačný vodovod v chate na Chabenci.

**CHATA KLUBU ČS. TURISTŮ
NA CHABENCI, Nízké Tatry, 1737 m**

16 pokojů, 3 noclehárny, velká a malá jídelna, zasklená veranda. Do pokojů je zavedena voda, v noclehárnách jsou umývárny. Koupelna k dispozici. Jídlo 4 x denně, domáčí kuchyně. Denní pění Kč 35,- pro člena KČST. Nejkrásnější lyžař. terén RČS.

Adresa : Chata KČST. na Chabenci, pošta Predajná. Slovensko.

Inzerát v Časopise turistů

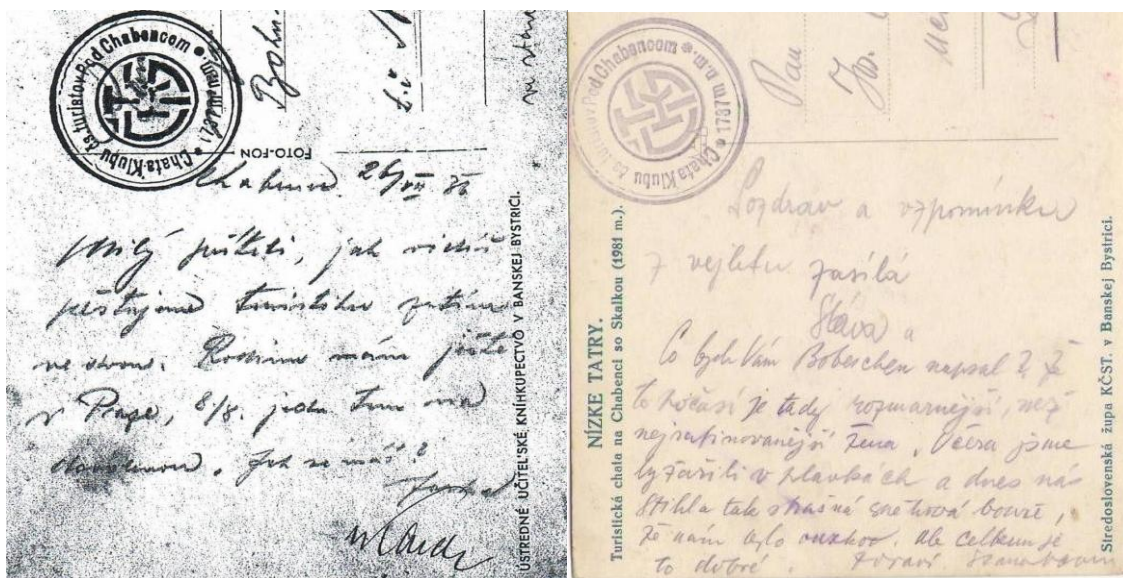
Vodovod do chaty KČST na Chabenci /Bž. – In: Časopis turistů. – Roč.48, č.2 (1936), s.48.-Vodovod bol vybudovaný a využíval sa už v zimnej sezone. Je to gravitačný vodovod z niekoľkých prameňov, zvedených rúrami v hĺbke 160 cm do budovy, ktorá je vo výške 1546 m n.m. Náklady boli znížené prácami vo vlastnej réžii aj lacnejšie získaným materiálom a nehonorovanou službou dozorujúcich funkcionárov, aj tak dosiahli značné sumy : materiál Kč 15.937.50, remeselné práce Kč 11.895.59, dozor 2811, poisťné,skladné,cestovné k dozoru a iné drobné výdaje Kč 1733.20. Takže celý vodovod stál spolu Kč 32.377 –„t.j.peníz nízký, prihližajíc k poloze, prekážkám terenným i k jeho účelnosti“.

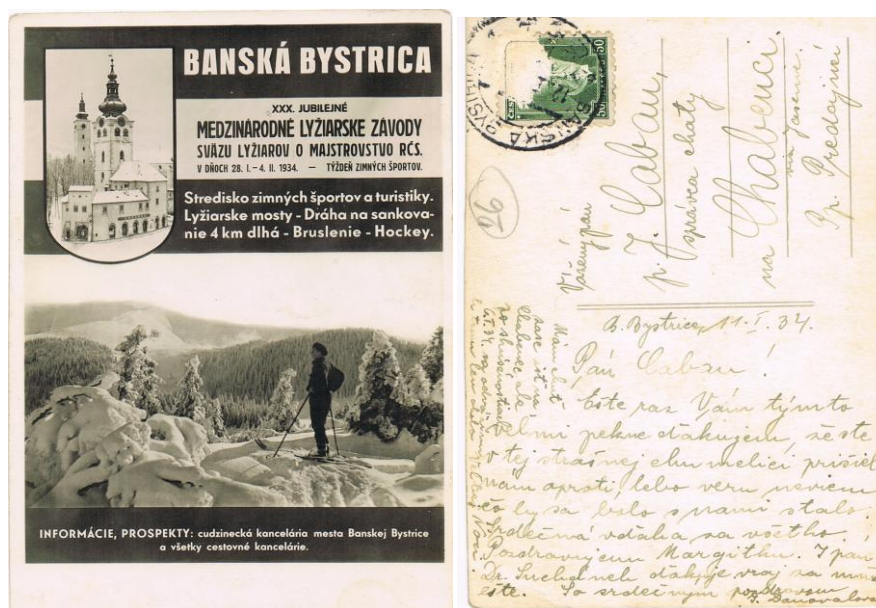
Nízke Tatry

Chata na Chabenci 1737 m

2. Turistická chata KČST na Chabenci (1737 m). Nová drevená stavba v blízkosti horského prameňa, má mimoriadny význam pre turistu, ktorý koná hrebeňovú túru po Nízkych Tatrách. Chata je veľmi pohodlne zariadená, celoročne otvorená s teplou kuchyňou; v zimnej dobe pre lyžiarov v okolí chaty výborný terén. Blížšie informácie podá Stredoslovenská župa KCST, v Banskej Bystrici.

11-2-1944.

1937

Pozn.: od júla 1937 (keď J. Čaban skončil na Chabenci a prešiel za chatára na Kráľovu studňu) – do júna 1938 (keď na Chabenci nastúpil Ján Bohúň) – funkcia chatára nebola obsadená – výborom KČST bola poverená správkynia Vlasta Ondrušková...

Krásne jubileum práce. – In: *Krásy Slovenska*. - Č.10 (1937), s.234. - Prehľad o činnosti, funkciách a zásluhách o turistiku **Viliama Paulinyho**, ktorý mal 20.12.1937 60-rokov. Narodil sa v Slovenskom Pravne. Študoval v Kremnici a Prahe. Hlavný riaditeľ Národnej banky, úč.spol. v BB, predseda správnej komisie obchodnej a priemyselnej komory v BB, od 1919 starosta Pohronskej sokolskej župy Detvan, 1924-1925 predseda odboru Klubu československých turistov BB, od 1926 „do dnešného dne je predsedom“ Stredoslovenskej župy Klubu československých turistov v BB. Ako zástupca Stredoslovenskej župy sa zúčastnil v roku 1926 na reorganizácii KČST a bol aj miestopredsedom ústredného výboru KČST. Po zriadení Slovenskej komisie KČST bol v rokoch 1929-1931 jej predsedom. Ako člen krajinského zastupiteľstva spolupôsobil pri utvorení Slovenskej rady pre cestovný ruch a r.1935 zriadil odbočku Cudzineckého zväzu pri obchodnej komore v Banskej Bystrici. **Jeho zásluhou sa postavila Chata M.R.Štefánika pod Ďumbierom(1928), chata pod Chabencom (1932), zaslúžil sa o rozvoj turistiky v Nízkych Tatrách.**

ONDRUŠKA : Stredoslovenská župa KČST. - In: *Krásy Slovenska*.-Roč.16, č.6 (1937),s.142-143.-Valné zhromaždenie 25.4.1937. Odbory. Podrobný prehľad činnosti za rok 1936. Chaty- odbor BB(Suchý vrch, Kráľova studňa),odbor ZV(Detviarska Poľana),Rim.Sobota a Tisovec(chata na Trstí),Ban.Štiavnica(chata na Sitne),Kremnica(chata na Piargoch),Lubietová(chata na Hrbe),Lučenec(chata na Javore),odbor Podbrezová(chata na Trangoške). **Chaty ústredia KČST – na Chabenci, pod Ďumbierom, na Veľkom Boku.** Podrobné údaje o značkovani.

ŠTEFKO, Adolf: Šport v Banskej Bystrici. – In: *Spríevodca Banskou Bystricou /* zost.Ludovít Lupták. – Banská Bystrica : Nákladom časopisu „Kúpele a letoviská na Slovensku“, tlač.Slovan Banská Bystrica, 1937. – s.54-56.
„...V okolí sa nachádzajú tieto chaty : chata KČST na Suchom vrchu, chata Makkabi nad Kráľikami, chata KČST pod Križnou na Kráľovej Studni, **chata KČST na Chabenci**, chata KČST pod Ďumbierom, chata na Hrbe nad Lubietovou... Všetky informácie žiadajte ohľadom každého druhu športu u mestskej cudzineckej kancelárii, mestský úrad, Masarykovo nám.č.1, kde je i nočná služba.“

Propagácia. – In: *Krásy Slovenska*.-Roč.16, č.1 (1937), s.22-23.-Redakcia Krás Slovenska vyslovuje pochvalu propagačným prospektom chát – Chaty pod Rozsutcom a Chaty na Chabenci.

Archívny dokument : List od: Okresný úrad v Banskej Bystrici. -Číslo 20.697/1937. -Predmet: Klub Čs.Turistov v Prahe, žiadosť o stavebné povolenie pre prístavbu chaty pod Chabencom. K číslu 13.964/1937. -Komu: Okresný úrad v Brezne n./Hr. – „Tunajší úrad preskúmal predložený projekt prístavby chaty pod Chabencom a zistil, že projekt vyhovuje svojmu účelu, hoci v niektorých bodoch nie sú splnené podmienky platného stavebného štatútu býv.župy Zvolenskej. Proti predloženému projektu nečiní sa žiadnych námietok a navrhuje sa stavebné povolenie vydať za týchto podmienok :

1/ Nakoľko jestvujúca chata nie je opatrená hromosvodom, je treba sriadiť hromosvod na prístavbe podľa ESČ.

2/ Srubové steny nech sú dostatočne izolované proti vystupovaniu zemnej vlhkosti zo základov.

3/ Dlhé chodby nech sú nepriamo osvetlené zasklením niektorých z dvier obytných izieb.

4/ v každej etáži nech je na vhodnom mieste umiestnený jeden hasiaci prístroj. Miestna podchôdzka môže odpadnúť.

4 prílohy. V Banskej Bystrici dňa 25.okt.1937.

Za okresného náčelníka...(rkp.podpis).“

-in: ARCHÍV KST LOKO : SÚBOR DEJINY CHÁT : CHABENEC (Originál spisu je vo fonde Štátneho okresného archívu v Banskej Bystrici)

Okresný úrad v Banskej Bystrici.

Pri odpovedi uveďte naše číslo. Lehota: _____

Číslo 20.697 / 1937. _____

Predmet: Klub Čs. Turistov v Prahe,
žiadost o stavebné povolenie pre
prístavbu chaty pod Chabencom.
K číslu: 13.964/1937.

Okresný úrad
v Brezne n/Hr.

Tunajší úrad preskúmal predložený projekt prístavby chaty pod Chabencom a zistil, že projekt vyhovuje svojmu účelu, hoci v niektorých bodoch nie sú splnené podmienky platného stavebného štatútu býv. župy Zvolenskej.

Proti predloženému projektu nečiní sa žiadnych námietok a navrhuje sa stavebné povolenie vydať za týchto podmienok:

- 1/ keď stávajúca chata nie je opatrená hromosvodom, je treba sriadiť hromosvod na prístavbe podľa ESČ.
- 2/ Srubové steny nech sú dostatočne izolované proti vystupovaniu zemnej vlhkosti zo základov.
- 3/ Dlhé chodby nech sú nepriamo osvetlené zasklením niektorých z dverí obytných izieb.
- 4/ V každej etáži nech je na vhodnom mieste umiestnený jeden hasiaci prístroj.

Miestna poáchádzka môže odpadnúť.

V Banskej Bystrici dňa 25. okt. 1937.

4 prílohy
Za okresného náčelníka:
[Signature]

Archívny dokument : Pohľadnica – Chata pod Chabencom

Archívny dokument : List od: Okresný úrad v Brezne nad Hronom. -Číslo 16213/1937 evid.č.187/1937. -V Brezne n.Hr.,dňa 20.XI.1937. -
Predmet : Klub Čs.turistov v Prahe žiadosť o stavebné povolenie. – „Výmer. Okresný úrad v Brezne nad Hronom v smysle §16 stavebného
 štatútu býv.župy zvolenskej čí.235/1904 schváleného výnosom býv.uh.ministerstva vnútra čí.89.972/1904 B.M. **povoľuje :** Klubu
 čsl.turistov v Prahe, aby v Jasení „na Chabenci“ previedol prístavbu chaty turistickej za nasledujúcich podmienok : Stavba musí byť
 prevedená presne dľa plánov k žiadosti priložených a schválených, a ustanovenia župného stavebného štatútu musia byť bezpodmienečne
 dodržané. Na pokrytie strechy môže byť použitý len materiál ohňuvzdorný. Komín musí byť aspoň o 80 cm vyšší ako hrebeň strechy a musí
 byť vzdialený od akéhokoľvek dreva alebo iného zápalného predmetu. Studňa k dodávaniu pitnej vody musí byť vzdialená od vybetonovanej
 žumpy aspoň 5 m a od iných žump a kanálov aspoň 10 m. Žumpy treba zhotoviť z materiálu nepremokavého, mrazu vzdorného a vodu-
 močovku neprepúšťajúceho. Múry žumpy musia byť aspoň 30 cm tlisté a dno 30 cm silné. Otvory žump majú byť opatrené záklopom alebo
 zaklenuté. Žumpa má byť vždy tak umiestnená, aby spodná a dažďová voda do tejto netiekla. Záchody majú sa postaviť na odľahlom
 mieste. Hnojná jama alebo hnojisko musí byť vzdialená od obytnej budovy aspoň na 2 m a od studne aspoň na 12 m.
 Za prevedenie stavby dľa pripojeného schváleného plánu a za dodržanie podmienok tohto stavebného povolenia sú solidárne zodpovední
 stavebník a podujímateľ stavby. Na zamýšľanej stavbe dôležitejšie zmeny majú sa oznámiť okresnému úradu a môžu byť tieto prevedené len
 po ich schválení. Stavba až do jej ukončenia má byť na vhodnom mieste označená tabuľou s udaním mena a bydliska stavebného
 živnostníka. Stavebník sa zaväzuje na dodržanie predpisov vládneho nariadenia zo dňa 26.marca 1931 čí.53 Sb.z. a nar.o ochrane zdravia
 a života robotníkov pri živnostenskom prevádzaní stavieb. Stavebník je povinný zahájenie stavby 48 hodín vopred zahlásiť obecnej rade.
 Ukončenie stavby povinný je stavebník zahlásiť obecnej rade behom 5 dní a povinný je tiež zažiadať o obývacie povolenie. Pred obdržaním
 obývacieho povolenia nemôže byť stavba do užívku vzatá. Platnosť tohto stavebného povolenia zaniká, keď stavba do 2 rokov od doručenia
 tohto výmeru nebola zahájená. V prípade eventuelných majetkových sporov môže sa so stavbou započatť len na nebezpečie stavebníka.
 Stavebník sa upozorňuje, že dľa ustanovenia §168 zákona zo dňa 9.októbra 1924 čí.221/1924 Sb.z. a n. bude povinný složiť u okresnej
 nemocenskej poisťovne záruku za poisťné príspevky robotníkov na tejto staveb zamestnaných, ak okresná nemocenská poisťovňa o to
 požiada a bude na slozenie záruky zvláštnym výmerom zaviazaný. Dôvody : Treba bolo takto rozhodnúť, pretože projektovaná stavba
 vyhovuje podmienkam ohňobezpečnostným, zdravotno- a stavebno- policajným a proti tejto ani verejné ani súkromnoprávne námietky
 podané neboli.
 Proti tomuto výmeru od doručenia behom 15 dní možno sa odvolať cestou tunajšieho úradu na krajský úrad v Bratislave. O tom sa
 upovedomujú :
 1/ Klub čsl.turistov v Prahe, s jedným exemplárom schváleného plánu, s výzvou, aby oznámil meno stavebného živnostníka a stavebný
 náklad prístavby.
 2/ Obecná rada v Jasení. 3/ Berná správa v Banskej Bystrici. 4/ Št.priemyselný inšpektorát vo Zvolene.
 5/ Okresná nemocenská poisťovňa v Banskej Bystrici s tým, že stavebný náklad a meno stavebného živnostníka bude dodatočne sdelené a že
 v smysle §168 zákona čí.221/1924 Sb.z.a n. má právo do 8 dní počínajúc dňom doručenia tohto výmeru uplatniť nárok, aby bola
 stavebníkovi uložená povinnosť slozenia záruky poisťných príspevkov, za poistenie robotníkov pri tejto stavbe zamestnaných.
 6/ Zemská úradovňa pre poisťovanie robotníkov v Bratislave. 7/ Berný úrad v Brezne n/Hr.
 8/ Technické oddel.okresného úradu v Banskej Bystrici. Okresný náčelník... (rkp.,podpis) „
 -in: **ARCHÍV KST LOKO : SÚBOR DEJINY CHÁT : CHABENEC (Originál spisu je vo fonde Štátneho okresného archívu v Banskej Bystrici)**

Archívny dokument : Zápisnica zo zasadania výborovej schôdze K.Čs.T.,ktorá sa konala dňa 15.decembra 1937- Uvádza sa aj informácia
 :...**Zpráva pokladníka** : ... Vstupné do našich chat, t.j. do Téryho, Štefánikovej a na Chabenci, je stanovené nasledovne: Členovia K.Čs.T. Kč
 1.-, nečlenovia Kč 1.50, dorast a mládež Kč 0.50.- In: **ARCHÍV KST LOKO : Zápisnice odboru KČST v Banskej Bystrici 1928-1938/ PC prepis
 zápisníc. - Rkp.originál zápisníc je vo fonde Štátneho archívu Banská Bystrica.**

Při schůzi ústř.zastupitelstva KČST v Praze 18.XII.1937...-In: Časopis turistů. – Roč. 49, č.10 (1937), s.119. - Uvádza sa : „Štefánikova chata
 na Ďumbieru a chata na Chabenci mohou děkovati za vybudování zejména iniciativě jubilantově- Viliamu Paulinymu“

Archívny dokument : Chata pod Chabencom ... a pod snehom v roku 1937.... Foto z osobného archívu chatára Juraja Cabana

Chata na Chabenci v Nízkých Tatrách.-In:Časopis turistů.-Roč.49(1937)-Příloha Turistické zpravodajství,č.8,s.94.- Text: „Rozšiřuje se
 nákladem okrouhle 200.000 Kč stavbou patrové dependance, která blíží se svému dokončení. Je to srub s eternitovou krytinou, obsahující
 patnáct pokojů se 48 lůžky a jednu nouzovou noclehárnu.“

1938

Nový nájomca chaty na Chabenci / (nr). - In: Slovenský hlas. - (11.6.1938), s.8. - V rubrike Kúpele Turistika Weekend sa uvádza informácia, že od 15.6.1938 dostal chatu na Chabenci do prenájmu od KČST Praha Ján Bohúň, ktorý pôsobil dlhé roky v podnikoch KČST na Štrbskom plese. (chaty – tak je to napísané v origináli).

Chata KČST na Chabenci v Nízkych Tatrách, 1737 m.n.m. 16 izieb s tečúcou vodou. Nocľahárne. Prístup od Ružomberka via Lipt.Osada-Lúžna. Adresa : J.Bohúň, Chabenec, p.Lipt.Lúžna. - In: Krásy Slovenska. - Roč.17, č.5(1938), 3.str.obálky. - Text inzerátu.

Župa stredoslovenská KČST. - In: Krásy Slovenska. - Roč.17, č.8 (1938), s.191. - Zprávu o Stredoslovenskej župe KČST na schôdzke Slovenskej komisie KČST 28.5.1938 v Žiline predniesol inž.Hlava : doteraz sa nič nepodniklo vo veci stavby chaty na Kráľovej holi, ktorá bola zverená odboru v Brezne. Odbor v B.Bystrici pristavil chatu pri Kráľovej studni väčším nákladom ako počítal. Župa sa zriekla dozoru nad chatou na Chabenci.... Na Prašivej chce tiež stavať Sokol, hoci chata na Prašivej je v turistickej päťročienke. Sokol tu zasahuje do pracovných oblastí KČST. Riešenie a finančné zaistenie chaty na Trangoške stalo sa akútnym, zástupca Podbrezovej predkladá prehľad splatných finančných záväzkov. Chatu na Chabenci zadali nájomcovi Bohúňovi.

Chata KČST na Chabenci v Nízkych Tatrách. - In: VYSOKÉ TATRY : Zprávy o turistike, cestovnom ruchu a novom podnikaní z 11 podtatranských okresov. - Roč.8, č.4(26.2.1938), s.3. - Vybavená potrebným inventárom (16 izieb, 4 nocľahárne, spolu 120 postíel) prenájme sa kapitálove schopnému horskému hostinskému odborníkovi-lyžiarovi. Informácie a nabídky do 31.marca 1938 podá Klub čs.turistov v Prahe II. Mikulandská ul.č.7.

Archívny dokument : Zápisnica napísaná na schôdzke výboru K.Č.S.T. konanej dňa 29.4.1938 v Národnom dome.- Uvádza sa aj : „Naša žiadosť o prenájom nám chaty na Chabenci za ročných Kč 15.000, resp. vzatie tejto chaty do správy za Kč 3.000, bola zamietnutá.“ - In: ARCHÍV KST LOKO : Zápisnice odboru KČST v Banskej Bystrici 1928-1938/ PC prepis zápisníc. - Rkp.originál zápisníc je vo fonde Štátneho archívu Banská Bystrica.

Přehled činnosti KČST v roce 1937. - In: Časopis turistů. - Roč.50, č.4-5 (1938) - část o chatách na Slovensku patriacich Odboru KČST Banská Bystrica - Text : Odbor Banská Bystrica u chaty na Kráľovej studni ve Velké Fatře dokončil výstavbu dependance, vykonal různé adaptace dosavadní budovy, vše nákladem 85.000 Kč, čím rozšířil podnik na 9 místností se 47 lůžky a 2 noclehárny se 40 lůžky. K chatě na Chabenci 1734 m v Nízkých Tatrách připojena byla samostatná dependance. Zřizovací náklady s vybavením přesáhly značně 200.000 Kč, současně vykonané adaptace staré budovy stály přes 14.000 Kč. Nyní má však celý objekt 16 pokojů s 56 l., 3 noclehárny se 44 l., vedle ostatních příslušných místností provozních. Přístavba Štefánikovy chaty na Ďumbieru 1740 m n.m. zahájena již r.1935, dokončena byla v hrubém zdivu., nad používanou již přizemní restaurací vzniká v prvním patře 5 pokojů a koupelna, náklady přesáhly již značně 100.000 Kč.

...

Chata KČST. na Chabenci v Nízkých Tatrách. 1737 m n. m. 16 izieb s tečúcou vodou. Nocľahárne. Prístup od Ružomberka via Lipt. Osada-Lúžna. Adresa: J. BOHÚŇ, Chabenec, p. Lipt. Lúžna,

Inzerát v Krásach Slovenska v roku 1938 :

Archívny dokument : List od: Klub československých turistů. Praha II. Mikulandská 7. -Č.j.2169. -Věc: Chata na Chabenci-povolení k obývání.- Praha 5.února 1938.- Komu: Okresní úřad, Brezno n.Hr. - "Výměrem 16213/37 evid.č.187/37 ze dne 10.listopadu 1937 bylo nám vydáno povolení, aby v Jasaně na Chabenci provedli jsme přístavbu turistické chaty č.p.218. Dovolujeme si oznámiti, že stavba je dokončena tak, že je k obývání způsobilá a žádáme proto tímto za laskavé vydání povolení k obývání, které potřebujeme jakožto doklad k dočasnému osvobození daní činžovních. Trváme s veškerou úctou - za ústřední výbor Klubu československých turistů v Praze. Jednatel:...Předseda...(rpk.podpisy.)" -in: ARCHÍV KST LOKO : SÚBOR DEJINY CHÁT : CHABENEC (Originál spisu je vo fonde Štátneho okresného archívu v Banskej Bystrici)

Archívny dokument : List od: Klub československých turistů. Praha II. Mikulandská 7. -Č.j.7592/38. -Věc: Přístavba chaty na Chabenci. - Praha 10.května 1938. -Komu: Okresný úřad v Brezne nad Hronom. - "K tamnímu přípisu č.6545 za dne 2.t.m. dovolujeme si sdělit, že jsme přístavbu chaty na Chabenci zadali firmě Ing.Stanislav Uher, podnikatelství staveb v Brezně n.Hr. za částku asi Kč 170.000.-. Tato částka se

ovšem značně zmenší, ježto si dřevo, povozy a pod. dodáváme sami. Skutečnou hodnotu prací, této firmě zadanych, bude možno zjistiti teprve při kolaudaci, k níž dojde, jakmile to pověřenostní poměry dovolí. S veškerou úctou za ústřední výbor Klubu československých turistů – jednatel...předseda...(rkp.podpis). –

-in: **ARCHÍV KST LOKO : SÚBOR DEJINY CHÁT : CHABENEC** (Originál spisu je vo fonde Štátneho okresného archívu v Banskej Bystrici)

Archívny dokument : List od: Klub československých turistů, Praha II, Mikulandská 7. - Č.j.10117/38. -Věc: Chata na Chabenci-komise přístavby. Odpověď k přípisu č.7970/38. - **Komu:** Okresní úřad Brezno nad Hronom. Praha 9.července 1938. – “Obdrželi jsme Váš výměr číslo 7970/38 ze dne 27.VI.1938, jímž se vypisuje místní komise k zjištění způsobilosti přístavby chaty na Chabenci na den 16.VII. v 15 hodin. Poněvadž **správkyně chaty, paní Vlasta Ondrušková**, která byla pověřena zastoupením Klubu při komisi, vrátí se do Ban.Bystrice teprve 17.t.m.,prosíme, aby tato komise, bude.li to ještě možné, byla odsunuta na kterýkoliv den po 17.červenci. Na datum 16.července t.r. připadlo několik komisí, na nichž je nutná účast Klubu, nemáme proto možnosti vyslati na Chabenec jiného delegáta. Prosíme za příznivé vyřízení této žádosti a vyzoomění o novém termínu.

Trváme s veškerou úctou. ...[pečiatka a rkp.podpis.]”

Odpověď na tento list – zrejme ide o koncept, pretože nie je na úradnom papieri a je rukou písaný :

“Výmer. Okresný úrad v Brezne n./Hr. na púodklade žiadosti Klubu československých turistov v Prahe výmerom zo dňa 27.VI.1938 č.7970/38 na deň 16.júla 1938 na 15 hod. vypísanú miestnu obhliadku provodzovacích miestností chaty na Chabenci odkladá na 20.júla 1938 na 11.30 hod. a o tom upovedomuje : 1/ Klub československých turistov v Prahe II,Mikulandská č.7. 2/ Obecný úrad v Jasení. 3/ Techn.odd.okr.úradu v B.Bystrici. 4/ Juliusa Sutórisa hl.komisára pol.spr.v Brezne n./Hr. Brezno n.Hr. 12.VII.1938. Ad.1./ exp.pošt.zpiatoč.doručenkou. (rkp.šifra podpisu)”-in: **ARCHÍV KST LOKO : SÚBOR DEJINY CHÁT:CHABENEC**(Originál je vo fonde Štátneho archívu v Banskej Bystrici)

Archívny dokument : List od: Okresný úrad v Brezne nad Hronom. -Číslo :2355/1938. -V Brezne n.Hr.23.II.1938. -Predmet : Klub československých turistov v Prahe – Žiadosť o vydanie obývacieho povolenia na prístavbu chati na Chabenci obec Jasenie. – “Výmer : Okresný úrad v Brezne nad Hronom v smysle §19 žup.stavebného štatútu býv.župy zvolenskej č.235/1904 schváleného výnosom býv.uhorského ministerstva vnútra číslo 89972/1904 B.M. týmto berie na vedomie, že výmerom okresného úradu zo dňa 10.XI.1937, číslo 16213/1937, evid.č.187/1937 povolená stavba bola podľa oznámenia klubu čl.turistov zo dňa 5.II.1938 dokončená a preto vzhľadom k podanej žiadosti povoľuje klubu čl.turistov z Prahy prístavbu čp.218 na určené ciele používať. Dôvody: Prístavba je prevedená presne dľa schváleného plánu a stavebného povolenia a vyhovuje tak zdravotným ako aj požiaropolicajným predpisom.

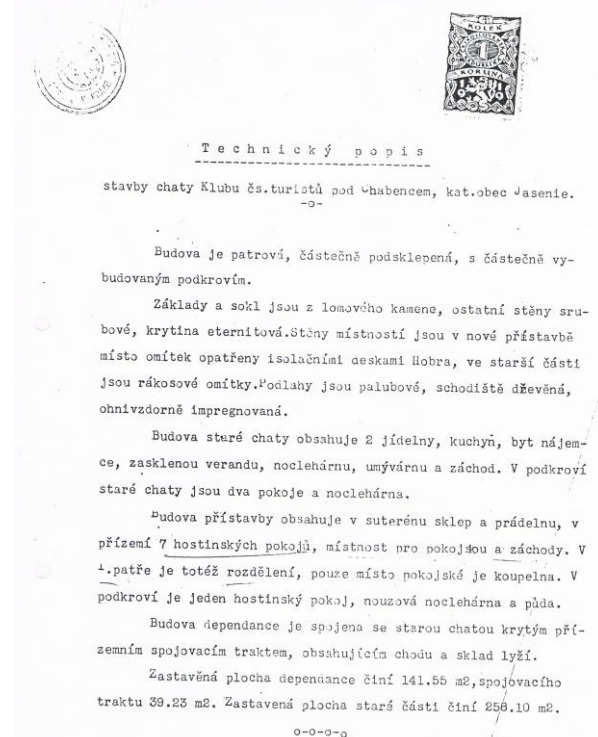
O tom sa upovedomujú : 1/ Žiadateľ Klub čl.turistov z Prahy III. 2/Obecná rada v Jasení. 3/ Berná správa v Banskej Bystrici.

Za okres.náčelnika...(rkp.podpis.)” –

-in: **ARCHÍV KST LOKO : SÚBOR DEJINY CHÁT : CHABENEC** (Originál spisu je vo fonde Štátneho okresného archívu v Banskej Bystrici)

Archívny dokument : KČST Praha : Technický popis stavby chaty Klubu čl.turistů pod Chabencem, kat.obec Jasenie. – (nedatovaný 1 str.záznam, opatrený kolkom a razítkom KČST Praha)

-in: **ARCHÍV KST LOKO : SÚBOR DEJINY CHÁT : CHABENEC** (Originál spisu je vo fonde Štátneho okresného archívu v Banskej Bystrici)

Archívny dokument : List od : Klub československých turistů, Praha II, Mikulandská 7. -Č.j.:12986/38. -Věc: Chata na Chabenci-hostinská a výčepnická živnost v přístavbě. Odpověď k přípisu č.7970/1938. -**Komu:** Okresní úřad Brezno nad Hronom. Praha, 21.září 1938. – “Potvrzujeme příjem koncesního výměru č.7970, došlého 15.t.m. Podmínkám tohoto koncesního výměru bude vyhověno. Co se týka položky č.5 sdělujeme, že záchodové stěny nejsou úmyslně vyváděny až ke stropu, aby se umožnilo větrání záchodových předsíní. Je to úprava, která

je prováděna nejenom u všech turistických podniků, ale i u hotelů ve městech a dosud nikde nebyla pozastavena. Prosíme, aby tit.úřad od splnění této podmínky upustil. V případě, že by tit.úřad trval na dodržení tohoto nařízení, prosíme, aby tento dopis byl pokládán za řádné odvolání, podané v předepsané lhůtě cestou okresního úřadu krajskému úřadu v Bratislavě. Trváme s veškerou úctou – za ústřední výbor Klubu československých turistů – jednatel...předseda...(rkp.podpisy)“

-in: **ARCHÍV KST LOKO : SÚBOR DEJINY CHÁT : CHABENEC (Originál spisu je vo fonde Štátneho okresného archívu v Banskej Bystrici)**

Archívny dokument : List od: Okresný úrad v Banskej Bystrici. -17.5.1938 -Číslo spisu 10184/1938. -Predmet : Obec Jasenie-vymáhanie hasičskej dávky od Klubu čl.turistov,odboru v Banskej Bystrici. -K číslu 1020/1938. -Komu: Obecný úrad Jasenie, okres Brezno n/Hr.- “Klub čl.turistov, odbor v Banskej Bystrici k tunajšiemu exekučnému príkazu č.9185/38 podal námietku, že chata KČST na Chabenci je majetkom ústredia Klubu čl.turistov v Prahe II., Mikulandská č.7 a nie odboru klubu čl.turistov v Banskej Bystrici. V námietkách sa tvrdí, že hasičskú dávku má platiť menovaný vlastník chaty alebo jej nájomca. V Banskej Bystrici, dňa 17.mája 1938. Okresný náčelník „(rkp.podpis)”

-in: **ARCHÍV KST LOKO : SÚBOR DEJINY CHÁT : CHABENEC (Originál spisu je vo fonde Štátneho okresného archívu v Banskej Bystrici)**

Archívny dokument : List od: Okresný úrad v Brezne nad Hronom. -Číslo: 7970/1938.- Brezno n.Hr. 27.VI.1938. -Predmet : Klub československých turistov v Prahe, žiadosť o povolenie prevádzania hostinskej a výčapníckej živnosti v prístavených miestnostiach chaty na Chabenci. – “ Výmer. Okresný úrad v Brezne nad Hronom na podklade žiadosti klubu československých turistov v Prahe, cieľom zistenia spôsobilosti novopristavených provodzovacích miestností chaty na žiadané účele vo smysle §64 vl.nar.č.8/1928 sb.z. a n. vypisuje v predmetnej veci miestnu obhliadku na 16.júla 1938 na 15 hod. a k tejto povoláva :

1/ Klub československých turistov v Prahe II,Mikulandská č.7.

2/Obecný úrad v Jasení. / 3/ Tech.odd.okr.úradu v Banskej Bystrici.

4/ Juliusa Sutórisa hl.komisára pol.spr. v Brezne nad Hronom ako zást.okresného úradu.

Žiadateľovi sa súčasne v smysle §37 vl.nar.č.8/1928 sb.z. a n. ukladá, aby od doručenia tohoto výmeru behom 15 dní zaplatil pripojenou šek.složenkou Kč 250 čó zálohu na uhradenie pokračovacích trov, ktoré touto obhliadkou vzniknú.

Za okresného náčelníka : hlavný komisár polit.správy...(rkp.podpis).” –

-in: **ARCHÍV KST LOKO : SÚBOR DEJINY CHÁT : CHABENEC (Originál spisu je vo fonde Štátneho okresného archívu v Banskej Bystrici)**

Archívny dokument : Zápisnica napísaná dňa 20.júla 1938 v chate KČST na Chabenci o miestnej komisionálnej prehliadke prístavenej časti chaty za účelom zistenia spôsobilosti miestností pre účele ubytovacie a tiež prevádzania živnosti hostinskej a výčapníckej. Účelom tejto obhliadky je tiež zistiť, či pri prístavbe tejto chaty boli podmienky stavebného povolenia dodržané a či prístavba táto bola dľa schváleného stavebného plánu prevedená. Obhliadku túto nariadil okresný úrad v Brezne n/Hronom pod číslom 7970/1938 na podklade žiadosti Klubu čl. Turistov o rozšírenie hostinskej koncesie na túto prístavbu. Obhliadky sa zúčastnili :

1/ za okresný úrad v Brezne n/Hronom Julius Sutóris hl.komisár politickej správy

2/ za tech.odd.okr.úradu v B.Bystrici inž.Vojtech Kürti tech.komisár 3/ za obec Jasenie Ján Pihúrik nám. starosta

4/ za Klub čl.turistov Vlasta Ondrušková, správkyňa chaty.

Obhliadkou na mieste bolo zistené, že prístavba chaty dľa predložených plánov povolená bola okresným úradom v Brezne n/Hronom pod č.1623/937 evid.č.187/938 zo dňa 10.XI.1937. Stavbu túto prevádzal inž.Stanislav Uher, staviteľ z Brezna n/Hronom. So stavbou započaté bolo v júni 1937 a stavba ukončená a k obývaniu spôsobilá bude dňom 1.augusta 1938. Prístavená časť chaty má slúžiť hlavne pre ubytovanie cudzincov a má okrem spoločných nocľahární tiež zvláštne izby v počte 14 a to 10 štvorposteľových a 4 dvojposteľové. Miestnej obhliadky prítomný odborný znalec o prístavenej časti chaty podáva nasledujúci posudok : Prístavba bola prevedená podľa predložených a úradne schválených stavebných plánov v rozsahu ako bolo projektované. Rozmery miestností i oblokov a dvier odpovedajú rozmerom uvedeným v schválených plánoch. Konštrukcia stavby je drevená, srubová, steny sú pobité doskami “hobra”, ktoré bez impregnácie nie sú ohňuvzdorné. Komíny sú prevedené z asbestov cementových rúr vo vzdialenosti 10 cm od stien, ktoré sú pripevňované železnými skobami ku srubu. Utesnenie jednotlivých rúr pri spojení hrdiel je prevedené pomocou cementovej malty. Zaústenie železných rúr od pecí... (v tejto časti textu je kópia nečitateľná – ale dá sa vyrozumieť, že pojednáva o nepostačujúcej vzdialenosti drevenej konštrukcie a hobry od komínových rúr...)

Komunikačné chodby, jak na prízemí tak i v poschodí nie sú náležite osvetlené ako to bolo v stavebnom povolení. V kúpeľni betonová podlaha nie je obrúbená potrebným obkladom, aby prípadne vyliatá voda nepresakovala do obkladu stien a nepremáčala drevenú konštrukciu budovy. Okrem toho steny pri vani nie sú náležite obložené proti vlhkosti. Záchodové predsiene neboli u všetkých záchodov prevedené podľa schválených plánov, keďže oddelujúce steny boli u troch záchodov vynechané. Vykurovanie miestností deje sa pomocou železných pecí. Pred pecami nie sú umiestnené železné plechy, ktoré by zabraňovali vzniku požiaru od prípadne vypadávajúcej pahľaby. Osvetlenie miestností deje sa petrolejovými lampami. Stropy nie sú v miestnostiach petrolejových lúč kryté železnými plechmi proti prípadnému vznieteniu sa dosiek hobra od lúč. Budova nie je opatrená v stavebnom povolení predpísanými hromosvodmi. Na chodbách nie sú dosiaľ umiestnené predpísané hasiace prístroje.

Proti vydaniu obývacieho povolenia a taktiež proti živnostensko-právnomu schváleniu prístavby chaty na základe predložených a schválených plánov nečiní sa žiadnych námietok, keď budú splnené tieto podmienky, poťažne odstránené tieto závady :

1/ Vzdialenosť dreva a dosák hobra od asbesto-cementových komínových rúr musí byť v každom prípade aspoň 10 cm. Pokiaľ sú dosky hobra pribité bližšie než 10 cm, treba ich odstrániť až do predpísanej vzdialenosti.

2/ Utesnenie komínových rúr asbesto-cementových musí byť všade opravené, pokiaľ sú niektoré rúry pri hrdle porušené, treba ich vymeniť. Taktiež treba všade opraviť utesnenie zapojenia železných rúr do komínových rúr. Všetky tieto tesnenia treba sústavne kontrolovať a každú zistenú netesnosť ihneď odstrániť.

3/ Chodby v prízemí i v poschodí nech sú osvetlené zasklením dvier obytných izieb na čele chodby umiestnených nepriehľadným sklom.

4/ v kúpeľni treba pri podlahe previesť obloženie do výšky 15 cm. Stena pri kúpacej vani nech je buď opatrená primeraným olejovým náterom, alebo nech je obložená vodotesnou doskou (eternitovou a pod.)

5/ V záchodoch nech sú prevedené oddelujúce steny, ktoré nech obdržia v hornej časti zasklenie.

6/ Pred všetkými pecmi nech sú umiestnené železné plechy presahujúce aspoň 40 cm kúrenište.

7/ Nad osvetľujúcimi petrolejovými lampami nech sú umiestnené na strope dostatočne veľké železné plechy na asbestových podložkách. Vzhľadom k tomu, že samotná stavba i obloženie stien sú prevedené z materiálu proti požiaru nie dosť bezpečného a miestne pomery dovoľujú pomerne ťažké využitie spádovej vody na získanie elektrickej energie, doporučuje sa, aby z dôvodov požiarobezpečnostných bolo zriadené elektrické osvetlenie.

8/ Na chodbách nech sú umiestnené hasiace prístroje.

9/ Budova nech je opatrená hromosvodom podľa predpisov EŠČ.

10/ Vodovodné potrubia nech sú vo všetkých miestnostiach zakryté dreveným truhlíkom, vyplneným izolačnou hmotou, aby bolo zabránené zamrznutiu vodovodu v zime i v tých miestnostiach, ktoré by neboli vykurované.

11/ Miestnosť pre lyže, ktorá bude slúžiť v zime ako mazáreň lyží, nech je od chodby v prízemí oddelená dvermi.

Zástupca Klubu čl.turistov berie horeuvedené podmienky na vedomie a žiada o ich písomné sdelenie ústrediu. Po prečítaní schválené a podpísané. Skončené v 17 hod.

Rkp.podpisy : Zást.okr.úradu-hl.komisár polit.správy/zást.tech.odd.okr.úradu-technický komisár/ Náместný starosta obce Jasenie / Zástupca klubu čl.turistov : Vlasta Ondrušková/ Zástupca podnikateľskej firmy /.

-in: ARCHÍV KST LOKO : SÚBOR DEJINY CHÁT : CHABENEC (Originál spisu je vo fonde Štátneho okresného archívu v Banskej Bystrici)

Archívny dokument : Tlačivo Summárny prehľad k žiadosti Klubu čl.turistov Praha o hostinskú a výčap.koncesiu pre Máriu Laukovú z Lopeja -vyplnené nasledovnými rukopisnými údajmi :

Týkajúce sa výčapníka : Mária Lauková rod.Jariabková,

Kde mieni živnosť provozovať : Jasenie, hole na Chabenci č.domu 218. Žiadané oprávnenia : živn.zák.§23 a,b,c,d,f,g. Ide o novú koncesiu.

Licencie sa nezrieka nikto. Vzdialenosť miestností v metroch : od školy 8 km, od kostola 8 km, od úradu 10 km, od nemocnice 16 km, od iného hostinca 8 km.

Počet a rozmery miestností podľa plánu : 5 miestností: nocľaháreň 7.30x5.70 / nocľaháreň 6x3.70 / nocľaháreň 3.70x5.70 / kuchyňa 4.20x3.70 / predsien 3.70x3.40. Určenie miestností podľa plánu : Tri nocľahárne, kuchyňa k bydleniu a vareniu, predsien. Spôsobilosť miestností : vzhľadom na vzdialenosť a určenie zodpovie. Možnosť polic.dozoru : len četníckej pochôdzke pre vzdialenosť. Či je postarané o ventiláciu a ako: nie, len otváraním okien. Počet obyvateľov v obci:1078. Počet jestvujúcich hostincov a výčapov: 3 jestvujúce s oprávnením a-d §23 živ.zák. a jedna povolená ktorá ale nefunguje.

(Pozn.: na tlačive nie je dátum, ani razítko či podpis. Originál spisu je vo fonde Štátneho okresného archívu v Banskej Bystrici, ktorý vyhotovil jeho kópiu pre Archív KST Loko BB).

Archívny dokument : List od: Okresný úrad v Brezne nad Hronom. -Číslo:7970/1938. -Predmet : Klub československých turistov v Prahe, žiadosť o prevádzanie hostinskej a výčapníckej živnosti v pristavených miestnostiach chaty na Chabenci obec Jasenie. -Brezno n.Hr.,8.IX.1938. -Komu : neuvedené. - "Výmer. Okresný úrad v Brezne nad Hronom ako živnostenský úrad I. stolice žiadosti klubu československých turistov vyhovuje a povoľuje, aby žiadateľ svoju hostinskú a výčapnícku živnosť povolenú krajiným úradom pod číslom 206958/13/1932 zo dňa 22.XII.1932 prevádzať mohol v pristavených miestnostiach chaty označených na pláne I-XV a zároveň v smysle §40 živnostenského zákona schvaľujú sa tieto miestnosti na žiadané účele za predpokladu, že budú odstránené pri miestnej ohliadke dňa 20.júla 1938 zistené závady a splnené budú nasledujúce podmienky :

1/ Vzdialenosť dreva I dosák hobra od asbesto-cementových musí byť v každom prípade aspoň 10 cm. Pokiaľ sú dosky hobra pribité bližšie než 10 cm, treba ich odstrániť až do predpísanej vzdialenosti.

2/ Utesnenie komínových rúr asbesto-cementových musí byť všade opravené, pokiaľ sú niektoré rúry pri hrdle porušené, treba ich vymeniť. Taktiež treba všade opraviť utesnenia zapojenia železných rúr do komínových rúr. Všetky tieto tesnenia treba sústavne kontrolovať a každú zistenú netesnosť ihneď odstrániť.

3/ Chodby v prízemí I poschodí nech sú osvetlené zasklením dvier obytných izieb na čele chodby umiestnených nepriehľadným sklom.

4/ V kúpeľni treba pri podlahe previesť obloženie do výšky 15 cm. Stena pri kúpacej vani nech je buď opatrená primeraným olejovým náterom, alebo nech je obložená vodotesnou doskou (eternitovou a pod.)

5/ V záchodoch nech sú prevedené oddeľujúce steny, ktoré nech obdržia v hornej časti zasklenie.

6/ Pred všetkými pecmi nech sú umiestnené železné plechy presahujúce aspoň 40 cm kúrenište.

7/ Nad osvetľujúcimi petrolejovými lampami nech sú umiestnené na strope dostatočne veľké železné plechy na asbestových podlažkách. Vzhľadom k tomu, že samotná stavba I obloženie stien sú prevedené z materiálu proti požiaru nie dosť bezpečného a miestne pomery dovoľujú pomerne snadné využitie spádovej vody na získanie elektrickej energie, doporučuje sa, aby z dôvodov požiarobezpečnostných bolo zriadené elektrické osvetlenie.

8/ Na chodbách nech sú umiestnené hasiace prístroje.

9/ Budova nech je opatrená hromosvodom podľa predpisov ESČ.

10/ Vodovodné potrubia nech sú vo všetkých miestnostiach zakryté dreveným truhlíkom, vyplneným izolačnou hmotou, aby bolo zabránené zamrznutiu vodovodu v zime I v tých miestnostiach, ktoré by neboli vykurované.

11/ Miestnosť pre lyže, ktorá bude slúžiť v zime ako mazáreň lyží, nech je od chodby v prízemí oddelená dvermi.

12/ Izby pre ubytovanie cudzincov musia byť očíslované a postelne prádlo v týchto izbách musí byť po každom hostovi vymenené a vyprané.

13/ V hosťovských izbách má byť vyvesený zoznam zariadenia a ceník. Tak tiež má byť každá izba opatrená zvonkom pre zavolanie posluhy. V izbách musia byť tiež aspoň dva poháre pre čistú pitnú vodu a väčšia nádoba pre vodu na pitie, ako aj nádoba pre vodu upotrebenú. Ďalej tam má byť jedno umývadlo aspoň s jedným ručníkom a nádoby nočné. U posteli majú byť predložky.

14/ Záchody musia byť udržiavané v najväčšej čistote musí tam byť toaletný papier a mužské oddelenie má mať pisoarový žlab.

Majiteľovi živnosti sa pripomína, že je povinný každú zmenu provodzovacích miestností sem ku schváleniu včas oznámiť a že podmienky tohoto povolenia musia byť splnené do 30 dní. Ak by z hľadiska živnostenskej polície nastaly pri prevádzaní živnosti závady neprípustné, okresný úrad je oprávnený nariadiť, aby tieto závady boli odstránené a majiteľ živnosti je povinný týmto príkazom vyhovieť. Proti tomuto výmeru od doručenia behom 15 dní možno je podať cestou okresného úradu v Brezne nad Hronom odvolanie na krajiný úrad v Bratislave. O tom sa upovedomujú : 1/Klub československých turistov v Prahe Mikulandská č.7 s jednou súpravou plánu. 2/ Obecná rada v Jasení. 3/ Četnícka stanica v Predajnej. 4/ Obvodné notárstvo v Predajnej.

Za okresného náčelníka : hlavný komisár polit.správy. (Okrúhla pečiatka a rkp.podpis)

-in: ARCHÍV KST LOKO : SÚBOR DEJINY CHÁT : CHABENEC (Originál spisu je vo fonde Štátneho okresného archívu v Banskej Bystrici)

Okresný úrad v Brezne nad Hronom.

Číslo: 7970/1938

Brezno n.Hr., 8./IX.1938.

Predmet: Klub československých turistů
v Praze, žiadať o prevádzanie
hostinského a výčapníckeho živnosti
v prístavových miestnostiach chaty
na Chabenci, obec Jasenie.

V ý m e r .

Okresný úrad v Brezne nad Hronom ako živnostenský úrad I. stolice žiadosti klubu československých turistů vyhovie a povoľuje, aby žiadateľ svoju hostinskú a výčapnícku živnosť povolil krajiniským úradom pod číslom 206958/13/1932 so dňa 22.XII.1932 prevádzkať mohol v prístavových miestnostiach chaty označených na pláne I - XV a zároveň v smysle § 40 živnostenského zákona sťahujú na tieto miestnosti na hľadanie účelu za predpokladu, že budú odstránené pri miestnej ohliadke dňa 20. júla 1938 zistené závady a splnené budú nasledujúce podmienky:

- 1) Vadiace časti dreva i dosiek hobra od asbesto-cementových rúr komínových musí byť v každom prípade aspoň 10 cm, pokiaľ sú dosky hobra prikládajú bližšie než 10 cm, treba ich odstrániť až do predpísanej vzdialenosti.
- 2) Utesnenie komínových rúr asbesto-cementových musí byť všade opravené, pokiaľ sú niektoré rúry chrúpu porušené, treba ich vymeniť. Taktiež treba vždy opraviť utesnenie zapojenia železných rúr do komínových rúr. Všetky tieto tesnenia treba systematicky kontrolovať a každú zistenú netesnosť ihneď odstrániť.
- 3) Chodby v prízemí i v poschodí nech sú osvetlené zasklením dverí obytných izieb na čele chodby umiestnených nepriehľadným sklom.
- 4) V kúpeľni treba pri podlahe provizovať obloženie do výšky 15 cm. Stena pri kúpeľnej vani nech je buď posunutá prímerným olejovým materiálom, alebo nech je obložená vodotesnou doskou (eternitovou a pod.).
- 5) V záchodoch nech sú prevedené oddelujúce stany, ktoré nech obdržia v hornej časti zasklenie.
- 6) Pred všetkými pecmi nech sú umiestnené železné plechy presahujúce aspoň 40 cm kúreništa.
- 7) Nad osvetľovacími petrolejovými lampami nech sú umiestnené na strepe dostatočne veľké železné plechy na asbestových podložkách. Vzhľadom k tomu, že samostatná stavba i obloženie stien sú prevedené s materiálom proti požiariu nie dosť bezpečného a miestne pomery dovoľujú pomerne ťažké využitie spadovej vody na získanie elektrickej energie doporučuje sa, aby s dôvodom požiarobezpečnosti bolo zriadené elektrické osvetlenie.
- 8) Na chodbách nech sú umiestnené hsiacie prístroje.
- 9) Budova nech je opatrená hromosvodom podľa predpisov ŠSČ.

- 10) Vodovodné petrubia nech sú vo všetkých miestnostiach zakryté drepeným kruhíkom, vyplneným izolačnou hmotou, aby bolo zabránené zamrznutiu vodovodu v zime i v tých miestnostiach, ktoré by neboli vykurované.
- 11) Miestnosť pre lyže, ktorá bude slúžiť v zime ako mazárňa lyží, nech je od chodby v prízemí oddelená dvermi.
- 12) Izy pre ubytovania cudzincov musia byť ošialované a postelne prádlo v týchto izbách musí byť po každom hostovi vymenené a vyprané.
- 13) V hostinských izbách má byť vypracovaný zoznam zariadenia a ceník. Tak tiež má byť každá izba opatrená zvonom pre zavolanie posluhy.
V izbách musia byť tiež aspoň dva poháre pre čistú pitnú vodu a väčšia nádoba pre vodu na pitie, ako aj nádoba pre vodu upravenú.
Ďalej má tam byť jedno umývadlo aspoň s jedným ručníkom a nádoby nočné. U posteli majú byť predložky.
- 14) Záchody musia byť udržiavané v najvyššej čistote musí tam byť toaletný papier a mliečne oddelenie má mať pisoárový žlab.
Majiteľovi živnosti sa pripomína, že je povinný každú zmenu prevádzacích miestností sam ku schváleniu včas oznámiť a že podmienky tohoto povolenia živnostenskej polície nastaly pri prevádzaní živnosti závädy neprípustné, okresný úrad je oprávnený nariadiť, aby tieto závädy boli odstránené a majiteľ živnosti je povinný týmto príkazom vyhovieť.

Proti tomuto výmeru od doručenia behom 15 dní možno je podať cestou okresného úradu v Brezne nad Hronom odvolanie na krajiniský úrad v Bratislave.

O tom sa upovedomujú:

- 1) Klub československých turistů v Praze III. Mikulandská u. 8. 7 s jednou správou plánu.
- 2) Obecná rada v Jasení
- 3) Čestníka stanica v Predajnej
- 4) Obvodné notárstvo

Za okresného náčelníka:
hlavní komisař polit. správy.

Archívny dokument : List od : Obvodné notárstvo v Predajnej. - Číslo : 2090/1938. - Predmet : Chata na Chabenci. Obsadenie pachtýrom. K číslu : 12302/1938. - Komu : Okresný úrad Brezno nad Hronom. - "Oznamujem, že Ján Bohúň je dľa osvedčenia o št.občianstve od okresného úradu v Ružomberku zo dňa 11.1.1930 číslo 206/30 ev.č. 17/30 príslušný do mesta Ružomberok. Dosiaľ nevedol samostatne hostinskú živnosť. Dľa údajov predmetného od mája 1933 do okt.1936 bol tajomníkom v hotelových a reštauračných podnikoch klubu čsl.turistov na Štrbskom Plese a od 25.IV.1938 do 1.VI.1938 bol hotelovým recepným zamestnancom u riaditeľstva št.kúpelov v Tatranskej Lomnici. Predajná dňa 15.8.1938. Príloha 1. Notársky adjunkt...(rkp.podpis).

-in: ARCHÍV KST LOKO : SÚBOR DEJINY CHÁT : CHABENEC (Originál spisu je vo fonde Štátneho okresného archívu v Banskej Bystrici)

Archívny dokument : List od : (označený spisovým číslom 7753) odosielateľom je zrejme Klub československých turistů Praha, 10.května 1938. - Vec: Chata na Chabenci, obec Jasenie čp.218, Slovensko.,schválení pachtýře hostinské činnosti, prominutí průkazu způsobilosti. - Komu : Ministerstvu obchodu odd.III, Praha. - " Klub československých turistů vybudoval v kat.obci Jasenie budovu čp.218- chatu na Chabenci - na hřebenu Nízkých Tater ve výši 1737m a v níž provozuje živnost hostinskou podle koncesní listiny č.209.958/13/32 krajinského úřadu v Bratislavě ze dne 22.prosince 1932 a zanesenou v rejstříku krajinského úřadu pod č.3651 s oprávněními ad a-d, f, g § 23 živnost.zákona. Jakožto pachtýř této živnosti hostinské byl dosud schválen Juraj Caban z Jasenie výměrem okresního úřadu v Brezne n.Hr. č.12.794/33 ze dne 27.X.1933.

Klub čs.turistů přistavěl k dosavadní budově dependanci s hlavní budovou spojenou a požádal již okresní úřad v Brezně o rozšíření provozu i na nově vzniklé místnosti. Dnem 15.VI.t.r. nastoupí v chatě jakožto hospodář pan Ján Bohúň, narozený 24.listopadu 1906 v Ružomberku, kterému jsme objekt do nájmu zadali na základě vypsání veřejné soutěže...

-in: ARCHÍV KST LOKO : SÚBOR DEJINY CHÁT : CHABENEC (Originál spisu je vo fonde Štátneho okresného archívu v Banskej Bystrici)

50 let Klubu československých turistů 1888-1938. - Praha : KČST, 1938. - 250 s.-Praha : KČST, 1938. - obr. pril.

Chabenec, chata (1737 m). Maj. ústř. 2 pok., 8 lůž., 2 nocl. 32 lůž. V dependanci 14 pok., 48 lůž., 1 nocl. 12 slavníků na pryč., osvětl. petrolej., vodovod. Žel.: Lipt. Teplá 7 h.; Lipt. Osada 6 hod.; Korytnica 7 h.; od jihu Dubová 5 1/2 h. Adresa: Jasenie čp. 218, p. Predajná, Slovensko. Viz také předcházející odstavec.

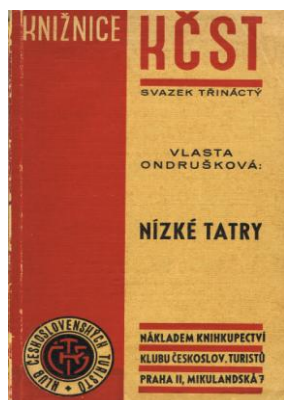

Chata KČST na Chabenci v Nízkých Tatrách,

vybavená potřebným inventářem
(16 izieb, 4 nocľahárne, spolu 120
postíľ) prenájme sa od 13. júna
1938 kapitálove schopnému hor-
skému hostinskému odborníkovi-
lyžiarovi. Informácie a nabídky do
31. marca 1938 podá Klub čs. turis-
tov v Prahe II. Mikulandská ul. č. 7.

Inzerát v časopise Vysoké Tatry.-Roč.8, č.4(26.2.1938) :

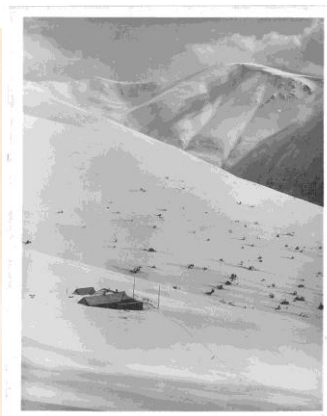
ONDRUŠKOVÁ, Vlasta : Nízke Tatry. – Praha : Knihkupectví Klubu českoslov. turistů, 1938. - 87 s. – mp.príl. – Knižnice KČST: svazek třináctý.- informácia o chate na Chabenci uvádzaná na str.64 :

Chata na Chabenci (1737 m), postavená r. 1932 Klubem čs. turistů, prodělala pro rychle rostoucí turistický ruch v Nízkých Tatrách, zejména v zimě, velmi rychlý rozvoj. V r. 1934 musila již býti rozšířena přístavbou, v r. 1935 postaven vodovod 495 m dlouhý a v r. 1937 se přistavila dependance s 14 pokoji, koupelnou, jakož i sušárnou pro oděvy a lyžařnou. Původní chata jest s dependancí spojena krytou chodbou. Chata má nyní celkem 16 pokojů se 68 lůžky, dámskou noclehárnu se 14 lůžky a pánskou noclehárnu se 20 lůžky, velkou a malou jídelnu, zasklenou verandu, z níž je překrásný pohled na horský masiv Skalky. V podkrovní dependance je ještě společná noclehárna, takže v chatě může přenocovat 100 lidí. V r. 1938 bude zavedeno elektrické světlo.

Ceny: Členové KČST. v pokojích 10, ve společných noclehárnách 6, AOKČST 4, školní výpravy 3 Kč.

Celodenní pence s ubytováním, světlem a otopem v zimě: V pokojích Kč 35, v noclehárně Kč 30. V létě v pokoji Kč 30, v noclehárně Kč 25. Výpravy mají zvláštní slevy.

Pohľadnica 1938

Informácia o publikácii : RUSNÁK, Ernest : Turistika v Nízkych Tatrách : Prvý turistický sprievodca Nízkymi Tatrami vyšiel pred 70 rokmi.- In: Krásy Slovenska. – Roč.85, č.5-6(2008), s.59.

1939

Archívny dokument : List od: Krajský úrad v Bratislave. -Čís.361.835/18-1938. - Bratislava dňa 22.augusta 1939.- Predmet : Klub českoslov. turistov v Prahe, žiadosť o povolenie na prevádzanie hostinskej a výčapníckej živnosti v pristavených miestnostiach chaty na Chabenci obce Jasenie. -Komu : (nie je uvedený). – „Výmer. Krajský úrad nevyhovuje odvolaniu Klubu česko-slovenských turistov v Prahe proti bodu 5.výmeru okresného úradu v Brezne n-Hronom zo dňa 8.IX.1938 číslo 7.970/1938 a nariaďuje, aby v záchodoch byly prevedené oddelující steny, které nech obdrží v horné části zasklení. Důvody : Před záchodmi mají sa v hoteloch, verejných budovách a pod.zriaďovať predsienky, ktoré majú slúžiť 1/ jednak k upraveniu šatstva, príp.umytíu rúk pred východom do verejných alebo komunikačných miestností, 2/ jednak ako izolačná priestora, ktorá zamedzuje priame prenikanie zápachu v záchodoch do súseďných miestností. K účelom ad 1/ uvedeným vyhovujú medzistenky, ktoré nie sú vytiahnuté až ku stropu. K účelu ad 2/ treba oddelujúcu stenu bezpodmienečne vytiahnuť až k stropu a otvory zasklíť z dôvodu, aby predsienka slúžila skutočne ako izolačná priestora, aby zápach zo záchodov neprenikal po „vetracích otvoroch“ do predsieni. Zriadením vetracích otvorov v hornéj časti oddelujúcej steny, alebo prevedením nižšej oddelujúcej steny umožní sa rozšírenie zápachu /i keď sa dvere neotvárajú/ zo záchodu do predsieni, stráca sa tedy účel, ku ktorému bola predsienka zriadená. Bolo treba v danom prípade preto tak rozhodnúť ponevác v chatách v značnej výške nad morom musí sa počítať so zamrznutím vodovodu a nefungovaním splachovacích záchodov, v ktorom prípade je izolačná predsienka od vlastného záchodu úplne oddelená samozrejmovou nutnosťou, aby súseďné chodby neboly zamorené pachom, prenikajúcim z nesplachových záchodov priamo cez predsienku do chodieb. Tento výmer je v poradí inštančnom konečný. O tom sa upovedomuje okresný úrad v Brezne n./Hronom k číslu 16.135/1938 s patričným počtom vyhotovení II.stupňového výmeru a s prinavrátaním jednacích spisov. Za krajského prezidenta: (rkp.podpis.) + **Razítko spisového protokolu Okresného úradu v Brezne nad Hronom.Došlo dňa 14.9.1939. Číslo 12468. Prílohy 115. Vybavené na referátom hárku dňa 7.okt.1939.“**

-in: ARCHÍV KST LOKO : SÚBOR DEJINY CHÁT : CHABENEC (Originál spisu je vo fonde Štátneho okresného archívu v Banskej Bystrici)

1940

Archívny dokument : List od: Klub slovenských turistov a lyžiarov. Ústredie v Liptovskom Sv.Mikuláši, Turistický dom. Číslo:1688/1940.- Predmet : Prevádzanie hostinskej a výčap.živn. v prist.miest. Odpoveď k číslu: 12468/1939. V Liptovskom Sv.Mikuláši 18.júna 1940.- Komu: Okresný úrad, Brezno nad Hronom. – „ Konštatujeme, že výmer krajského úradu o nariadených nutných opravách v novopristavenej časti našej chaty na Chabenci sme nedostali, takže sme nemôhli splniť jeho obsah a previesť úpravy k stanovenému termínu do 1.VI.1940. Aby sme mohli výmeru zadost učiniť, prosíme Vás o doposlanie opisu tohto výmeru a tak predpísanú novú lehotu k 1.júlu 1940 presne a prísne dodržíme. Značíme s turistickým „Na stráž!“ Prof.O.Nuska tajomník. Eugen Guzikiewicz,úr.podpredseda. Okružle razítko KSTL.Predsiedníctvo Lipt.Sv.Mikuláš.

-in: ARCHÍV KST LOKO : SÚBOR DEJINY CHÁT : CHABENEC(Originál spisu je vo fonde Štátneho okresného archívu v B. Bystrici)

NUSKA, O.: Chata na Chabenci vyhorela. – In: Krásy Slovenska.-Roč.18, č.7 (1939-40), s.162.- text príspevku:

„Dňa 11.septembra t.r.okolo 16 hodine prišiel do ústredia KSTL v Lipt.Sv.Mikuláši **p.J.Kraus**, ktorý rozrušene oznamoval, že chata na Chabenci nám do základov vyhorela. Tajomník ústredia už o chvíľu šiel cez Vrbické pleso zistiť stav vecí. Za daždivého rána našiel ešte horiace trosky chaty a vedľa v zachránenej stajni zbytky inventára a na povale vyčerpaného chatára. Oheň vypukol dňa 10.septembra (1940) okolo 17.hodine v starej budove a vietor ju preniesol na novú budovu. Podarilo sa síce časť inventára vyniesť, ale nočný dážď ho veľmi poškodil. Príčina požiaru sa nezistila. Z chaty nezostalo nič. Murované základy od veľkého žiaru tak popukaly, že sa už nedajú použiť. Nie je to len veľká škoda pre ústredie KSTL, ktoré za poistenú sumu chatu v takom rozsahu už nebude môcť postaviť-ale predovšetkým veľká strata pre turistiku nízkotatranskú, ktorá bez tohto oporného bodu sa nezaobíde. Chata zhorela práve vtedy, keď sa ústredie zaoberalo myšlienkou doplniť hrebeňovú partiu chatou na západe nad Korytnicou a na východe pod Kráľovou hoľou. Takto však celý západ, počnúc od sedla Poľany je na čas z turistiky vyradený. V lete a tobôž v zime je fyzicky nemožné urobiť za deň hrebeňovú túru s Ďumbiera na Zvolenské sedlo a do Korytnice. Teraz môžu turisti zo Štefánikovej chaty na Ďumbieri ísť s Chopka na Vrbické pleso a ísť ďalej cez sedlo Poľany alebo pri Chabenci sostúpiť do Magurky, kde je chata „Úfnosť“, patriaca odboru ružomberskému.

Potrvať najmenej rok, kým ústredie vybuduje novú chatu. Stavebné podmienky budú, pravda oveľa horšie ako v r.1932, keď postavili prvú časť zo starších, ale zachovalých stajní blízko chaty. Že chata stála na správnom mieste, ukazovala vzrastajúca návšteva, ktorej žil aj utešený lyžiarsky terén na južnom svahu Nízkych Tatier. Preto býv.stredoslovenská župa započala s pristavbou tak, že za spojovacou chodbou nasledovala poschodová budova s izbami (vcelku 15), opatrená vodovodom a najlepším kovovým nábytkom, takže vyhovel a náročným hosťom. Tohoročná zima bude na okolí Chabencie smutná, ale ústredie KSTL sa pousiluje, aby už v budúcej sezóne mali turisti a lyžiari svoju chatu, v ktorej sa budú cítiť práve tak dobre ako v starej. (Pozn.red. Ako sa dozvedáme, požiar vznikol od komína.)“

Chata na Chabenci vyhorela

O. Nuska

Dňa 11. septembra t. r. okolo 16. hodine prišiel do ústredia KSTL v Lipt. Sv. Mikuláši p. J. Kraus, ktorý rozrušene oznamoval, že chata na Chabenci nám do základov vyhorela. Tajomník ústredia už o chvíľu šiel cez Vrbické pleso zistiť stav vecí. Za daždivého rána našiel ešte horiace trosky chaty a vedľa v zachránenej stajni zbytky inventára a na povale vyčerpaného chatára.

Oheň vypukol dňa 10. septembra okolo 17. hodine v starej budove a vietor ju preniesol na novú budovu. Podarilo sa síce časť inventára vyniesť, ale nočný dážď ho veľmi poškodil. Príčina požiaru sa nezistila. Z chaty nezostalo nič. Murované základy od veľkého žiaru tak popukaly, že sa už nedajú použiť.

Nie je to len veľká škoda pre ústredie KSTL, ktoré za poistenú sumu chatu v takom rozsahu už nebude môcť postaviť — ale predovšetkým veľká strata pre turistiku nízkotatranskú, ktorá bez tohto oporného bodu sa nezaobíde.

Chata zhorela práve vtedy, keď sa ústredie zaoberalo myšlienkou doplniť hrebeňovú partiu chatou na západe nad Korytnicou a na východe pod Kráľovou hoľou. Takto však celý západ, počnúc od sedla Poľany je na čas z turistiky vyradený. V lete a tobôž v zime je fyzicky nemožné urobiť za deň hrebeňovú túru s Ďumbiera na Zvolenské sedlo a do Korytnice. Teraz môžu turisti zo Štefánikovej chaty na Ďumbieri sísť s Chopka na Vrbické pleso a ísť ďalej cez sedlo Poľany alebo pri Chabenci sostúpiť do Magurky, kde je chata „Úľnosť“, patriaca odboru ružomberškému.

Potrvá najmenej rok, kým ústredie vybuduje novú chatu. Stavebné podmienky budú, pravda, oveľa horšie ako v r. 1932, keď postavili prvú časť zo starších, ale zachovalých stajní blízko chaty. Že chata stála na správnom mieste, ukazovala vzrastajúca návšteva, ktorej žilil aj utešený lyžiarsky terén na južnom svahu Nízkych Tatier. Preto býv. stredoslovenská župa započala prístavbu tak, že za spojovacou chodbou nasledovala poschodová budova s izbami (vcelku 15), opatrená vodovodom a najlepším kovovým nábytkom, takže vyhovel i náročným hosťom.

Tohoročná zima bude na okolí Chabence smutná, ale ústredie KSTL sa pousiluje, aby už v budúcej sezóne mali turisti a lyžiari svoju chatu, v ktorej sa budú cítiť práve tak dobre ako v starej.

(Pozn. red. Ako sa dozvedáme, požiar vznikol od komína.)

Chata KSTL na Chabenci zhorela. - In: Host' a turista : Časopis pre otázky turistiky, cestovného ruchu, hostinskej a hotelovej živnosti : Orgán Riaditeľstva pre cestovný ruch pri ministerstve hospodárstva, Klubu slovenských turistov a lyžiarov a Svazu odborných spoločenstiev hostinských. — (Liptovský Sv. Mikuláš) — **Roč. 1, č. 15 (1940), s. 8.** — „Postavením chaty na Chabenci staly sa prístupné západné Nízke Tatry... v lete roku 1932 bola postavená táto druhá vysokohorská chata v Nízkych Tatrách pod Chabencom vo výške 1737 m. Na jeseň v roku 1933 došlo k prístavbe chaty... Chata pod Chabencom bola majetkom ústredia KSTL, v prvej budove mala 2 izby s 8 posteľami a 2 nocľahárne s 32 posteľami. V dependácii bolo 14 izieb so 48 posteľami a nocľaháreň s 12 posteľami. Bola vybavená vodovodom... **2 10. na 11. septembra 1940 táto chata zhorela úplne.** Podarilo sa zachrániť iba malú časťku inventára. Podrobnú zprávu prinesieme v budúcom čísle.

KRAUS, Jozef : Štefánikovou cestou v Nízkych Tatrách (od očitého svedka požiaru chaty KSTL na Chabenci). — In: Host' a turista : Časopis pre otázky turistiky, cestovného ruchu, hostinskej a hotelovej živnosti : Orgán Riaditeľstva pre cestovný ruch pri ministerstve hospodárstva, Klubu slovenských turistov a lyžiarov a Svazu odborných spoločenstiev hostinských. — (Liptovský Sv. Mikuláš) — **Roč. 1, č. 16 (1940), s. 5-6.** — Najprv popisuje ako s manželkou putovali z Ružomberka hrebeňom V. Fatry, potom z Donovál cez Prašivú, Latiborskú hoľu kde už ich stihol silný vietor (popisuje ho ako víchricu) a **9. septembra 1940** okolo pol piatej poobede prišli na chatu pod Chabencom.

Po chvíli zistili že chata horí — „celý štít je zahalený hustým dymom, rýchle unášaným víchricou... vidieť okienkom z povaly ako dlhé plamene olizujú trámy a plazia sa okienkom von... Pani ktorá ich v chate najprv privítala, utekala pre chatára, a títo dvaja návštevníci sa pokúšali zachraňovať veci z chaty (dáke madrace, dačo z potravín — nevyznali sa tam však tak nevedli veľmi čo...) Potom prišiel chatár, doniesol sekery — Stará budova bola spojená drevenou chodbou a krytá eternitom — snažili sa ho prerúbať, prišli potom ďalší dvaja chlapi najatí na kosenie, pomáhali, zdalo sa že nová budova bude uchránená... —

Tu text končí — a pokračuje v čísle 17, na str. 5-6. :

Začalo pršať, potom sa ale vietor otočil a oheň zachvátil aj novú chatu. O 8. hod večer sa zrútili bočné steny a povala. Pokúsili sa pripraviť si núdzový nocľah v senníku, kone a kravy zaviedli do stajne, ktorá nezhorela. O 10 večer prišli žandári, neskôr aj horár. Hlavný strážmajster si zapísal údaje o všetkých zúčastnených ktorí pomáhali hasiť, pani chatárka píše na zachránenom písacom stroji protokol..

Spomína tam dve mená — pán Horák a chatár p. Bohúň... Na druhý deň ráno J. Kraus s manželkou odišli do Demänovskej doliny a odtiaľ do Mikuláša, kde oznámili túto udalosť v ústredí KSTL.

Jozef Kraus:

Štefánikovou cestou v Nízkyh Tatrách

(od očitého svedka požiaru chaty KSTL na Chabenci)

Nemôžem podrobne písať o druhých, len musel som upozorniť ženu a chatára a stále ich prosiť, aby šetrili svoje zdravie, lebo z jednej strany žiar ohňa a spotenie, z druhej strany dobyval sa fadový vietor a hmla už klesala k nám, bolo veľké nebezpečenstvo zápalu pľúc. Dvaja chlapi a dievča, najatí k senu, pomáhali tiež vynášať. Že jeden z nich sa posilňoval zachráneným alkoholom, to už azda patrí k veci, len sa mi nelúbilo, že hneď vyjednával, kto mu zaplatí za hodiny „nad čas“. Zrazu prišiel dážď. Zdalo sa, že samo nebo nám pomáha. Pravda nám nastala teraz aj iná starosť, prikrývať vnesené veci. Musel som sa niekoľko ráz ísť pozrieť, či sa nechytila maštal. Stála 4-5 metrov od horiacej budovy a bolo ho tiež treba chrániť. 2 kravy, ktoré sa až dosiaľ spokojne pásly, neďaleko, s nastávajúcimi zmrákaním chceli ísť spať — a my sme ich mocou museli od ohňa odháňať. Využili sme krátku chvíľku času, odfotovali sme horiacu chatu. Viem, že z obrázka nič nebude, lebo na mraku som exponoval na čas a ruky sa mi triasly od ústati.

Zas som išiel pilne polievať chodbu vodou, keď už takmer 2 hodiny zúrili vietor a zdalo sa, že stará budova dohorieva. Boli sme už skoro istí, že nová budova bude zachránená. O chvíľku dalo sa do nového dažďa, veľmi prudkého a tu bolo treba znova skrývať pod matracie tie krásne paplony. Každý si vzal na seba deku, aby bol lepšie chránený pred dažďom. My so ženou sme už v nej zachránili veci pred lietajúcim eternitom. Veril som, že azda tento dážď pomaly zahasí požiar. Avšak osud určil inak. Vietor sa otočil o 90° vľavo. Všetci sme volali so všetkých síl na chatára, ktorý bol v novej budove a nechcel utiecť. Bolo vážne nebezpečenstvo, že neposlúchne. Spojovacia chodba, dlho všetkými chránená sa zrazu naplnila čiernym dymom. Nato hneď tmavočervené jazyky ohňa pomaly sa ťahaly v celej ploche strechy do chránenej budovy. Chatár vidiac, že nemôže už dvermi von, chytrý vyskočil oknom. Vtom hustý čierny dym valil sa štítovým oknom a v okamžiku vyrazily dlhé červené plamene — v 3 minútach stála

celá budova v plameňoch. Teraz bol koniec všetkej nádeje.

Sadli sme si dohromady a pozorovali nečinne hrozne divadlo v prírode. Obloha bola červená a hoci bola hustá tma, všetky okolité vrcholy boli osvetlené. Žena je strašná zima. Prikrýl som ju, schúlenu, na zemi ležiacu, dvoma dekami a doniesol som jej niekoľko kociek cukru, rozhádzaného v sene. Takisto podal som i pani chatárke a prosil som ju, aby sa ním posilnila. O 8. hod. večer srútily sa bočné steny a povala. Z komínov, dosiaľ stojacich sa dymí. I vodovod trčí bezmocne dohora a voda z neho pomaly vyteká, lebo zásoba už dochádza. Šiel som do stajne pripraviť pre nás na spanie v senníku. V tme som pripravil nůžové postele a rozhodli sme sa, že vždy dvaja budú dávať pozor. Kone i kravy sme zaviedli do stajne a my ideme spať oblečení. Sena i diek je dostatok. Ale nikto nemôže zaspáť. O 10. hod. prídu žandári. Chatár im ide naproti. Hoci bolo zas ticho, len vietor fučal skulinami a dohorievajúce trámy praskaly, nikto nespál. O 2. hod. brechal pes. Nato zavznel výstrel. Zavolať som p. hlavného strážmajstra; išiel hneď naproti. Bol to horár s jedným pánom. Začul som jeho slová: »A kde sú teraz?« »Spia tu na sene,«

odpovedá strážmajster. »Chudáci,« zašeptal p. Horák. Uložili sa k ostatným. Ráno som vstal o 6. hod. Pán hlavný zapísal dáta všetkých, ktorí pomáhali hasiť a museli odísť. My sme chodili okolo spálenišťa a ohrievali sa na stále horiacich trámoch. Zastavili sme stále tekúcu vodu a pokúsili sa nájsť nejakú nádobu — nebolo v čom variť. Ešte dobre, že som mal svoju aluminiúvú šálku variča. Pani chatárka podojila kravy a dala nám celý liter dobrého teplého mlieka. Pán Horák dal jeho chlieb. Žandári nejedli. Mám obavu o pána hlavného. Má horúčku a trasie sa zimou. Je nebezpečenstvo zápalu pľúc. Večer sa uhnal a nachladol. Pomúkam mu dôrazne cukor — zjedol niekoľko kociek. Od večera je hustá hmla. Na prinesenom stole píše pani na zachránenom písacom stroji protokol. Ja zas ho píšem v drevárni, diktuje p. hlavný. Dozvedáme sa o inom chatárovi — p. Bohúň. Hmla sa trochu zdvihla a my musíme ďalej. Ešte sme usmazili 14 vajec, zo zachránených pred zhorením. Slaninu dal ochotne p. Horák pre všetkých. Jeme čím sa dá — príhora niet. Lúčime sa so všetkými a neradi odchádzame. Pán Bohúň nám naznačil cestu a prosil, aby sme oznámili nešťastie v ústredí Klubu v Lipte.

HOST A TURISTA 5
ROČ. I. č. 17. 1940

NUSKA, O. : Činnosť KSTL od 20. apríla do 4. októbra 1940. — In: Krásy Slovenska. — Roč. 18, č. 7 (1939-40), s. 167-168. — Zpráva tajomníka prof. O. Nusku na schôdzi ústredného výboru KSTL dňa 6. 10. 1940 v Oravskom Podzámku. — V časti o majetku KSTL sa uvádza : Chaty, útulne, reštaurácie a iné podniky. — KSTL resp. ústredný výbor vlastní a spravuje 25 chat a útulní, z ktorých 6 majú v správe odbory a to za podmienok veľmi výhodných. Bolesťou kapitoly je strata chaty na Chabenci, ktorá zhorela 9. sept. 1940 do základov. Poistená bola na 645.000 Ks a vec sa práve likviduje. Klub má 2 reštaurácie a to na Štrbskom Plese a v Tatranskej Lomnici, ktoré sú aktívne. Okrem toho má KSTL dážďomernú stanicu pri Vrbovom plese a spolu so št. meteorologickým ústavom pozorovaciu stanicu v Lipt. Sv. Mikuláši : službu obstaráva na našu žiadosť vojsko. Odbory KSTL majú 37 chat a útulní a rozľadňu na Sitne.

Chata na Chabenci zhorela. — In: Liptov. — Roč. 2, č. 37 (1940), s. 3.

Výročná zpráva Klubu slovenských turistov a lyžiarov 1940. — Liptovský Sv. Mikuláš : Ústredie KSTL-Knižtičiareň Július Štepiť, b. r. v. — 44 s. — V časti „Rôzne podniky KSTL“ sa uvádza — KSTL vlastní a spravuje na Slovensku 69 chat a útulní. .. Pri chate na Trangoške zriadil podbrezovský odbor kúpalisko a tenisový dvorec... V časti „Majetok KSTL“ sa uvádza — V roku 1940 bol pozemkoknížne ako vlastníctvo KSTL prevedený pozemok vo výmere 4340m² — Štefánikova chata KSTL na Ďumbieri (Brezno n. Hronom kn. vl. 94). Z majetku KSTL sa vyškrtila chata na Chabenci, ktorá minulého roku zhorela. Majetková podstata tejto chaty reprezentovala 650.000 Ks, ktoré boli kryté poistením....

Archívny dokument : Tlačivo : Zápisničná zpráva o požiaru, vzniklom dňa 9. 9. 1940 v obci Jasenie.

(Vyplnené odpovede na otázky predtlačené v dotazníku):

Vypuknutie požiaru a meno vlastníka domu alebo pozemku kde požiar vypukol :

Klub slovenských turistov a lyžiarov. Oheň vypukol 9. 9. 1940 o 16.45 hod. Úplné skončenie požiaru až 10. 9. ráno.

Jedná sa o chatu na Chabenci, ležiacu v obci Jasenie č. d. 117. Chata stála osamote v horách na 18 km od obce Jasenie.

Oheň vznikol v komíne. Oheň vznikol nešťastnou náhodou.

Budova stála v horách osamote. Pri požiaru bolo prítomných málo ľudí, hasiace prostriedky vôbec neboli po ruke a tieto pre veľkú vzdialenosť a neschodnosť terénu ani nemohly byť na miesto dopravené.

Budova bola z dreva, krytá eternitom.

Škoda spôsobená požiarom — čo všetko shorelo : Celá budova od základov a inventár chaty.

Čo bolo zachránené a v akej hodnote : Dľa zvláštnej prílohy. Hodnote škody 675.000 Ks.

Náhrada škody : Majetok patriaci KSTL bol celý poistený u poisť. Slavia na 645.000 Ks.

Majetok patriaci strážcovi chaty pani Bohuňovej nebol poistený.

Kto prvý pomáhal : Pomoc poskytlo žand. v Predajnej

Ochrana proti požiaru — aké hasičské náčinie má obec ? : Obec má 3 ručné striekačky, zbor je dobre vycvičený, má 30 členov, denný dozor.

Sú na vyšších verejných budovách, alebo obytných domoch hromosvody ? : nie

Okolnosti počas požiaru, vhodné označenia : Pri záchrane majetku obetavosť preukázal Ján Bohúň, strážca chaty.

Bezpečnosť počas požiaru bola dobrá, lebo hneď po spozorovaní požiaru bola vyslaná žandárska hliadka, ktorá až do likvidovania veci bola na stráž. Susedné obce nemohly prispieť pomocou, lebo chata ležala v horách, ďaleko od obci.

V ktorých rokoch boli väčšie požiarey v tejto obci ? : 1932.

V Jasení dňa 25. 9. 1940. — Obecný/obvodný notár : (rkp. šifra podpisu)

-in: ARCHÍV KST LOKO : SÚBOR DEJINY CHÁT : CHABENEC (Originál spisu je vo fonde Štátneho okresného archívu v Banskej Bystrici)

Chata pod Chabencom 9.septembra 1940 zhorela

Archívny dokument : Zhorenisko prvej Chaty pod Chabencom odfoťené 20.3.1944 t.j. viac než 3 roky po požiari
Fotografia z osobného archívu chatára Juraja Cabana

1941

KRISTA, Ján : Hrozí hmla ! – In: *Krásy Slovenska*.-Roč.20, č.2 (1941/42), s.42-45.-Spomienka na 20.február 1935 na chate pod Chabencom – už tretí deň husté sneženie väznilo osadenstvo chaty a spôsobilo problémy chatárovi ktorý so skupinou vystupoval z Predajnej na chatu.

Chata na Chabenci. - Host' a turista : Časopis pre otázky turistiky, cestovného ruchu, hostinskej a hotelovej živnosti : Orgán Riaditeľstva pre cestovný ruch pri ministerstve hospodárstva, Klubu slovenských turistov a lyžiarov a Sväzu odborných spoločenstiev hostinských. – (Liptovský Sv.Mikuláš). Roč.2, č.13(3.8.1941), s.2. – „KSTL utrpel dňa 9.9.1940 veľkú škodu. Túto škodu veľmi pocítila naši turisti, najmä lyžiar tejto zimy. Nakoľko v tomto kraji doba na započatie stavby bola už pokročilá, nepristúpilo sa k stavbe, čo však chcel klub dohoniť teraz v lete. Chata na Chabenci bola totiž poistená u Slávie, vzájomnej poisťovacej banky v Bratislave, ktorá majúc pochopenie pre turistiku, škodu veľmi benevolentne likvidovala, čím je zabezpečené nové vystavenie chaty. Ďakujeme čo najsrdečnejšie banke Slávia za rýchlu a na naše uspokojenie vybavenú likvidáciu požiarnej škody, čím nám umožnila postaviť novú chatu.

Archívny dokument : Zápisnica z výborovej schôdze konanej dňa 10.6.1941 o 8 hod v herne Národného domu.-Uvádza sa aj : Na ústredie napísať o zriadenie zrubu na Chabenci. - In: **ARCHÍV KST LOKO** : Zápisnice odboru KSTL v Banskej Bystrici 1939-1949/ PC prepis zápisníc. - Rkp.originál zápisníc je vo fonde Štátneho archívu Banská Bystrica.

1942

Všeličo z turistickej práce. – In: *Krásy Slovenska*.-Roč.20, č.8-9-10 (1941/42), s.234-235. –I.schôdza predsedníctva ústredného výboru KSTL bola 16.5.1942 v L.Mikuláši.Správu predniesol tajomník ústr.výboru Tomáš Hulka.Odbor KSTL Spišská Belá usporiada 29.4.1942 národopisný deň v Tatrkotline z príležitosti prevzatia Belanskej jaskyne do svojej správy.Pristavba Zbojníckej chaty. Chata KSTL pod Rysmi do prenájmu Akademickému odboru KSTL.Odbor Jasenie navrhuje zriadenie útulne na Chabenci v „maštálke ktorá ostala po vyhorelej chate“.

1945

Škody na chatách, útulniach a nocľahárniach. - In: *Host-Turista* : Časopis pre otázky turistiky a cestovného ruchu. – Roč.4, č.1(1.9.1945), s.3.-Podrobný súpis stavu chát a útulní. V zozname sú jednotlivé chaty označené značkou pre – *objekt značne poškodený, a značkou† pre objekt vypálený, prípadne výbušnami zdemolovaný. Ďumbierska chata †, Chata pod Veľkým Bokom †, Chata pod Panským dielom *, Chata na Trangoške†, Chata pri vrúbickom plese*, Chata na Hrbe Ľubietová †, Chata na Smrekovici Ružomberok†, Chata na Kráľovej studni Staré Hory (žiadna značka), Chata na Suchom vrchu BB (žiadna značka), Útulňa pod Chabencom Jasenie†.

1946

Odbor KSTL v Jasení...-In: *Krásy Slovenska*. – Roč.24, č.4 (1946), s.110. - Odbor Klubu slovenských turistov a lyžiarov v Jasení “dal do poriadku útulok na Chabenci, poškodený vojnovými akciami.”

Archívny dokument : TURISTICKÁ CHATA NA CHABENCI – KSTL JASENIE (NEREALIZOVANÝ NÁVRH). Súbor originálov 4 listov perom kreslených nákresov-plánov chaty na Chabenci v mierke 1:100,ktorý obsahuje nasledovné pohľady na chatu :

- 1/ Priečelie objektu a dva priečne rezy (v mierke 1:100).
- 2/ Prizemie (pôdorysný nákras izieb a chodieb v mierke 1:100).
- 3/ I.poschodie a podkrovie (pôdorysný nákras v mierke 1:100).
- 4/ Pivnica a práčňa (pôdorysný nákras v mierke 1:100).

Na jednotlivých listoch nákresov nie je uvedený dátum, ani meno zhotoviteľa. Nevieme preto zatiaľ určiť, či sú to plány miestneho projektanta, ktoré zhotovil pre odbor KSTL Jasenie, alebo či ide o náčrty ing.arch.Faulhammera z Bratislavy, zhotovené na podnet ústredia KSTL. Časovo by v každom prípade mali byť zaradené do roku 1946.

-in: ARCHÍV KST LOKO : SÚBOR DEJINY CHÁT : CHABENEC (Originál spisu je vo fonde Štátneho okresného archívu v Banskej Bystrici)

Archívny dokument : Výťah zo zápisnice zo zasadnutia pléna ONV v Brezne n/Hr. Dňa 20.decembra 1946. Číslo: 10.473/1947. -Vec: Turistické zveľadenie Nízkyh Tatier. - Zpravodaj: Rudolf Maruška, prednosta úradu ONV. Po podrobnom prejednaní veci plénum ONV jednohlasne prijalo toto : Usnesenie číslo :29/1946.

Plénum ONV schvaľuje usnesenie rady ONV zo dňa 6.augusta 1946 číslo:117/1946 výb. Vo veci výstavby výťahu Trangoška-Chopok a všetky kroky, urobené Radou ONV vo veci uskutočnenia tohto diela.

Výstavba a sprístupnenie Nízkyh Tatier patrí medzi najdôležitejšie úkoly, ktoré zamestnávajú nielen Povereníctvo priemyslu a obchodu a celú štátnu starostlivosť o cestovný ruch, ale aj verejných činiteľov a pracovníkov v cestovnom ruchu v Liptove a na Pohroní. Riaditeľstvo pre cestovný ruch prišlo k výstavbe celoročného výťahu s Kvasničnika na Chopok v Nízkyh Tatrách. Výstavbou tohto výťahu do konca roku 1947 budú Nízke Tatry pohodlne sprístupnené z Liptov.Sv.Mikuláša. Vedúci pohronskí činitelia usilujú sa tiež výhodne sprístupniť hrebeň Nízkyh Tatier s Pohroním, lebo uskutočnenie tohto diela takto bude mať veľký význam hospodársky a sociálny pre náš kraj, tiež význam vojenský, pre otvorenie Nízkyh Tatier pre cestovný ruch význam azda aj historický, takže záujem a pomoc miestnych činiteľov je nie len potrebná, ale žiaduca. Podľa predbežného rozpočítania, ak by sa našla úhrada približne 5,000.000.-Kčs, bolo by možné stavať ešte v roku 1947 obe úseky na raz – teda aj z Pohronia na Chopok, inak by toto dielo z našej pohronskej doliny v roku 1947 nemohlo byť uskutočnené, ba možno tvrdiť, že vôbec nie. Plénum ONV v Brezne nad Hronom rozhodlo sa uskutočniť túto veľkolepú akciu tým, že okrem zaväzuje sa prispieť podporou 1,250.000.-Kčs, MNV v Brezne nad Hronom podporí akciu dodaním 500m3 dreva a Osadenstvo železniari v Podbrezovej venovaním bezplatnej práce, spojenej s vyhotovením železných konštrukcií a ich montážou. Toto nadšenie a pevná vôľa uskutoční realizovanie výťahu s Trangošky na Chopok, aby takto výťahom boli preklenuté Nízke Tatry a dokázalo sa tiež, že ONV v záujme okresu pracuje. Nebolo by však toto dielo dokonalým, keby sa zároveň neumožnila stavba dvoch veľkých, zničených turistických chat na Trangoške a Chabenci, obnovu a zriadenie ktorých si stavba uvedeného výťahu priamo vyžaduje, lebo budú to ony, ktoré budú prúdy návštevníkov zachytávať a sústreďovať pre plné využitie spomenutého výťahu v každom ročnom období.

Plénum ONV v Brezne nad Hronom podporí výstavbu týchto turistických chat takto :

1/ Na stavbu turistickéj chaty na Trangoške prispieje sumou Kčs 650.000.-

2/ Na stavbu turistickéj chaty na Chabenci prispieje sumou Kčs 625.000.-

Na uskutočnenie zmieneného diela musí okres prispieť celkovou podporou v sume 2,525.000.-Kčs, ktorou sumou okres pamätal aj vo svojom rozpočte na rok 1947. Okres brezniansky je finančne slabý a nemohol by v uvedenej akcii účinne pomáhať bez pomoci Povereníctva vnútra, preto žiada príspevok zo samosprávneho fondu v uvedenej sume. S vyhotovením žiadosti o tento príspevok s prílohami poveruje prednostu úradu ONV a okr.účtovníka. Zo všetkých 24 členov pléna ONV bolo prítomných 12 riadnych a 4 náhradní členovia.

Rudolf Maruška-tajomníkONV, Roman Fašang-predseda ONV, Adolf Schuster a škpt.del.Boris Horváth-uhodnovernitelia. Za hodnovernosť odpisu : tajomník ONV a predseda ONV(rkp.podpisy a okrúhle razítka ONV)

+ Príloha – uvádza potrebu pracovných síl a hlavných stavb na stavbu chaty na Chabenci a na Trangoške.

-in: ARCHÍV KST LOKO : SÚBOR DEJINY CHÁT : CHABENEC (Originál spisu je vo fonde Štátneho okresného archívu v Banskej Bystrici)

Y J A S E N I E
zo zápisnice zo zasadnutia pléna ONV v Brezne n/Hr. dňa 20.decembra 1946.
Číslo: 10.473/1947.
Vec: Turistické zveľadenie Nízkyh Tatier.

Sprejedením spravidla, prednosta úradu ONV.
Po podrobnom prejednaní veci plénum ONV jednohlasne prijalo toto:
Usnesenie číslo: 29/1946.

Plénum ONV schvaľuje usnesenie rady ONV zo dňa 6.augusta 1946
číslo: 117/1946 výb. vo veci výstavby výťahu Trangoška-Chopok a všetky
kroky, urobené Radou ONV vo veci uskutočnenia tohto diela.

Výstavba a sprístupnenie Nízkyh Tatier patrí medzi najdôležitejšie
úkoly, ktoré zamestnávajú nielen Povereníctvo priemyslu a obchodu a
celú štátnu starostlivosť o cestovný ruch, ale aj verejných činiteľov a
pracovníkov v cestovnom ruchu v Liptove a na Pohroní. Riaditeľstvo
pre cestovný ruch prišlo k výstavbe celoročného výťahu s Kvasničnika na
Chopok v Nízkyh Tatrách. Výstavbou tohto výťahu do konca roku 1947
budú Nízke Tatry pohodlne sprístupnené z Liptov.Sv.Mikuláša. Vedúci
pohronskí činitelia usilujú sa tiež výhodne sprístupniť hrebeň Nízkyh
Tatier s Pohroním, lebo uskutočnenie tohto diela takto bude mať veľký
význam hospodársky a sociálny pre náš kraj, tiež význam vojenský,
pre otvorenie Nízkyh Tatier pre cestovný ruch význam azda aj historický,
takže záujem a pomoc miestnych činiteľov je nie len potrebná, ale
žiaduca. Podľa predbežného rozpočítania, ak by sa našla úhrada
približne 5,000.000.-Kčs, bolo by možné stavať ešte v roku 1947
obe úseky na raz – teda aj z Pohronia na Chopok, inak by toto dielo z
našej pohronskej doliny v roku 1947 nemohlo byť uskutočnené, ba
možno tvrdiť, že vôbec nie. Plénum ONV v Brezne nad Hronom
rozhodlo sa uskutočniť túto veľkolepú akciu tým, že okrem zaväzuje sa
prispieť podporou 1,250.000.-Kčs, MNV v Brezne nad Hronom
podporí akciu dodaním 500 m³ dreva a Osadenstvo železniari v
Podbrezovej venovaním bezplatnej práce, spojenej s vyhotovením
železných konštrukcií a ich montážou. Toto nadšenie a pevná vôľa
uskutoční realizovanie výťahu s Trangošky na Chopok, aby takto
výťahom boli preklenuté Nízke Tatry a dokázalo sa tiež, že ONV
v záujme okresu pracuje. Nebolo by však toto dielo dokonalým,
keby sa zároveň neumožnila stavba dvoch veľkých, zničených
turistických chat na Trangoške a Chabenci, obnovu a zriadenie
ktorých si stavba uvedeného výťahu priamo vyžaduje, lebo budú to
ony, ktoré budú prúdy návštevníkov zachytávať a sústreďovať pre
plné využitie spomenutého výťahu v každom ročnom období.

Plénum ONV v Brezne nad Hronom podporí výstavbu týchto turistických
chat takto:

1. Na stavbu turistickéj chaty na Trangoške prispieje sumou
..... Kčs 650.000.-
2. Na stavbu turistickéj chaty na Chabenci prispieje
sumou Kčs 625.000.-

Na uskutočnenie zmieneného diela musí okres prispieť celkovou
podporou v sume 2,525.000.-Kčs, ktorou sumou okres pamätal aj vo svojom
rozpočte na rok 1947.

Okres brezniansky je finančne slabý a nemohol by v uvedenej akcii
účinne pomáhať bez pomoci Povereníctva vnútra, preto žiada príspevok zo
samosprávneho fondu v uvedenej sume.

S vyhotovením žiadosti o tento príspevok s prílohami poveruje
prednostu úradu ONV a okr.účtovníka.

Zo všetkých 24 členov pléna ONV bolo prítomných 12 riadnych a 4
náhradní členovia.

Rudolf Maruška v.r. Roman Fašang v.r.
tajomník ONV. predseda ONV.

Adolf Schuster v.r. škpt.del.Boris Horváth v.r.
uhodnovernitelia.

Za hodnovernosť odpisu: Brezne n/Hr., 20.III.1947.

Za hodnovernosť odpisu: Brezne n/Hr., 31.III.1947.

Okres Brezno n.Hr.	
Oddiel: II.	
Odbor: Ostatné verejné stavby.	
Stavba	Pracovníci
3. stavba	Pracovníci
4. stavba	Pracovníci
5. stavba	Pracovníci
6. stavba	Pracovníci
7. stavba	Pracovníci
8. stavba	Pracovníci
9. stavba	Pracovníci
10. stavba	Pracovníci
11. stavba	Pracovníci
12. stavba	Pracovníci
13. stavba	Pracovníci
14. stavba	Pracovníci
15. stavba	Pracovníci
16. stavba	Pracovníci
17. stavba	Pracovníci
18. stavba	Pracovníci
19. stavba	Pracovníci
20. stavba	Pracovníci
21. stavba	Pracovníci
22. stavba	Pracovníci
23. stavba	Pracovníci
24. stavba	Pracovníci

Výročná zpráva za rok 1946. – Liptovský Mikuláš : Klub slovenských turistov a lyžiarov (1947).- 69 s. – V časti Rekonštrukcia a výstavba vojnov zničených chat (str.31-48) sa na s.44 uvádzajú aj nasledovné informácie o Chate na Chabenci : Odbor KSTL v Jasení nechal vypracovať plány na znovuvýstavbu chaty miestnemu projektantovi. Po kontrole v ústrednej kancelárii bolo zistené, že plány nevyhovujú. Bolo dané vypracovanie plánov a náčrtkov arch.Ing.Faulhammerovi z Bratislavy. Náčrty boli prekontrolované a schválené Ústredím KSTL, PPO i PT. Plánovaný objekt je však značného rozsahu a nakoľko pravdepodobne celý stavebný náklad nemožno finančne zaokrúžiť, bude zatiaľ pravdepodobne vybudovaná menšia provizórna chata, ktorá by potom väčšiemu objektu slúžila ako hospodárska budova. Chata je v dvojročnici.

1947

Archívny dokument : Program schôdze ústredného výboru KSTL, ktorá bude v sobotu 18.januára 1947 o 15.30 hod. v Turistickom dome v Lipt.Sv.Mikuláši. Podpísaný: Gustáv Nedobry, predseda. Originálna okrúhla fialová pečiatka KSTL - **Príloha : Poznámky k programu schôdze :**

Ad 20/ Výstavba Chaty na Chabenci je vzatá do dvojročnice. Pozemky na ktorých býv.chata stála, boli prenájaté býv.Klubom čs.turistov a uznávací poplatok riadne i teraz platí KSTL. Predsedníctvo navrhuje výstavbu chaty pre 100 postelí a navrhuje zadať vypracovanie projektu arch.Čapkovi v Žiline.

-In: ARCHÍV KST LOKO:SÚBOR AL

Archívny dokument : Zápisnica o 2.schôdzi Ústredného výboru KSTL, ktorá bola v sobotu 18.januára 1947 o 15,30 hod. v Turistickom dome KSTL v Lipt.Sv.Mikuláši, Stalinova ul.č.1.

20/ Výstavba chaty na Chabenci – zadanie projektu (Ing.V.Holý). Po prečítaní písomného referátu a po prerokovaní bolo usnesené, nakoľko návrhy predložené odborom v Jasení nevyhovujú, že vypracovanie projektu sa zadá projektantovi – odbornému architektovi.

In: Archív KST LOKO : SÚBOR AL

Archívny dokument : List od: Klub slovenských turistov a lyžiarov odbor v Jasení. -Vec: Žiadosť o podporu na výstavbu chaty na Chabenci.- Komu: Okresný národný výbor, Brezno n/Hr. –

“Klub slovenských turistov a lyžiarov odbor v Jasení žiada zdvorile o poskytnutie podpory na znovuvybudovanie chaty na Chabenci a svoju žiadosť odôvodňuje nasledovne :

Nízke Tatry so svojimi nádhernými lyžiarskymi terénami a mnohými prírodnými krásami ešte donedávna pýšili sa viacerými vysokohorskými chatami (Veľký Bok, Ďumbier, Chabenec), ktoré všetky padli za obeť nenásytným plameňom.

Ako prvá vyhorela chata na Chabenci a to už v roku 1940. Po dlhých jednaniach s poisťovňou podarilo sa ústrediu KSTL v Liptovskom Sv.Mikuláši vymocť preplatenie poisťky vo výške Kčs 650.000. Táto suma na návrh bývalého predsedu KSTL Dr.Pitoňáka bola skoro celá použitá pri výstavbe Kežmarskej chaty, proti výslovnému príkazu vtedajšieho župného úradu v B.Bystrici použiť túto len na výstavbu objektov v priestore Nízkych Tatier, hlavne však pri výstavbe chaty na Chabenci.

Pre nedostatočný záujem blízkych odborov KSTL, resp. pre silný tlak ústredia oslabil pozíciu Nízkych Tatier a posilniť už i tak dosť dobrú pozíciu Vysokých Tatier odstúpilo sa od znovuvybudovania chabeneckej chaty.

Myšlienka táto ožila až potom, keď sa v Jasení zrodil odbor KSTL, ktorého činnosť je zameraná na urýchlenú výstavbu chaty na Chabenci a celkové oživenie Nízkych Tatier. T.r. rozhodol sa odbor KSTL Jasenie, že so stavbou tejto chaty cez všetky ťažkosti započne. Dôvody k tomu sú veľmi závažné.

V prvom rade je to podchytenie návštevy pre naše Nízke Tatry, či sa už jedná o návštevníkov z tuzemska ako i zahraničia. Zachránenie hodnôt zo starej shorenej chaty (základy, vodovod), ktoré silne trpia deštruktívnou činnosťou prírodných živlov. Poskytnutie zárobku mnohým našim občanom (priame zamestnanie, odpredaj hospodárskych produktov a pd.).

Chce umožniť celej lyžiarskej a turistickej rodine vychutnať pôvaby, ktoré nám Chabenec a jeho okolie poskytuje (výborné lyžiarske terény, jedinečný výhľad na všetky svetové strany, omamný vzduch, blahodarne pôsobiace lúče slnka a inokedy zasa otúženie divokým výchrom), aby takto úspešnejšie mohli odolávať nástrahám, ktoré kladie život do cesty.

Všetky tu uvedené okolnosti sami o sebe boly by postačujúce, aby nás ct.Okresný Národný výbor v tejto ťažkej práci dľa možností čo najvýdatnejšie podporil a keď vezmeme do úvahy funkciu ktorú zastával Chabenec a blízke hole v histórii Slovenského povstania, nesmieme otáľať ani minútu vo výstavbe podniku, ktorý umožní poznať kraj, kde boly vysadené prvé partizánske skupiny.

Odtiaľto rozlievala sa vlna nenávisti proti odvekému nepriateľovi Slovanov. Partizánske oddiely sa tu cvičily a formovali, aby potom obsadili naše mestá (Banskú Bystricu, Zvolen, Brezno n.Hr. atď.) Po potlačení povstania poslúžila zase výborne neschodná dolina Lomnístá, partizánsky generál Osmolov, hrdina SSSR Jegorov. Stovky partizánov a vojakov vďačia tomuto kraju za svoje životy.

Na svahoch Chabenca dokončil svoju životnú púť hrdina ČSR Šverma, ktorému občania obce Jasenia postavili na mieste jeho skonu symbolický hrob.

Rentabilita chaty je zaručená, stačí uviesť, že stará shorená chata bola dvakrát rozširovaná pre stále vzrastajúcu návštevu. Kraj tento navštevovaný tak početne v minulosti, bude navštevovaný ešte viac v budúcnosti, lebo má tie najideálnejšie predpoklady pre rozmach turistického ruchu.

Hospodársky plán na získanie finančných prostriedkov máme nasledovný :

1/ Rozpočítaný výnos poisťky prinavráti sa na pôvodný účel.

2/ Podpora z verejných prostriedkov poskytnutá Povereníctvom pre priemysel a obchod v Bratislave

3/ Podpora poskytnutá ct.ONV v Brezne n./Hr.

4/ Celoštátna podporná akcia od milovníkov prírody a lyžiarstva

5/ Obetavosť a práca členov nášho odboru (175 členov).

Poznamenávame, že mimo už uvedenej práce odbor KSTL v Jasení vyvíja veľkú činnosť na povznesenie nášho kraja.

V mesiaci apríli hostil odbor návštevu z Českomoravských strojární z Prahy. V mesiaci júni usporiadal sviatok hôr, ktorý bol početne navštívený hosťami z celého okolia a dobre poslúžil rozmachu turistiky. Vlastnou prácou vystaval lyžiarsky mostík, ktorý poslúži veľmi dobre pre lyžiarskych skokanov breznianskeho okresu.

Prosíme ct.Okresný národný výbor našu zdvorilú žiadosť láskave prejednať a priaznive vybaviť, aby sme mohli v čase čo možno najkratšom vybudovať chatu dôstojnú na kraj s takou slávnou minulosťou a ešte krajšou budúcnosťou.

Ďakujeme vopred za láskavosť a porozumenie a sme plní nádejí v očakávaní Vašej ct.zprávy.

Znamenáme s turistickým pozdravom.

(Okrúhle razítko Klub slovenských turistov a lyžiarov Jasenie. Dva rkp.podpisy- predseda KSTL...

-in: ARCHÍV KST LOKO : SÚBOR DEJINY CHÁT : CHABENEC (Originál spisu je vo fonde Štátneho okresného archívu v Banskej Bystrici)

ok 1947

Klub slovenských turistov a lyžiakov odbor v J a s e n i .

Vec: "Žiadosť o podporu na výstavbu chaty na Chabenci."

Titl.

O k r e s n ý n á r o d n ý v ý b o r ,

B r e z n o n / H r .

lyžiakov odbor v Jasení žiada zdvorile o
znovuvybudovanie chaty na Chabenci
a svoju žiadosť odovodňuje následovne:

Nízke Tatry so svojimi nádhernými lyžiarskymi terénami a mnohými prírodnými krásami ešte donedávna pýšili sa viacerými vysokoohorskými chatami, /Veľký Bok, Ľumbier, Chabeneč/, ktoré všetky padli za obeť narážajúcim plameňom.

Ako prvá vyhorela chata na Chabenci a to už v roku 1940. Po dlhých jednaniach s poisťovňou podarilo sa ústrediu KSTL v Liptovskom Sv. Mikulášovi vymôcť preplatenie poisťky vo výške Kčs 650.000.--. Táto suma na návrh bývalého predsedu KSTL Dr. Pitoňáka bola skoro celá použitá pri výstavbe Kežmarskej chaty, proti výslovnému príkazu vtedajšieho župného úradu v B. Bystrici použiť túto len na výstavbu objektov v priestore Nízkeho Tatier, hlavne však pri výstavbe chaty na Chabenci. Pre nedostatok záujmu blízkych odborov, KSTL, resp. pre silný tlak ústredia oslabil pozíciu Nízkeho Tatier a posilniť už i tak dosť dobrú pozíciu Vysokých Tatier

odstúpilo sa od znovuvybudovania chabeneckej chaty. Myslienka táto ožila až potom, keď sa v Jasení zrodil odbor KSTL, ktorého činnosť je zameraná na urýchlenie výstavby chaty na Chabenci a celkové oživenie Nízkeho Tatier.

T. r. rozhodol sa odbor KSTL Jasenie, že so stavbou tejto chaty cez všetky ťažkosti započne. Dovoody k tomu sú veľmi závažné. V prvom rade je to podchytenie návštevy pre naše Nízke Tatry, či sa už jedná o návštevníkov z tuzemska ako i zahraničia. Zachránenie hodnot zo starej shorenej chaty/základy, vodovod/, ktoré silne trpia deštruktívnou činnosťou prírodných živlov. Poskytnutie zárobku mnohým našim občanom/ priamo zamestnanie, odpredaj hospodárskych produktov a pod./ Chce umožniť celej lyžiarskej a turistickej rodine vychutnať povaby, ktoré nám Chabeneč a jeho okolie poskytuje/výborné lyžiarske terény, jedinečný výhľad na všetky svetové strany, omamný vzduch, blahodarné posobiace lúče slnka a inokedy zasa otúšením divokým výchrom/, aby takto úspešnejšie mohli odolávať nástrahám, ktoré kladie život do cesty.

Všetky tu uvedené okolnosti sami o sebe boly by postačujúce, aby nás ct. Okresný Národný výbor v tejto ťažkej práci dľa možnosti čo najvďatnejšie podporil a keď vezmeme v úvahu funkciu, ktorú zastával Chabeneč a blízke hole v histórii Slovenského povstania, nesmieme otáľať ani minútu vo výstavbe podniku, ktorý umožní poznať kraj, kde boly vysadené prvé partizánske skupiny. Odtiaľto rozlievala sa vlna nenávisti na všetky strany proti odvekému nepriateľovi Slovanov. Partizánske oddiely sa tu cvičily a formovaly, aby potom obsadily naše mestá /Banskú Bystricu, Zvolen, Brezno n/Hr. atď./ Po potlačení povstania poslúžila zase výborne neschodná dolina Lomnístá, tu prežil zimu veľavážený pán minister priemyslu a obchodu Laušmann, partizánsky generál Osmolov, hrdina SSSR Jegorov. Stovky partizánov a vojakov vďačia tomuto kraju za svoje životy. Na svahoch Chabeneča dokončil svoju životnú púť hrdina ČSR

./.

Šverma, ktorému občania obce Jasenia postavili na mieste jeho skonu symbolický hrob.

Rentabilita chaty je zaručená, stačí uviesť, že stará shorená chata bola dvakrát rozširovaná pre stále vzrastajúcu návštevu. Kraj tento navštevovaný tak početne v minulosti, bude navštevovaný ešte viac v budúcnosti, lebo má tie najideálnejšie predpoklady pre rozmach turistického ruchu

Hospodársky plán na získanie finančných prostriedkov máme nasledovný:

- 1./ Rozpočítaný výnos poisťky prínavráti sa na povodný účel.
- 2./ Podpora z verejných prostriedkov poskytnutá Poverením pre priemysel a obchod v Bratislave.
- 3./ Podpora poskytnutá št. ONV v Brezne n/Hr.
- 4./ Celostátna podporná akcia od milovníkov prírody a lyžiarstva,
- 5./ Obetavosť a práca členov nášho odboru /175 členov/.

Poznamenávame, že mimo už uvedených práci odbor KSTL v Jasení vyvíja veľkú činnosť na povznesenie nášho kraja. V mesiaci apríli hostil odbor návštevu z Českomoravských strojární z Prahy. V mesiaci júni usporiadal sviatok hor, ktorý bol početne navštívení hosťami z celého okolia a dobre posilil rozmach turistiky. Vlastnou prácou vystaval lyžiarsky mostík, ktorý posilí veľmi dobre pre lyžiarskych skokanov breznianskeho okresu.

Prosíme št. Okresný národný výbor našu zdvorilú žiadosť láskavo prejsť a priaznivo vybaviť, aby sme mohli v čase čo možno najkratšom vybudovať chatu dôstojnú na kraj s takou slávnou minulosťou a ešte krajšou budúcnosťou.

Ďakujeme vopred za láskavosť a porozumenie a sme plní nádejí v očakávaní Vašej št. zprávy.

Znamenáme

s turistickým pozdravom

Archívny dokument : Výťah zo zápisnice zo zasadnutia rady ONV v Brezne n./Hr. dňa 7.nov.1947. Číslo: 13663/1946. -Vec: Klub slovenských turistov a lyžiarov odbor v Jasení, žiadosť o podporu.

Zpravodaj: Michal Petřík, hl.akt.tajomník. Podľa úradného návrhu rada ONV jednohlasne prijala toto : Usnesenie číslo 576/1947. Rada ONV v Brezne n/Hr.jednohlasne usnáša sa na tom, že žiadosti Klubu slovenských turistov a lyžiarov v Jasení o podporu a znovuvybudovanie chaty na Chabenci pre nedostatok rozpočtovej úhrady vyhovieť nemôže. O tom sa upovedomuje Klub slovenských turistov a lyžiarov odbor v Jasení. Zo všetkých 8 riadnych členov rady ONV bolo prítomných 5 riadnych členov a 2 náhradní členovia.

Rudolf Maruška tajomník ONV, Ľudovít Bortel predseda ONV, Adolf Schuster a Jozef Mišurda uhodnoveriteľia.

Za hodnovernosť odpisu : Brezno n.Hr. 278.XI.1947. rkp.podpisy:tajomník ONV a predseda ONV.

-in: ARCHÍV KST LOKO : SÚBOR DEJINY CHÁT : CHABENEC (Originál spisu je vo fonde Štátneho okresného archívu v Banskej Bystrici)

Archívny dokument : List od: Okresný národný výbor v Brezne nad Hronom. -Čj.:5009/1947. -Vec: Okres Brezno nad Hronom, žiadosť o príspevok na stavbu chaty na Chabenci. Prílohy 4. -V Brezne n.Hr.31.marca 1947.- Komu: Poverenie vnútra v Bratislave. - "Žiadosť ONV v Brezne nad Hronom predkladáme na láskavé prajné vybavenie. K žiadosti pripojujeme :

1/ Usnesenie pléna ONV v odpise.

2/ Výpis z operatívneho plánu št.plánovacieho úradu v odpise.

3/ Plán stavby.

4/ Rozpočet okresu na r.1947 v odpise. (rkp.podpisy prednosta a predseda)

Pozn.: na liste je dolu rukopisná poznámka :

"Podľa informácií Riad.cest.ruchu stavba chaty Chabenec predbežne neprichádza do úvahy, uložiť do lehoty. Dňa 10.IV.1947.

-in: ARCHÍV KST LOKO : SÚBOR DEJINY CHÁT : CHABENEC (Originál spisu je vo fonde Štátneho okresného archívu v Banskej Bystrici)

Archívny dokument : List od: ONV Brezno nad Hronom. Vec: Okres Brezno nad Hronom, žiadosť o príspevok na stavbu-obnovu chaty na Chabenci. Komu: Poverenie vnútra v Bratislave. - „Podpísaný Roman Fašang, predseda ONV v zastúpení ONV v Brezne nad Hronom, prosím Poverenie vnútra o mimoriadnu pomoc-príspevok na výstavbu-obnovu chaty na Chabenci z dôvodov, ako sa to uvádza v usnesení pléna ONV zo dňa 20.dec.1946 číslo: 29/1946 výb. Okres je finančne slabý, chudobný, odkázaný na prídely zo samosprávneho fondu, ako to dokazuje rozpočet okresu na rok 1947, teda nemá z kade uhradiť príspevok okresu na predmetnú výstavbu v sume 625.00.-Kčs., ktorú sumu zaradil okres do svojho rozpočtu na rok 1947, proti ktorému rozpočtu odvolanie podané nebolo. Tento príspevok môže okres poskytnúť len finančnou pomocou Poverenia vnútra v Bratislave. Výstavba uvedenej chaty je pojatá do dvojročného plánu podľa zaslaného operatívneho plánu stavebníctva Štátnym plánovacím úradom v Bratislave zo dňa 11.III.1947 číslo 4556/1947. Táto stavba je predbežne rozpočítaná na 1,150.000.-Kčs. Riaditeľstvo cest.ruchu však robí ešte zmeny a táto výstavba ďaleko bude presahovať tento stavebný náklad. Výstavba i tejto chaty súvisí so stavbou výťahu Trangoška-Chopek. Prosím Poverenie vnútra, aby udelilo ONV v Brezne n/Hronom príspevok 625.000.-Kčs na uskutočnenie tejto výstavby. V Brezne nad Hronom 30.marca 1947. Rkp.podpis predseda Fašang.

-in: ARCHÍV KST LOKO : SÚBOR DEJINY CHÁT : CHABENEC (Originál spisu je vo fonde Štátneho okresného archívu v Banskej Bystrici)

Vec: Okres Brezno nad Hronom, žiadosť o príspevok na stavbu-
obnovu chaty na Chabenci.

Povereníctvo vnútra

v Bratislave.

Podpísaný Roman Fašang, predseda ONV
v zastúpení ONV v Brezne nad Hronom, prosím Povereníctvo
vnútra o mimoriadnu pomoc-príspevok na výstavbu-obnovu
chaty na Chabenci z dôvodov, ako sa to uvádza v usnesení
pléna ONV zo dňa 20.dec.1946 číslo: 29/1946 výb.

Okres je finančne slabý, chudobný, odká-
zaný na prídely zo samosprávneho fondu, ako to dokazuje roz-
počet okresu na rok 1947, teda nemá z kade uhradiť príspe-
vok okresu na predmetnú výstavbu v sume 625.000.- Kčs.,
ktorú sumu zaradila okres do svojho rozpočtu na rok 1947,
proti ktorému rozpočtu odvolanie podané nebolo.

Tento príspevok môže okres poskytnúť
len finančnou pomocou Povereníctva vnútra v Bratislave.

Výstavba uvedenej chaty je pojatá do
dvojročného plánu podľa zaslaného operatívneho plánu sta-
vebníctva Štátnym plánovacím úradom v Bratislave zo dňa
11.III.1947 číslo: 4556/1947. Táto stavba je predbežne
rozpočítaná na 1,100.000.- Kčs., Riaditeľstvo cest.ruchu
však robí ešte zmeny a táto výstavba ďaleko bude presaho-
vať tento stavebný náklad.

Výstavba i tejto chaty súvisí so stav-
bou výťahu Trangoška-Chopek.

Prosím Povereníctvo vnútra, aby udelilo
ONV v Brezne n/Hronom príspevok 625.000.- Kčs. na uskutočne-
nie tejto výstavby.

V Brezne nad Hronom, 30.marca 1947.

Č. L. L.
predseda.

Rekonštrukcia a výstavba vojnou zničených chát: Chata na Chabenci. – In: Výročná zpráva za rok 1946. – Lipt.Sv.Mikuláš : KSTL, 1947.- s.31-48.- Podrobný prehľad o dotáciách a o vykonaných prácach na obnove turistických chát a nocľahární v roku 1946. Chata na Chabenci, Ústredný výbor. Odbor KSTL v Jasení nechal vypracovať plány na znovuvýstavbu chaty miestnemu projektantovi. Pri kontrole v ústrednej kancelárii bolo zistené, že plány nevyhovujú. Rokuje sa s architektom Františkom Faulhammerom v Bratislave. Chata je v dvojročnici.

1948-1949

Klub slovenských turistov a lyžiarov v r.1947 : Výročná zpráva za rok 1947 / Klub slovenských turistov a lyžiarov Liptovský Sv. Mikuláš.- Liptovský Sv.Mikuláš : Knihtlačiareň Tempo, Böhmer a Štepita, 1948. – 59 s.

V časti „Prehľad otvorených a rozpracovaných chát KSTL v roku 1947“ sa o chate na Chabenci uvádza nasledovné :“ Bolo zadane vypracovanie plánov a náčrtkov. Náčrtky previedol arch.Ing.Faulhammer z Bratislavy. Náčrtky boli prekontrolované a schválené Ústredím KSTL, PPO i PT. Plánovaný objekt je však značného rozsahu a nakoľko pravdepodobne celý stavebný náklad nemožno finančne zaokrúžiť, bude zatiaľ pravdepodobne vybudovaná menšia provizórna chata, ktorá by potom väčšiemu objektu slúžila ako hospodárska budova“

Archívny dokument : Zápisnica o pracovnej porade značkárov a činovníkov KSTL, ktorá bola v pondelok 19.júla 1948 o 16.hodine v miestnosti Závodného hotelu v Podbrezovej.

K porade, ktorú svolalo predsedníctvo KSTL o značení na južnej strane Nízkych Tatier a v Slovenskom Krušnohore boli listom zo 14.VII.1948 pozvané odbory : Brezno, Podbrezová, Lubietová, Tisovec, Jasenie, Zvolen a Banská Bystrica.

Na porade boli prítomní : Za predsedníctvo KSTL gen.taj.Al.Lutonský, za Lyžiarsky sbor Slovenska KSTL náčelník V.Kocum a ďalších 10 účastníkov zastupovalo odbory Podbrezová, Lubietová, Hronec a Zvolen. Zástupcov nevyslaly a neprítomnosť neospravedlnili odbory Brezno, Tisovec, Jasenie a Banská Bystrica.

Zasadnutie viedol zástupca predsedníctva KSTL.

1. Značenie ciest na území Krušnohoria a Nízkych Tatier.

V záseade bolo dohodnuté, že sa pri značení musí dodržať celoslovenský program značených ciest tak, že diaľkové spoje, ktoré prebehajú stredoslovenskou oblasťou musia ostať. Ide predovšetkým o Štefánikovu cestu značenú červene od Devína celým Slovenskom až do Košíc. Cesta Jánošíkova značená zelene od juhu na sever a cesta Bratstva značená modro.

Zástupcovia jednotlivých odborov predostreli návrhy značiek v svojej oblasti. Boli prehliadnuté a opravené. Usnesené, že ústredie znovu prekontroluje takto zakreslené návrhy značiek, schváli ich a rozpošle zainteresovaným odborom.

2. Oblasť značenia pre odbory. V schválenom návrhu značiek ústredie určí odborom aj oblasti značenia s tým, že uvedie, ktoré značky a pokiaľ jednotlivé odbory budú udržiavať.

3. Orientačné tabuľky. Zástupcovia odboru KSTL v Podbrezovej predložili vzor plechových tabuliek, ktoré odporúčajú odborom. Po prehliadnutí usnesené odporučiť odborom, aby si podľa predloženého vzoru pomocou šablon tabuľky samy vyhotovovali. Na kartotéke orientačných tabuliek treba v odboroch pracovať súčasne.

4. Zimné značenie. Náčelník V.Kocum oboznámil prítomných s významom zimného značenia. Usnesené, yb odbory KSTL v Podbrezovej a Lipt.Sv.Mikuláš do tejto zimnej sezóny pripravily značenie žrdami na úsek Trangoška-Srdiečko-Chopok-Jasná-Vrbické pleso. Usnesené požiadať, aby nový nájomca na Štefánikovej chate pripravil pre túto zimnú sezónu značenie žrdami na príchodných cestách k chate.

5. Informácie o chatách a terénoch. Odborom sa ukladá, aby dotazníky prof.M.Karlička o stavbe chát a dotazníky náčelníka Kocuma k pripravovanému zimnému sprievodcovi urýchlene vybavovali.

6. Mapa Nízkych Tatier so značenými cestami. Na vedomie boli vzaté i nformácie gen.tajomníka Al.Lutonského o tom, že nové vydanie mapy Nízkych Tatier má byť na dvoch listoch a vydanie si vyžiada nákladu asi 150.000 Kčs. Pokiaľ ide o redakčný materiál je potrebná spolupráca všetkých činovníkov v odboroch, v Slovakotouroch a najmä úradných činiteľov. Za tejto spolupráce možno predpokladať, že by mapa mohla byť vydaná pre leto r.1950.

7. Chata na Chabenci – stavba. Zástupcovia odboru v Podbrezovej prevzali od predsedníctva KSTL schválené náčrty chaty s tým, že ich činovníci odboru v Jasení prehliadnu a vrátia s pripomienkami tak, aby prípravné práce so stavbou mohli ešte v tomto lete pokračovať.

Po vybavení tohto programu bolo zasadnutie o 18.30 hod zakúčené a účastníci odišli spoločne do Hronca, kde si prehliadli novostavbu cvičného lyžiarskeho mostíka.

Zapísal: (neuvadené kto) Prerokované v schôdzi predsedníctva KSTL 20.VII.1948.

In: ARCHÍV KST LOKO : SÚBOR AL

Pozn.: V uvedenom čl.7 - Chata na Chabenci – stavba, sa jednalo o nasledovné náčrty chaty :

Turistická chata na Chabenci – Jasenie. – Súbor originálov 4 listov-výkresov perom kreslených nákresov-plánov chaty na Chabenci v mierke 1:100, ktorý obsahuje nasledovné pohľady na chatu :

1/ Priečelie objektu a dva priečne rezy.

2/ Prízemie (pôdorysný náčrt izieb a chodieb v mierke 1:100).

3/ I.poschodie a podkrovie

(pôdorysný náčrt v mierke 1:100).

4/ Pivnica a práčňa (pôdorysný náčrt v mierke 1:100).

Na jednotlivých listoch nákresov nie je uvedený dátum, ani meno zhotoviteľa.

Pravdepodobne sú to náčrty ing.arch.Faulhammera z Bratislavy. **Bol to pripravovaný projekt, ktorý nebol zrealizovaný. .**

Archívny dokument : (Pozn. : Tento dokument tvorí nedátovaná časť z celkovej zápisnice zrejme ústredia KSTL, z kontextu vyplýva že mohla byť napísaná v poslednom štvrtroku 1948, tu popisovaná časť začína bodom 3.- Odpisujem časti týkajúce sa chaty pod Ďumbierom, chaty pod Chabencom...):

3./ Zpráva ústredného predsedníctva. a/administratívna /ref.Al.Lutonský, gen.tajomník/

.....Pre výnos materiálu na chatu KSTL na Ďumbieri, na Chabenci a na Magurke, zakúpili sme dovedna 4 mulice, ktoré sme dali chatám na užívanie. - **In: ARCHÍV KST LOKO : SÚBOR AL**

Archívny dokument : (Pozn. : Tento dokument tvorí nedátovaná časť z celkovej zápisnice zrejme ústredia KSTL, z kontextu vyplýva že mohla byť napísaná v poslednom štvrtroku 1948, tu popisovaná časť začína bodom 3.- Odpisujem časti týkajúce sa chaty pod Chabencom...):

3./ Zpráva ústredného predsedníctva. a/administratívna /ref.Al.Lutonský, gen.tajomník/ -

Na Chabenci umiestnili sme ako chatára p.Matiašovského z chaty pod Šípom, ktorý bude dostávať mesačnú odmenu Kčs 3.000.-za stráženie stavebného materiálu a za hospodárenie tak, aby sa mohlo v stavebných prácach pokračovať hneď na jar 1949. Poplatky za ubytovanie a 10% z obratu reštaurácie bude platiť ako chatár.... Pre výnos materiálu na chatu KSTL na Ďumbieri, na Chabenci a na Magurke zakúpili sme dovedna 4 mulice, ktoré sme dali chatám na užívanie.

-**In: ARCHÍV KST LOKO : SÚBOR AL**

1949

Archívny dokument : **Zápisnica napísaná o 18.schôdzi predsedníctva, ktorá bola v utorok 19.7.1949 o 14 hod. v kancelárii ústrednej budovy KSTL v Lip. Sv.Mikuláš. prítomní boli členovia zapísaní v pripojenej prezenčnej listine, schôdzi predsedal Gustáv Nedobrá. - 10/ Chabenec – nájom F.Lehotský – Matášovský. Na vedomie bola vzatá informatívna zpráva o výmene nájomcu na Chabenci. Záležitosť medzi p.,Lehotským a Matášovským možno riešiť priamo na Chabenci. -In: ARCHÍV KST LOKO : SÚBOR AL**

Archívny dokument : **List od : Ústredný výbor JTO Sokol, náčelníctvo turistiky, hospod.odd.- Čís.530/L-49 –Dátum:13.12.1949. - Vec:**

Návrh na pridelenie dotácií. – Komu: Povereníctvo priemyslu a obchodu, VI.odbor Bratislava

Odvolačujúc sa na osobnú návštevu našich zástupcov u Vášho p.prednostu dovoľujeme si po preskúmaní všetkých okolností predložiť pripojene návrh na rozdelenie dotácií pre jednotlivé stavby KSTL. Návrh sme zostavili podľa súrnosti a dôležitosti jednotlivých objektov, aby mohli uhradiť splatné účty.

3/ V.Fatra – Kráľova studňa 1,000.000.- /

4/ Nízke Tatry -Štefánikova chata 500.000.-/ **Chabenec 1,000.000.-**

Prosíme, aby ste tento náš návrh láskave preskúmali, benevolentne posúdili a prajne vybavili.Ďakujeme za spoluprácu a značíme Hore zdar ! **(Pozn. – na našej kópii mená ani podpisy nie sú uvedené) - In: ARCHÍV KST LOKO : SÚBOR AL**

Archívny dokument : **List od: Povereníctvo priemyslu a obchodu v Bratislave. – Čís. 341-3005/3-49. – Bratislava dňa 22.decembra 1949. –**

Predmet : Návrh na pridelenie dotácií-schválenie. K číslu 530/L-49.- Referent: Kročková. –

Komu: Ústredný výbor JTO Sokol, náčelníctvo turistiky, hospodárske oddelenie, Lip.Sv.Mikuláš. –

Súhlasím s predloženým mi návrhom na rozdelenie dotácií pre jednotlivé stavby KSTL zo zbývajúcich prostriedkov UNRRA u Vás sa nachádzajúcich :3. Kráľova studňa 1,000.000 /4. Štefánikova chata 500.000 /5. **Chabenec 1,000.000**

Za správnosť vyhotovenia:Pažitná, v.r. Za poverenika : Dr.Riedler, v.r. – **-In: ARCHÍV KST LOKO : SÚBOR AL**

Stavba chaty na Chabenci má dobrý začiatok. – In: Krásy Slovenska.-Roč.26, č.5-6 (1949), s.144.- Podľa schváleného projektu začalo sa dopravou materiálov na stavbu chaty, drevenú guľatinu odpredajú Štátne lesy a majetky na Struhárskom sedle, odkiaľ je na stavbu najbližšie.Stavba bude dvojposchodová, prízemie z tvrdého materiálu, horná časť drevená.

Stavba chaty na Chabenci má dobrý začiatok. Druhú nízkotatranskú chatu očakávajú túžobne nielen turisti, ale najmä lyžiari. Podľa schváleného projektu začalo sa s dopravou stavebného materiálu. Stavba bude dvojposchodová, prízemie z tvrdého materiálu, horná časť drevená. Dostatočné množstvo guľatiny odpredajú

Štátne lesy a majetky na Struhárskom sedle, odkiaľ je k stavenisku najbližšie. Oporným bodom pre Chabenec na severe je Magurka, kde Horváthova útulňa poskytuje už teraz ubytovanie.

Úprava staveniska pre novú veľkú chatu KSTL na Chabenci.-In: Krásy Slovenska. – Roč.26, č.5-6 (1949), s.141.- Na Chabenci je provizórna chata KSTL, v ktorej môže prenocovať 20 návštevníkov. Pracuje sa na úprave staveniska pre novú veľkú chatu KSTL. Na Struhárskom sedle pripravili drevo na stavbu novej chaty na Chabenci, ktoré v jarných mesiacoch dopravajú na stavenisko, takže je oprávnená nádej, že nová veľká chata KSTL na Chabenci bude postavená a otvorená už v prvých rokoch päťročnice“.

Montované stavby v službách slovenskej turistiky. - In: Krásy Slovenska.-Roč.26, č.5-6(1948-1949), s.144.- Po skúsenostiach vo Vysokých Tatrách v jeseni, na ubytovanie postavili drevené montované budovy na Chlebe, v Žiarkej doline a na Chopku. Ďalšie stavby budú v Račkovej doline a na Chabenci.

Chata na Chabenci má prístup z Magurky. – In: *Krásy Slovenska*.-Roč.26, č.9-10 (1949), s.235.- Odporúčaný prístup k dočasnej útulni na Chabenci, ktorá bude slúžiť do tých čias, kým ju nenahradí definitívna stavba nádejnej chaty, ktorá je v prípravnom pokračovaní.

Archívny dokument : Zoznam chát a útulní, ktoré boli majetkom KSTL do roku 1949. . -In: ARCHÍV KST LOKO :Súbor AL
Uvedená je aj Chata KSTL na Chabenci.

LUTONSKÝ, Alojz: *Chaty, útulne, nocľahárne a podniky Klubu slovenských turistov a lyžiarov v roku 1949.*-Liptovský Mikuláš: Klub slovenských turistov a lyžiarov, 1949. -29 s. – Uvádza sa :... Chabenec-montovaná chata v stavbe. Otvorená je provizórna útulňa s nocľahárňou pre 20 osôb. Adresa: Chata KSTL na Chabenci, pošta Jasenie.

Archívny dokument : Zápisnica napísaná o 18.schôdzi predsedníctva, ktorá bola v utorok 19.7.1949 o 14 hod. v kancelárii ústrednej budovy KSTL v Lipt.Sv.Mikuláši. prítomní boli členovia zapísaní v pripojenej prezenčnej listine, schôdzi predsedal Gustáv Nedobrný. – Uvádza sa v bode 10/ Chabenec – nájom F.Lehotský – Maťašovský. Na vedomie bola vzatá informatívna zpráva o výmene nájomcu na Chabenci. Záležitosť medzi p.Lehotským a Maťašovským možno riešiť priamo na Chabenci. -In: ARCHÍV KST LOKO :Súbor AL

1953

Chaty voľného cestovného ruchu v r.1953 v Banskobystrickom kraji. – In: *Krásy Slovenska*.-Roč.30, č.6(1953) – Príloha 3, s.6. – okrem iných sa uvádza aj chata na Chabenci.

1956

ADAMEC, Vladimír : *Lyžiarske terény na Slovensku.* – Martin : Osveta, 1956. – na str.296 je text o chate na Chabenci :

1959

ŽALČÍK, Ján : *Turistické ubytovanie na Slovensku : Horské hotely. Chaty a útulne. Stanové tábory. Turistické nocľahárne. Zotavovne ROH. Rekreačné strediská školskej mládeže.* – Bratislava : Šport, 1959. - Poloha, vzhľad-kresba chaty, vybavenie, prístup, túry v okolí, všetky chaty spravoval TURISTA - podnik cestovného ruchu. Uvádza sa aj – Chata pod Chabencom (prízemná drevená provizórna stavba s verandou, má iba spoločné ubytovanie, v troch nocľahárňach spolu 50 lôžok, kachle, osvetlenie plynovými lampami, jedáleň, celoročná prevádzka).

1967

FERENČÍK, Paľo : Útulne na hrebeni Nízkych Tatier. – In: *Krásy Slovenska*. – Roč.44, č.4(1967), s.128-129. + mp., nákr. – Na návrh HS zaradil SV ČSTV do investičného plánu výstavbu núdzových útulní na hrebeni Nízkych Tatier. V rokoch 1967-68 by sa mali postaviť 4 útulne – pri Veľkej Chochuli, pod Chabencom, na Homôľke a medzi Orlovou a Andrejcovou.

1968

PUKOVÁ, Elena: Zoznam chat a útulní, ktoré boli majetkom KSTL do r.1949.- In: *Krásy Slovenska*. – Roč.45, č.8 (1968), s.289.- Z oblasti Nízkych Tatier je uvedená –chata KSTL Srdiečko, Štefánikova chata KSTL na Ďumbieri, chata KSTL na Chabenci, Chata Koliesko v Jasnej, Chata pri Vrbickom plese, Nová chata pri Vrbickom plese, Bjornsonova chata KSTL v Demänovskej doline, útulňa KSTL Skaličná, útulňa KSTL Brtkovica, Lodenica KSTL v Liptovskom Hrádku. Z okolia BB je uvedená : chata na Suchom vrchu, chata nad Tajovom, chata KSTL nad Králikmi, chata KSTL pri Kráľovej studni, chata na Hrbe

1973

Archívny dokument : *Kronika Horskej služby Nízke Tatry–juh. Rukopisná kronika za roky 1954 – 1978 spracovaná kronikárom HS Pavlom Wengerom*. – Záznam v roku 1973 uvádza aj nasledovú informáciu : “13.6.1973 Pavol Wenger ako vodič terénneho vozidla oblasti vyviezol až na vrchol Chabenca predsedníčku Vládneho výboru pre cestovný ruch na Slovensku Ing.Petronelu Višňovcovú, Ing.arch.Milana Marenčáka, ďalej zástupcu ÚV SZM Slovenska a ako zástupcu HS našej oblasti Ivana Vengera, t.č. s nohou v sádre. Pri obhliadke terénu pod Chabencom Ing.Višňovcová prisľúbila z fondu Vládneho výboru pre cestovný ruch poskytnúť finančnú čiastku ÚV SZM, ktorý má za úlohu v priestore bývalej Chaty pod Chabencom postaviť rekreačné a školiace stredisko pre členov SZM. Ako na vážny problém sme za Horskú službu poukázali na lavinóznosť prístupových ciest v zime a tým aj na problém zásobovania v zimnom období. So smútkom však predpokladáme, že v tejto lokalite k žiadnej výstavbe zo strany SZM nedôjde, pretože ide o veľmi náročný terén aj z hľadiska stavbárskeho. Čas ukáže...”

1975

KADLČÍK, Zdeno : Nové poslanie Lomnistej doliny. – In: *Krásy Slovenska*. – Roč.52, č.8(1975), s.342-343. –Fotogr.,mp. – Pripravovaný projekt (Ing.Arch.Supuka) uvažuje vytvoriť v oblasti doliny prírodný pamätník SNP. Spomína sa aj uvažovaná **výstavba novej chaty hrdinu SNP Jána Švermu v sedle Ďurková (s kapacitou 80 lôžok), prístup k chate sedačkovou lanovkou** (alternatívne trasy: z Lomnistej alebo Špiglovou dolinou). Výstavba chaty i lanovky by mala byť ukončená k 40.výročiu SNP roku 1984.

1976

HAMPL, J. : Nová koliba pod sedlom Ďurková / Fotografia. – In: *Turista*.- Roč.15, č.1 (1976), s.14

Archívny dokument : Územná štúdia lokalít pre výstavbu turistických útulní na hrebeni Nízkych Tatier. **Hiadeľské sedlo. Pod sedlom Ďurkovej. Ramža. Kráľovo sedlo / vedúci strediska Ing.K.Bartek, hlavný projektant Ing.Z.Šír.** – **Banská Bystrica : URBION, október 1988.** – Podmienky rozvoja rekreácie a turistiky v riešenom území. Zásady urbanisticko-architektonického riešenia navrhovaných lokalít a objektov turistických útulní

Programové zámery rozvoja turistiky v SO ČSZTV na volebné obdobie 1988-1993. – In: *Slovenský turista: Spravodaj Výboru zväzu turistiky SÚV ČSZTV.* – Roč.18, č.3(1988), s.12-19. – o.i. sa uvádza „zabezpečiť prípravu a realizáciu 4 turistických útulní na hrebeni Nízkych Tatier – pod sedlom Ďurková, v Hiadeľskom sedle, na Ramži a v Snehovej jame pri Kráľovej holi.

1991

Archívny dokument : **List od : Klub slovenských turistov SZTK, Junácka 6, Bratislava.** – 27.6.1991 – **Komu : Okresná rada KST Banská Bystrica.** – **Vec: Investičná výstavba a údržba telovýchovných a turistických zariadení.** – **Text** : V návrhu na zaradenie do plánu investičnej výstavby, údržby, rekonštrukcie a modernizácie telovýchovných a turistických objektov a zariadení na rok 1991-92 bola zaradená akcia útulňa na Chabenci.V zmysle vyhlášky č.43(1990 o projektovej príprave stavieb §3 a §4 Vás žiadame o zaslanie „Zadania stavby“, res. „Projektu stavby“. Požadované zadanie a projekt bude slúžiť ako záväzný podklad pre posúdenie na zaradenie akcie do plánu na realizáciu v roku 1991, resp. na spracovanie „ projektu stavby“ ako podkladu pre realizáciu v roku 1991-1992. Požadované podklady zašlite na KST Bratislava, Junácka 6 do 20.júla 1991. Bližšie informácie Vám podá Ing.Kyselica č.t.215 300. S pozdravom JUDr.Dalimír Kubala, predseda ATTA SZTK. Vybavuje Ing.Kyselica. Razičko-Klub slovenských turistov Ústredná rada Bratislava.

Archívny dokument : **FURDÍK, Milan** : **Rekonštrukcia útulne pod Chabencom.** – **Doklady zodpovedného projektanta. Sprievodná správa.** – **September 1991 + Zmena marec 1992.** – **Základné údaje o stavbe rekonštrukcia útulne a úprava prameňa.** Charakteristika územia, vplyv stavby na životné prostredie, zabezpečenie požiarnej ochrany. K stavebným prácam bude pridružená aj demolácia objektu salaša. **Zodôvodnenie stavby a jej umiestnenie** – Stavba útulne v tejto lokalite je zdôvodnená potrebou vybudovania ochranného a kontrolného stanovišta v pol ceste medzi nástupom na hrebeň Nízkych Tatier a strediskom turizmu na Chopku, resp. na Štefánikovej chate. Na vybranom mieste stála už v minulosti útulňa, zbytky ktorej je možné využiť pri rekonštrukcii. Jedná sa o jestvujúcu terénnu lavicu, preto už nie je potrebné výškové urovnávanie stavby. Ďalej sú to zbytky kameňa vhodného na výstavbu komína a múrikov. Umiestnenie útulne na tomto mieste doporučuje aj územná štúdia lokalít pre výstavby turistických útulní na hrebeni Nízkych Tatier-Urbion október 1988, ktorej príslušné časti uvádzame v dokladovej časti.

Podmieňujúce predpoklady : Podmienkou prevádzky tejto útulne je zabezpečenie hygienicky nezávadnej vody. Vo vzdialenosti cca 200m od starej útulne sa nachádza výver vody, podľa odhadu puklinový, t.č. opatrený dreveným prístreškom. Prameň bude upravený podľa ČSN tak, aby spĺňal hygienické predpisy. Na prameni sa vykoná odborným spôsobom jeho zachytenie a vybuduje sa pásmo hygienickej ochrany 1.stupňa (PHO I.st.). Odber vody bude do nádob turistov a strážcu.

Zabezpečenie energie: Útulňa v danej výške potrebuje vykurovanie. V objekte budú inštalované dva sporáky, pece. Jedna v miestnosti útulne, druhá v miestnosti strážcu. Palivová základňa je navrhnutá palivové drevo, ktoré zabezpečí pre prevádzku objektu investor z vlastných zdrojov. Regulovanie potreby dreva bude prevádzať strážca. Palivo bude uložené v priestore pod strechou, kde budú umiestnené aj dva suché záchody opatrené zásobníkmi. Kontrolu a pravidelnú údržbu bude prevádzať strážca. Vytváranie obsahu zásobníkov bude zabezpečovať investor v rámci pravidelnej údržby po sezóne (letnej, zimnej).

Popis stavebných objektov – Útulňa : Objekt bude slúžiť na nocovanie, prípravu stravy, sušenie odevov, stráženie, ukladanie výstroje novštevnikov. Objekt útulne je navrhnutý ako drevostavba s polovalbovou strechou, so základmi, múrikmi a komínom z kameňa miestnej proveniencie. Objekt je navrhovaný na mieste kde stála pôvodná útulňa vo vzdialenosti cca 0 m od objektu, ktorý slúžil ako salaš pri pasení dobytky. Výškové osadenie bude doriešené v projekte stavby. Dispozičné riešenie – objekt pozostáva zo zádveria, miestnosti strážcu a útulne. Nád zádverím a miestnosťou strážcu je galéria.

Stavebné konštrukcie : základy, múriky a komín budú murované z miestneho kameňa na cem.maltu spôsobom označovaným ako „divočina“. Podlahy všetkých miestností budú z miestneho kameňa. Voľba takejto úpravy vychádza z požiarnej ochrany objektu a z pohľadu na údržbu a životnosť objektu. Steny objektu budú zrubovej konštrukcie s rozmerom základného prvku 140/200 mm. Vnútorne líce nebude mať žiadne obklady. Na zrubovú konštrukciu doporučujeme použiť drevo-borovica. Krov, strecha-objekt bude mať polovalbovú strechu, krytina bude z hliníkových plechov max.šírky 500mm. Výplne otvorov – všetky dvere budú drevené, materiál dub, okované, s jednoduchým uzáverom (nie zámka). Okná budú zasklené dvoj.skлом, neotvárate.

Technická vybavenosť : Vetranie dverami. Sušenie odevov-okovaný kôš umiestnený na telese komína. Zdroj tepla-murované sporáky. Nocovanie : drevené priče v prízemí a na galérii, výstup po oceľ.kovanom rebríku. Ukaldanie výstroje : lyže budú ukladané v zádverí, pre pleciaky budú na stenách a pričiach osadené kovové háky. Osvetlenie : prirodzené cez okná. Umelé osvetlenie petrolejovými lampami a sviečkami. Miesta pre svietidlá budú opatrené podložkami a ochranným štítom. Stolovanie : príprava stravy bude na sporáku, pre stolovanie bude slúžiť drevený stôl, ako sedadlá budú slúžiť drevené kláty.

Úprava okolia : Bezprostredné okolie objektu bude do šírky cca 1500mm vydláždené kameňom do pieskového lôžka.

Zachytenie prameňa : prameň bude slúžiť ako zdroj vody pre sociálne účely. Na vývere prameňa sa osadí pramenná záchytka opatrená dreveným krovom, prameň bude oplotený. Výver sa nachádza cca 200m od objektu útulne, v rámci úpravy prameňa bude vybudovaný prístupový chodník. Pramenná záchytka bude vybudovaná z miestneho kameňa. Odber bude vyústený mimo oplotenia prameňa v mieste ukončenia chodníka. Nad pramennou záchytou bude vybudovaná strieška-drevený krov. Okolo prameňa bude vybudované pásmo hygienickej ochrany I.stupňa. Bude mať polomer 15 m a bude tvoriť kruhovú výseč. Oplotenie bude z dreva. Činnosť v PHO I. je uvedená v príslušných predpisoch.

Marec 1992 Vypracoval Milan Furdík, Banská Bystrica.

Prílohy : Náčrtky a pôdorysy stavby objektu útulne na osobitných listoch

Archívny dokument : Záznam z jednania výboru Okresnej rady Klubu slovenských turistov ohľadom výstavby turistickej útulne pod Chabencom, dňa 7.8.1991 v Banskej Bystrici.

Prítomní : Kaliský, Rosa, Jurášek (OR KST), Čálfy, Očkovský (HS), Gašpar, Marenčák, Čillag (NAPANT), Furdík (dodávateľ), Šír, Sekelský. Jednanie viedol predseda výkonného výboru OR KST Dušan Kaliský. Oboznámil prítomných so zámerom organizácie KST obnoviť útulňu pod Chabencom. Hlavným dôvodom je skutočnosť, že na hrebeni Ďumbierskych Tatier sa nenachádza žiadne zariadenie, navrhované územie sa nachádza na pol ceste medzi nástupom na hrebeň na Donovaloch resp. v Hiaďelskom sedle a centrom turizmu v oblasti Chopku resp.Štefánikovou chatou. Na tejto trase zatiaľ nie je žiadne zariadenie, ktoré by poskytovalo ubytovacie, kontrolné a ochranné služby. Ďalším bodom jednania bolo : financovanie stavby, veľkosť objektu útulne, možnosti a potreba vykurovania objektu, potreba ochrany a stráženia objektu v priebehu roka, využitie objektu pre kontrolné stanovište Horskej služby, usmernenie návštevníkov tejto oblasti hrebeňa na ubytovanie-nocovanie v priestoroch útulne, ukladanie odpadkov s dohľadom strážcu a ich likvidácia po jednotlivých sezónach, prevádzka objektu útulne, spôsob výstavby a doprava materiálu, využitie objektu starej pivnice.

Vyjadrenie zúčastnených na jednaní :

Horská služba : Útulňa v tejto časti hrebeňa je potrebná a podľa potreby môže v jednotlivých sezónach roka slúžiť ako kontrolné stanovište Horskej služby. Jedna letová hodina vrtuľníkom stojí cca 27 000 Kčs. Doporučuje, aby útulňa mala možnosť vykurovania a vybudovanú miestnosť strážcu.

S-NAPANT : Útulňa pod sedlom Ďurkovej bude mať pozitívne dôsledky na túto časť hrebeňa, pretože návštevníci budú môcť novovásť v priestore útulne s dohľadom strážcu. Ukladanie odpadkov bude regulované -a tým sa odstráni nocovanie a ukladanie odpadkov v kosodrevine. S dopravou po ose s ťažkými náklad. vozidlami nesúhlasí, doporučuje dopravu materiálu konským potahom alebo vrtuľníkom.

Milan Furdík – projektant stavby : V prípade, že objekt útulne bude vykurovaný, je potrebné aby bol v objekte strážca. Objekt starej pivnice je možné využiť na suché záchody, sklad paliva a ukladanie odpadkov. Pre splnenie požadovaného termínu stavby útulne je potrebné zahájiť stavbu ešte v roku 1991. Súčasne sa zaujíma o získanie objednávky na realizáciu výstavby útulne.

Dušan Kaliský, predseda ÚV KST Ban.Bystrica a spol.: Klub má prísľub na financovanie stavby do výšky 400 – 600 tis. Stavbu treba realizovať do termínu 07/92. Územné vzťahy – výpis z pozemkovej knihy sú v štádiu vybavovania. Za účelom posúdenia veľkosti útulne bude vykonaná obhliadka :Útulne Andrejcová v zostave – projektant Milan Furdík, zástupca OR KST Ing.Z.Šír, zástupca Horskej služby. Obhliadka bude prevedená 12.8.1991.

Priestoru v sedle pod Ďurkovou za účasti – S NAPANT-zaisti vozidlo, Horská služba, projektant, zástupca Okresného úradu životného prostredia Lipt.Mikuláš. Obhliadka sa vykoná 15.8.1991. Zraz na mieste o 10.00 hod.

Okresná rada KST uplatní u projektanta objednávku na vypracovanie zadania stavby. Projektant v termíne do 27.8.1991 pripraví podklady na prejednanie návrhu útulne vo výbore KST. Výbor sa uskutoční dňa 3.9.1991. Investorm stavby sa poveruje Ing.Ladislav Rosa.

1992

Archívny dokument : Obvodný úrad v Banskej Bystrici:oddelenie regionálneho rozvoja-referát poľnohosp. –č.:poľn.181/92/Š.

V Banskej Bystrici 16.6.1992. -**Vec : Odňatie poľnohospodárskej pôdy poľnohospodárskej výroby pre účely výstavby Útulne pod Chabencom v k.ú.Jasenie. – Rozhodnutie. –** podpísaný Prednosta Obvodného úradu JUDr.Peter Múkera.

Archívny dokument : List od : Okresná rada Klubu slovenských turistov Banská Bystrica. – V Ban.Bystrici 24.7.1992. – Text :

Žiadame Vás o vyjadrenie k umiestneniu plánovanej výstavby turistickej útulne pod Chabencom. Umiestnenie útulne je zakreslené na priložených podkladoch. Turistická útulňa bude voľne prístupná a nestrážená. Bude slúžiť pre zvýšenie bezpečnosti pohybu na horách. S pozdravom Dušan Kaliský, predseda OR KST B.Bystrica

Okresná rada Klubu slovenských turistov Banská Bystrica
Partizánska cesta 93,975 24 Ban.Bystrica

Vyhádzajúc z potrieb rozvoja turistiky a najmä bezpečnosti pohybu turistov v Nízkych Tatrách, rozhodol sa Klub slovenských turistov vybudovať turistickú útulňu pod Chabencom.

Zámer vybudovania vychádza zo skutočnosti, že na turisticky frekventovanej trase medzi Chopkom a Donovalmi, nie je žiadna možnosť núdzového ubytovania, ktoré by v prípade náhleho zhoršenia povetnostných podmienok mohlo turistom pomôcť uchýliť sa v tomto vysokohorsky náročnom prostredí. Osobitne závažným je tento problém v zimných mesiacoch, keď pri zhoršených podmienkach účastníci lyžiarsko-turistických prechodov neraz v núdzi schádzajú k chate na Magurke, po severných lavínových svahoch. Aj akékoľvek iné zostupovanie z hrebeňa je v zime v tejto oblasti časovo náročné a obťažné.

Miesto zvolené na výstavbu útulne – na Chabenci pod sedlom Ťurková, v nadmorskej výške 1625 m, je v polovici trasy medzi Chopkom a Donovalmi a zároveň je situované na križovatke značkovaných turistických trás Magurka-Chabeneč-Jasenie. Útulňa bude bez obsluhy, voľne prístupná. Vybavená len najzákladnejším zariadením potrebným k núdzovému úkrytu, alebo prenocovaniu (drevené priehradenie, ohnisko, stôl, lavice, suché WC). Vybudovaním tejto útulne by sa obmedzilo divoké táborenie a divoké "sklady" odpadu čím by sa zlepšilo aj prírodné prostredie v tejto oblasti.

Celkové náklady na výstavbu útulne presahujú možnosti OR KST Banská Bystrica. Aby sa tento zaujímavý a nepochybne pre turistické hnutie prospešný zámer mohol realizovať, potrebujeme združiť finančné prostriedky ako aj ochotu pomôcť pri výstavbe.

Obraciame sa na všetkých priaznivcov turistiky a na kluby slovenských turistov s prosbou o pomoc ako aj o príspevok na finančnú úhradu výstavby turistického útulne pod Chabencom.

Veríme, že s Vaším porozumením sa nám podarí zrealizovať tento projekt tak, aby v konečnom dôsledku prispel k ochrane vzácneho prírodného prostredia Nízkych Tatier a aby bol aj k prospechu a bezpečnosti pohybu turistov na nízkotatranskom hrebeni.

Vopred Vám ďakujeme za pochopenie a konkrétnu pomoc a veríme, že sa Vám za ňu budeme môcť poďakovať v novej – aj za Vášho príspevku vybudovanej – turistického útulni pod Chabencom.

Bankové spojenie OR KST
SÚČASŤ B.Bystrica č.ú. 147348-319

Dušan Kaliský
predseda OR KST
Banská Bystrica

Archívny dokument : Nájomná zmluva o dočasnom užívaní nehnuteľného majetku uzatvorená v zmysle zák.č.47/92, vyhl.č.119/88 zb., vyhl.č.465/91 Zb. a zák.č.526/90 Zb. medzi Čsl.štátom-Stredoslovenské lesy š.p.Banská Bystrica zastúpené riaditeľom podniku ako prenajímateľom a Okresnou radou Klubu slovenských turistov zastúpená predsedom OR KST Banská Bystrica ako nájomcom za nasledovných podmienok:

I. Prenajímateľ prenajíma a nájomca berie do nájmu pozemkovú nehnuteľnosť vedenú v PK mesta Banská Bystrica vo vl.č.260, par.č.1440 podľa EN 1818 vymedzenú GP č. 243-BR-25-91 ako parc.č.1810/2 kultúra zastavaná plocha o výmere 140m² k.ú. Jasenie vedená na LV č.38. Samotná parcela je v prírode vymedzená kolíkmi.

II. Prenajímateľ dotknuté časti pozemkových nehnuteľností vykazuje ako vlastníctvo čsl.štátu s právom hospodárenia vloženým v jeho prospech toho času pre neho dočasne prebytočné a neupotrebitelné pre plnenie jeho hospodárskych úloh v snahe o zabezpečenie starostlivosti riadneho hospodára o zverený majetok tento prenajímateľ za účelom jeho zveľadenia a racionálnejšieho využitia zo strany nájomcu – rekonštrukcia turistického ubytovne.

III. Cena prenájmu. Cena za užívanie 1m² prenajatej plochy je určená ročnou sadzbou 5.-Kčs/1m², teda táto ročne činí 700.-Kčs v zmysle vyhl.č.465/91 Zb.paragr.17 odst.4 v spojitosti s paragr.1 odst.3 zák.č.526/90 Zb..... Určená výška nájmu platí pre rok 1993. Na každý nasledujúci rok nájmu táto bude vždy potvrdená k 31.12. toho ktorého roku, vzhľadom na možnosť inflačných tlakov, alebo iných objektívnych skutočností.

IV. Nájomný vzťah je dojednaný na dobu určitú so začiatkom určeným dňom 1.1.1993 s trvaním do 31.12.2003....

V. Spôsob užívania....

VI. Podmienky ukončenia nájmu....

VII. Nájomca sa zaväzuje umožniť prenajímateľovi najmenej 1x v roku obhliadku prenajatých pozemkových nehnuteľností. Všetky druhy platieb spojených s predmetom nájmu plynúcich zo zákonných úprav spojených s predmetom nájmu v prospech štátu alebo obce znáša nájomca zo svojho. V prípade že prenajímateľ po uplynutí dojednanej doby nájmu nezistí potrebu využitia predmetu nájmu pre plnenie svojich hospodárskych úloh, nevylučuje možnosť uzavretia novej zmluvy na ďalšie obdobie, resp.vysporiadanie vzťahu k predmetu nájmu s využitím iného právneho inštitútu. Nájomcovi nevzniká právo na náhradu toho o čo zhodnotí predmet nájmu.....

V Banskej Bystrici dňa 23.12.1992 ... (pečiatky a podpisy zástupcov prenajímateľa a nájomcu)

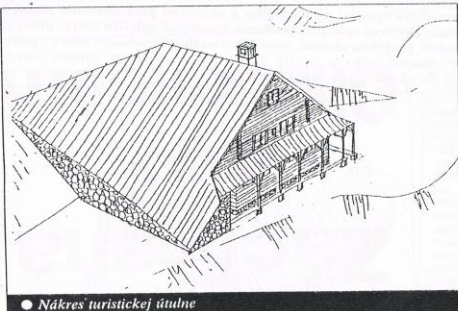
1993

HLAVATÝ, Milan : Útulňa pod Chabencom.. – In: Smer dnes.-Roč.3, č.59(12.3.1993), s.10.

Klub slovenských turistov vybudoval novú turistickú útulňu

Klub slovenských turistov (KST) prišiel už dávnejšie s aktivitou prebudovania starej turistickej útulne pod sedlom Ďurková, v oblasti Chabenca (1955 m n.m.). Nebudeme spomínať spleť cestu, akou sa funkcionári KST museli pri praktických krokoch realizácie projektu uberať, lebo takzvaného „úradného šimľa“ pozná každý z vlastnej skúsenosti. Nakoniec od pôvodného zámeru zišlo a svetlo sveta uzrel objekt z gruntu nový, moderne riešený a hlavne architektonicky zapadajúci do okolitej prírodnej scenérie.

Potreby turistiky a hlavne bezpečnosť pohybu turistov v extrémnych podmienkach hlavného hrebeňa Nízkyh Tater už dávno priam volali po tejto útulni. Starý salaš podfaľol zubu času a časť hrebeňa od Chopku až po Hladielské sedlo nebola vybavená zariadením typu voľne prístupnej útulne. Kto pozná oblasť Chabenca, známeho hromozvodu všetkých búrok na okolí, vie, čo znamená nečas v tých podmienkach. Nadmorská výška do 2000 metrov a silný nárazový vietor, často aj v lete sprevádzaný snežením, núti turistov a v zime lyžiarov ustúpiť z hrebeňa dole na Magurku, alebo ešte ľahším terénom do niektorej z nízkotatranských dolín. Pre vyčerpaného človeka môže niekoľkokilomet-

● Náčrt turistickej útulne

z úrovne terénu a preto sa vzduchové vlny budú po nej kĺzať. Keďže útulňa nebude nikto zamykať, vyzývajú týmto turistov, ktorí využijú chatu k prenocovaniu, alebo oddychu, aby sa v priestoroch zrúbu správali, ako sa na vyspelých a kultivovaných ľudí patrí. Ako chatu nájdete, tak ju zanechajte. Kedysi (a nie je tak dávno), patrilo k dobrým zvykom pri odchode zanechať pre svojich nasledovníkov pripravené drevo a fackičky na rozkúrenie. Nejaká tá konzerva, o ktorej bezpečne vieme, že ju nebudeme potrebovať, určite prídde vhod ľuďom v núdzi, ktorých množstvo nového snehu a víchrica prinúti zotrvať dlhší čas v bezpečí zrúbovej chaty. Patrilo tak trochu k horskej hr-

dinou k ľudským sužiam, skončiť tragicky. V zime je situácia ešte horšia. Silné lavínové severné svahy lákajú na ústup z hrebeňa, pomerne časovo nenáročnými cestami na Magurku a Liptovskú Lúžnu. Cesta po exponovaných trávnatých svahoch môže však skončiť v náručí „bielej smrti“.

Poloha novovybudovanej útulne je ideálna. Nachádza sa zhruba v polovici cesty (červenej značky) medzi Chopkom a Hladielským sedlom. Chatu postavili turisti pod sedlom Ďurková v 1625 metrovej nadmorskej výške. Blízko chaty je vodný prameň a ani o drevo nie je núdza. Útulňa je situovaná až nad pásmom lesa a je po celý rok prístupná turistom. Vybava vnútorných interierov ešte nie je dokončená, podobne ako vykurovanie. To zabezpečí vnútorné ohnisko. Vzhľadom na pretrvávajúce nepriaznivé počasie nie je možné ho zatiaľ osadiť. Popri stenách vnútornej izby pribudnú poschodové lôžka pre nočľazníkov. Jednoduché vybavenie zrúbového prístrešku pomôže ľuďom v núdzi prežiť aj niekoľko dní nepriaznivého počasia v teple a suchu. Priestor medzi samotným zrúbum, strechou a okolitým terénom vyplnili stavitelia skalami. Je to akýsi obranný prostriedok proti prudkému vetru, ktorý v týchto končinách dosahuje vysokú rýchlosť. Strecha prakticky pokračuje priamo

Záchrana pod Chabencom

● Partia Kotlíská – Skalka v pozadí. Útulňa sa nachádza na druhej strane pod Chabencom. Foto: R. Štilla

o tých, ktorí sa v zruboch usadili ako prví. Prichádzajúc vždy privítalo teplo, horúci čaj a niečo pod zub. Nikto, nikdy nerátal pri „povinnom“ pohostinstve peniaze. Bol by som veľmi rád, keby sa tieto staré, hlboko ľudské, horské tradície vrátili späť. K užitku všetkých.

Prispajte, ak môžete

Predseda Okresnej rady KST a jeden z iniciátorov projektu Dušan Kalický v mene turistickej obce prosí priaznivcov turistiky a ostatné kluby turistov na Slovensku o finančnú pomoc, ktorú môžu poukázať na číslo účtu 147348-319 v SŠTSP B. Bystrica. Náklady na výstavbu útulne totiž presahujú možnosti OR KST. V blízkosti chaty sa nachádzajú dva rozdeľovníky smerov – turistické križovatky. Magurka – Prašivá – Jasenie a Prašivá – Lomniská dolina – Jaseniarska Kysla. Turisti určite pri svojich túrach radi využijú možnosti novej útulne na oddych a občerstvenie. Všetci, ktorí majú radi hory a dobrodružstvo, spojené s pohybom v extrémnom teréne, by mali vedieť, ako sa v horách treba správať. Turistická útulňa na Andrejovej slúži turistom už roky, dúfame, že to budeme môcť o niekoľko rokov skonštatovať aj o novej turistickej útulni pod Chabencom.

RASTISLAV ŠTILLA

1997

V roku 1997 poskytol Odbor KST Lokomotíva Banská Bystrica dar 30.000.-Sk na výstavbu Chaty pod Chabencom.

HLAVIENKA, Ján : Naše prvé horské chaty.-In: Nedeľná Pravda. – Č.25(1997), s.29. -Fotogr.- Uvádza nepresné údaje-Odbor KČST v Banskej Bystrici vznikol v roku 1921 :

„ V rokoch 1923-1928 vznikol klub so silným turistickým odborom v Banskej Bystrici. Jeho dušou boli manželka Ondruškovci, ktorí iniciovali stavbu chaty pod Chabencom. Okolo roku 1930 turisti z Banskej Bystrice chatu za pomoci armády skutočne vystavali podľa alpského vzoru i nárokov. Bola určená pre 60 turistov, vykurovala sa drevom, svietila sa v nej petrolejom. Cena za celodenné ubytovanie a stravu bola 50 Kčs. Chata stála v pôvodnej podobe až do roku 1940, keď vyhorela. Ešte v tom istom roku postavili náhradnú, ale menšiu chatu, pre 30 osôb. Počas SNP ju vypálili a nikdy viac neobnovili. „

CHROMÍK, Miloš : Salaš pod Chabencom /Foto. – In: Krásy Slovenska.- Roč. 74, č.3-4(1997),s.29. – Foto k článku „Ako nás Prašivá rozprášila“. Foto provizórnej útulne pod Chabencom - stav v roku 1997.

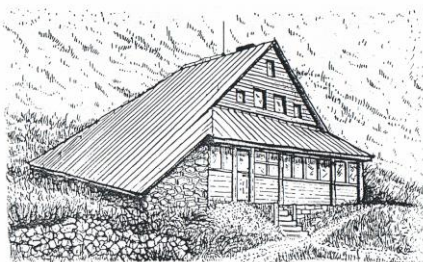

salaš pod Chabencom nás prichýlil na noc

2002

Pozvánka Regionálnej rady KST v Banskej Bystrici na slávnostné otvorenie útulne KST pod Chabencom 28.9.2002.

REGIONÁLNA RADA
KLUBU SLOVENSKÝCH TURISTOV BANSKÁ BYSTRICA

vás pozýva

z príležitosti Dní športu 2002 a Medzinárodného roku hôr
na slávnostné otvorenie

ÚTULNE KST POD CHABENCOM

ktoré sa uskutoční

28. septembra 2002 (sobota) o 11,00 hodine

Odchod autobusom o 7,00 hodine

z parkoviska pred VUB na Nám. Slobody v Ban. Bystrici

Program : autobus do Lomnistej doliny k Asmolvovej chate,
odkiaľ peši vystúpime za 2 h k Útulni pod Chabencom.

11,00 hodine slávnostné otvorenie Útulne.

12,30 hodine odchod na Jasenskú Kyslú k autobusu, a to buď
modro vyznačenou trasou cez Struhárske sedlo za 2 ½ h, alebo
do sedla Ďurkovej a na Zámockú hoľu, odkiaľ žltou vyznačenou
trasou celkom za 3 ½ hodiny.

16,30 hodine odchod autobusu z Jasenskej Kyslej.

KALISKÝ, Dušan : Regionálna rada Klubu slovenských turistov Banská Bystrica Vás pozýva na otvorenie Útulne pod Chabencom 28.9.2002.
-In: Informácie KST. – č.20 (september 2002), s.6.

KALISKÝ, Dušan : Slávnostné odovzdanie Útulne KST pod Chabencom pre verejnosť dňa 28.9.2002. – Záznam RR KST Banská Bystrica o priebehu slávnostného otvorenia Útulne KST pod Chabencom. –

Účastníci slávnostného otvorenia útulne sa schádzali zo širokého okolia. Liptáci od Magurky a účastníci z údolia Hrona autobusy doviezli do záveru Lomnistej doliny k Asmolvovej chate. Počasie od rána v oblasti Útulne pod Chabencom bolo zamračené s viditeľnosťou 100 m s teplotami do 8°C. Sneh, ktorý napadol podvečer predchádzajúceho dňa, sa pomaly roztápal. Popoludní sa oblačnosť pretrhávala a ukázala sa aj modrá obloha. Slávnostného otvorenia Útulne, napriek nie najlepšiemu počasiu sa zúčastnilo viac ako 200 turistov. Prítomných privítal predseda RR KST Banská Bystrica Dušan Kaliský. Vo svojom príhovore sa poďakoval všetkým, čo v hocikakej forme pomohli pri výstavbe útulne a vyzdvihol najväčšiu finančnú pomoc Klubu slovenských turistov, vďaka ktorej mohla RR KST Banská Bystrica začať realizovať tak významné a potrebné dielo pre zabezpečenie bezpečného pohybu turistov vo vysokohorskom pásme, ale aj z hľadiska ochrany prírody národného parku nízkotatranského.

Druhú nezištnú pomoc počas realizácie sme dostali od Obecného úradu Jasenie. Vďaka príspevku niektorých RR KST (Bratislava-mesto, Senica a iné) sme mohli dielo postupne dobudovať do stavu ktorý je dnes.

Po stručnom oboznámení s históriou miesta, kde pred 70-rokmi KČST v roku 1932 postavil z nepoužívaných maštali prvú chatu, ktorú o rok rozšíril a v roku 1937 pristaval ďalší objekt tak, že kapacita chaty sa zväčšila na 100 postelí. Požiar v roku 1940 chatu úplne zničil. Snahu o výstavbu chaty prejavil Klub slovenských turistov a lyžiarov v roku 1946. Postavil staveništné zariadenie, ktoré čiastočne plnilo aj funkciu chaty. Postupne sa začal vyvážať materiál na novú chatu, ale politické udalosti vo februári 1948 znemožnili jej výstavbu. Materiál sa rozkradol a zničil a jestvujúce staveništné zariadenie pod odborným dohľadom socialistického správcu chradlo až úplne zaniklo a ostali po chatách len spomienky.

V závere D. Kaliský zaprial, aby túto útulňu nestihol osud predchádzajúcich chát a aby bola základom pre výstavbu modernej chaty, ktorú budú využívať budúce generácie. Za Klub slovenských turistov podpredsedníčka KST Ing. Eva Škutová poďakovala RR KST a hlavne jej predsedovi D. Kaliskému za významný dar v prospech rozvoja turistiky. Pripomenula, že táto útulňa je najvýznamnejšou stavbou ktorú KST realizoval do dnešného dňa a zaprial jej dlhú životnosť.

Predseda RR KST D. Kaliský požiadal starostku obce Jasenie Eleny Kordíkovú o slávnostné otvorenie útulne.

E. Kordíková vo svojom príhovore vyzdvihla iniciatívu všetkých, čo sa v akejkol'vek miere podieľali na jej výstavbe. Sľubila i naďalej podporu zo strany obce Jasenie, s práním dlhého života prestrihla pásku a pozvala prítomných na prehliadku útulne.

Na útulni bola upevnená vlajka Slovenskej republiky a vlajka Klubu slovenských turistov. Otvorenie útulne bolo zaradené medzi podujatia Dní športu 2002 a Medzinárodného roka hôr. Každý účastník obdržal Diplom Dní športu 2002 s odtlačkom upomienkového razítka Útulne pod Chabencom. Z príležitosti otvorenia útulne bola správcovi chaty Jurajovi Šikulovi odovzdaná Pamätná kniha návštev, do ktorej sa účastníci podpísali.

KALISKÝ, Dušan : Pod Chabencom slávnostne. - In: Krásy Slovenska. – Roč. 79, č. 11-12 (2002), s. 5.- Informácia o priebehu slávnostného otvorenia novej útulne KST pod Chabencom, dňa 28. septembra 2002.

KALISKÝ, Dušan : V Útulni pod Chabencom : Dar nízkotatranskej turistike k Medzinárodnému roku hôr 2002. - In. Krásy Slovenska. – Roč. 79, č. 9-10 (2002), s. 14-17.- História pôvodných chát pod Chabencom. Pozvánka na slávnostné otvorenie novopostavenej útulne Klubu slovenských turistov dňa 28.9.2002.

Dar nízkotatranskej turistiky k Medzinárodnému roku hôr 2002 V Útulni pod Chabencom

Uplynulo 70 rokov od čias, keď Klub československých turistov otvoril prvú turistickú chatu pod Chabencom v Nízkych Tatrách. Pôvodná prvá a následne aj druhá chata sa nenárodná pretrvala. Tak ale všetky problémy okolo obnovenia prípadne navrátenia turistických chat opätovne do majetku Klubu slovenských turistov po roku 1990, aj vyriešenie problémov výstavby novej chaty (či aspoň útulne) pod Chabencom, bolo sprva takmer nereálnym.

Vela usilia, odbornej argumentácie, ale aj „nerov“ je za tým, že konečne držím v rukách užívanie povolenie na prevádzku novej útulne pod Chabencom a že môžem celú turistickú obec pozvať na jej otvorenie.

Regionálna rada Klubu slovenských turistov Banská Bystrica usporiada v sobotu 28. 9. 2002 o 11. hodine slávnostné otvorenie Útulne KST pod Chabencom – bude to dar a dlho očakávaný prínos pre nízkotatranskú turistiku v Medzinárodnom roku hôr 2002.

V snahe zlepšiť podmienky bezpečnosti pohybu turistov v Nízkych Tatrách a prispieť k odstráneniu nebezpečného „divokého stanovania“ a znečistenia prostredia národného parku, Regionálna rada KST Banská Bystrica v r. 1991 prijala návrh Dušana Kaliského, vybudovať turistickú útulnu na tom istom mieste, kde stála v minulosti veľká turistická chata Klubu československých turistov pod Chabencom.

Zámer vychádzal zo skutočnosti, že na celej turisticky frekventovanej trase medzi Chabencom a Donovami, je bieleho snehu a len núdzové prenocovanie a v prípade náhleho zhoršenia poveternostných podmienok sa v tomto vysokohorskom národnom prostredí turisti nemali kam uchýliť. V lete to často riešili nepovoleným stanovaním hoci kde v kosostrvine, v zime však v tejto národnej oblasti išlo už o veľkú záležitosť. Núdzový postup lavínovými svahmi na Magurku mal už na konte aj obeť.

Miesto na výstavbu útulne v nadmorskej výške 1625 metrov nad morom nebolo zvolené náhodne. Je v polovici trasy medzi Chabencom a Donovami a zároveň je situované na krížovke značkových turistických trás Magurka – Chabenc – Jasenie. Terasujúca útulňa je presne na tom mieste, kde pred 70 rokmi na podnet predsedníčky Stredoslovenskej župy KST bola postavená Chata KST pod Chabencom.

Pôvodná chata bola vybudovaná z dreva demontovaných dvoch veľkých maštali, postavených pred prvou svetovou vojnou, ktoré však neboli nikdy využívané. Plán chaty nezištne vypracoval stavebný kapitán A. Svoboda z Banskej Bystrice, pričom riešenie zahŕňalo výstavbu zdvojnásobenej, naprieč tomu z týchto trosiek vyrástla pekná a pohodlná chata. Staviteľom chaty bol P. Mistrík z Predajnej. Iniciátori výstavby boli členovia Odboru KST Banská Bystrica, ppk. vojenský prokurátor Ondruška a najmä jeho manželka Vlasta.

Chata pozostávala z veľkej noclachne, v ktorej boli dva bloky priční, opatrených drôtovými vložkami, matracmi, vankúšmi a teplými prikrývkami, potom z jednej menšej noclachne so štyrmi poschodovými postelami a z dámskej noclachne s piatimi poschodovými postelami a z bytu výčapníka. V chate mohlo nocovať až 42 turistov. Bola obhospodarovaná celoročne a poskytovala aj stravovanie. Prvým správcou chaty bol Kornel Samko z Lupče. Slávnostné otvorenie Chaty KST pod Chabencom bolo 14. 8. 1932, t.j. presne pred 70. rokmi. Táto chata bola tretou najvyššie položenou chatou v bývalej Československej republike, po Chate pod Rysmi a Štefánikovej chate pod Dumbierom.

Stavebné náklady boli 71 300 Kčs, vybavenie 12 471,70 Kčs a Župa stredoslovenská uhradila za vybudovanie noclachne 6 000 Kčs.

Krajský úrad Bratislava pri tejto príležitosti daroval 10 000 Kčs Stredoslovenskej župe KST na zmenu značenie a lesná správa v Jasení darovala 22 postelami a dve manzardky; každá so štyrmi postelami. Jednu zo starých noclachní zmenil na jedáleň. Práce boli ukončené do konca novembra.

pentínový chodník v najstrmšom výstupe od Jasenskej Kyslej popod Struhár.

Po odchode správca chaty K. Samko vo februári 1933 začala chatu spravovať Stredoslovenská župa KST. Správcou sa stala Vlasta Ondrušková, úradu riedil pokladník župy a vedúcim chaty bol Juraj Caban z Nemiec, okr. Banská Bystrica. Chata bola veľmi populárna a vyhľadávaná. Do konca roka 1932 bolo v nej ubytovaných (s pobytom 1 až 10 dní) 364 hostí a podľa dostupných zdrojov, od 1. 1. do 25. 9. 1933 to bolo až 815 hostí. Čez veľkonočné sviatky v roku 1933 bolo v chate 52 ľudí a ukázalo sa, že chata je na taký počet nedostačujúca a najmä, že v nej chýba jedáleň. Z iniciatívy členov KST chaty boli ochotní prispieť na rozšírenie chaty, začalo ústredie KST 14. 8. 1933 chatu rozširovať o noclachreň s 22 postelami a dve manzardky; každá so štyrmi postelami. Jednu zo starých noclachní zmenil na jedáleň. Práce boli ukončené do konca novembra.

Z pôvodných maštali bola v r. 1932-33 postavená chata.

Z výstavby súčasnej útulne.

1933. V roku 1935 bol vybudovaný vodovod za 32 377 Kčs. Voda do chaty od upraveného prameňa bola privádzaná 495 m dlhým potrubím.

Najväčšia dostavba sa začala v júni 1937 a už 8. 9. 1938 Okresný úrad v Brezne nad Hronom vydal Výmer na užívanie stavby. Stavbu realizoval Ing. Stanislav Uher, staviteľ z Brezna. Konštrukcia stavby bola drevená, zrubová. V prístrebe, dependencii bolo 14 izieb (10 štvorpostelových a 4 dvojpostelové), kúpeľňa, sušiareň na odev a lyžiareň. Pôvodná chata bola spojená s prístavbou krovitou chodbou. Chata mala po roku 1938 celkom 16 izieb so 68 postelami, dámskou noclachňou so 14 lôžkami a pánskou noclachňou s 20 lôžkami, veľkú a malú jedáleň, zasklenú verandu z ktorej bol nádherný výhľad na horský masív Skalky. V podkrovi prístavby bola ešte spoločná noclachňa, čo znamenalo, že v chate mohlo byť ubytovaných až 100 ľudí. Vykurovanie bolo lokálne železnými pecami, osvetlenie petrolejovými lampami. Od 1. 6. 1938 hospodárom („pachtýrom“) v chate bol Jan Bohuš z Ružomberka.

Posledná noclachňa z r. 1937.

Po vyhlásení autonómie Slovenska 6. 10. 1938, sa Ústredný výbor KST v Prahe už 12. 10. 1938 uznesol, že všetok svoj majetok nachádzajúci sa na Slovensku odovzdá do ruk samostatnej slovenskej organizácie Klubu slovenských turistov a lyžiarov. Tak sa aj chata na Chabenci dostala do majetku ústredia KSTL.

Chata úspešne slúžila širokej verejnosti až do 16.45 hodiny dňa 9. 9. 1940. Vtedy ju totálne zničil oheň, ktorý vznikol nešťastnou náhodou v komíne starej chaty, odkiaľ sa rozšíril aj na novú stavbu. Účinok ohňa bol katastrofálny. Napriek snahe prítomných a hlavne strážcu chaty J. Bohuša, chata zhorela až do základov. Z horiacej chaty sa naprieč silným žiarom, hmlou, dažďom a vetrou, podarilo vyniesť aspoň časť zariadenia, ktoré však dážď liez znehodnotil. Z chaty ostali len poproskané kamenné základy a vedľa stojaca maštál, do ktorej sa ukryli zachránení majetok a výčerpami zachránenci. Bola to veľká škoda nielen pre ústredie KSTL, ale predovšetkým veľká strata pre nízkotatranskú turistiku, ktorá sa bez tohto oporného bodu nezaobšla. Zhorela práve vtedy, keď sa ústredie zaoberalo myšlienkou doplniť ešte hrebeňovú partiu Nízkych Tatier chatou na západe nad Korytnicou a na východe pod Kráľovou holou.

Vo vysvetlení o nevine“ vydanom vládnym komisárom obce Jasenie je napísané: „... bolo zistené, že pohorelie KSTL v prípade chaty na Chabenci v obci Jasenie č. d. 117, nemohlo prichádzať vinnu z tohto požiaru a že sa preto nenachádza v trestnom vyšetrovaní ani pred vynesením rozsudku“. KSTL si uplatnil náhradu škody od vzájomnej poisťovnice banky Slávia vo výške 616 130 Kč za zhoru chaty a inventár.

Vojnové roky a nedostatok finančných prostriedkov však neboli priaznivé pre obnovenie chaty. Na zhoršenie ostal len jediný funkčný objekt – maštál.

obr. na str 15 : správne má byť “nerealizovaná prístavba z r.1937”

Idylka z rokov tridsiatych.

Povojnový rok 1945 bol pre KSTL rokom prelomovým. Napriek rozvratnej hospodárskej situácii na Slovensku a aj samotného Klubu, keď vojnovými udalosťami bolo zničených 71 klubových podnikov (chat), sa KSTL obrátil na Slovenskú národnú radu a jej poverenici a získal 20 mil. Kčs na obnovu vojnu zničených chat. Zamerail sa na to, aby v každom pohori bola aspoň jedna funkčná turistická chata.

Aktívny odbor KSTL v Jasení dostal v roku 1946 príspevok vo výške 30 000 Kčs na prípravu výstavby novej chaty pod Chabencom. Odbor dal vypracovať plány na zruinovávajú chaty miestnemu projektantovi. Tieto plány potom prepracoval Ing. arch. Faulhammer z Bratislavy. Navrhovaný objekt bol však značne rozliatý a ústredie ho nemohlo v celom rozsahu financovať. Preto ústredie rozhodlo o vybudovaní menšej chatky s kapacitou 20 postelí, ktorá mala slúžiť aj ako hospodárska budova pre následnú výstavbu väčšieho objektu. V roku 1946 z finančných prostriedkov, ktoré poskytol povojnovému priemyslu a obchodu VI. odbor ÚMRD, vyčlenilo ústredie KSTL 1 mil Kčs na výstavbu chaty, ONV v Brezne dňa 20. 12. 1946 vyvolal odbor KSTL Jasenie a rozhodol sa podporiť výstavbu chaty na Chabenci vyčlenením 625 000 Kčs zo svojho rozpočtu na rok 1947.

Plánovaná chata mala byť modernou dvojpodlažnou budovou s murovaným prízemím, a s drevenou hornou časťou. Kapacita chaty mala byť 80 postelí. V roku 1948 sa upravovalo stavebnícku, pripravoval a vyvíjal stavebný materiál.

Vitálny február 1948“ sa prejavil v turistickí organizácii veľmi negatívne. Akčný výbor Národného frontu, napriek protestom a nesúhlasu KSTL, vydal 6. 8. 1949 komuniké, podľa ktorého sa KSTL začlenil do Jednotnej telesovychovnej organizácie SOKOL a celý majetok KSTL sa previedol na ňu in organizácie, čím ich v podstate zotránil. Výstavba chaty pod Chabencom

sa zastavila. Pripravený materiál sa postupne rozkradol a zničil.

Sen o novej chate sa na dlhý čas rozplynul. Až v roku 1958, keď ÚRSION – Štátny inštitút urbanizmu a územného plánovania, stredisko Banská Bystrica, vypracoval Územnú štúdiu lokalit pre výstavbu turistických útulní na hrebeni Nízkych Tatier, podarilo sa zaradiť do nej návrh na výstavbu útulne pod Chabencom. O tri roky neskôr, v septembri 1961, Klub slovenských turistov Bratislava prišiel na tento údel 600 000 Kčs a pre RR KST Banská Bystrica sa začali zdŕhať administratívne prípravné práce. Pred podaním žiadosti o stavebné povolenie bolo potrebné vybrať desiatky súhlasných vyjadrení, vyhlásiť pŕdu z lesného fondu, urobiť národnú rekultiváciu a i. Museli sme vypracovať návrh potrebu a účel predchádzajú na základe požiadaviek ochrany prírody, bezpečnosti pohybu v Národnom parku Nízke Tatry, ako aj celkové riešenie útulne. Z viacerých návrhov najvhodnejší predložil Ing. arch. D. Ursiny z Lipt. Hrádku, podľa ktorého vykonávať projekt nakreslil Banskobystrický Milan Furtek. Architektonické riešenie Útulne pod Chabencom vychádza zo zachovania prvkov ľudovej architektúry vo vysokohorskom turistickom objekte. Na kamenné podmurovke (ktorá je vybudovaná na troch stranách útulne) sú ułożené krovky strechy a vo vnútri zrubová drevená stáva samotnej útulne. Na južnej strane sú okná a vstup do objektu opatrený stĺporadím s výstužnými prvkami. Útulňa má veľmi skromné vybavenie, len také, aby plnila základné požiadavky pre núdzový a prechodný pobyt. Prízemná obývací časť má podlahu vložku kamennou zámkovou dlažbu, podkrovná časť je určená na prenocovanie vo vlastných spacích vraciach a jej kapacita je 25 miest. Útulňa má lokálne vykurovanie s možnosťou ohrievania jedla. Upravený výdatný prameň, vytekajúci z pôvodného vodovodu, je vzdialený od chaty 80 metrov.

Pôvodný návrh na výstavbu útulne predpokladal jednoduchú zrubovú stavbu podobnú senníku. Realizovaný návrh útulne, ktorý viac zodpovedá potrebám, zvyšal náklady na jej výstavbu. Slovenské združenie slovenskej kultúry vyhovelo žiadosti RR KST v roku 1997 a prispelo na výstavbu sumou 150 000 Sk. Na výzvu RR KST reagovalo aj niekoľko obcí. Počas výstavby sa muselo riešiť mnoho problémov. K predĺženiu doby výstavby v nemalej miere prispel aj nezodpovedný hospodár RR KST, ktorý bez súhlasu RR KST účelové prostriedky na výstavbu útulne neoprávnene použil na iné účely. Dodávateľ stavby neplnil dohodnutý harmonogram prác a preto v roku 1995 s nim RR KST musela zrušiť zmluvu o dodávke. Dokončením stavby bola poverená súkromná firma Juraja Šikula. V stavebných poveternostných podmienkach sa dokončenie stavby neustále predlžovalo. Až 28. 5. 2001 OU Brezno povolilo dočasné užívanie útulne a stanovil podmienky pre vydanie užívacích povolení. Po splnení týchto podmienok OU Brezno vydal dňa 8. 7. 2002 povolenie užívania stavby Útulňa pod Chabencom.

Útulňa je prevádzkyschopná, ale na jej úplné dokončenie a zlepšenie je potrebné vykonať ešte viaceré práce, ako spomenie zadného svahu (300 000 Sk), náter strechy (50 000 Sk), dokončenie zateplenia obvodových stien a strechy, dokončenie podlažiev (100 000 Sk), platenie nájomného Štátnym lesem za prenájom pozemku pod útulňou (problém vysporiadania pozemkov so Štátnymi lesmi bol už aj pri výstavbe pôvodnej chaty). Bežná

údržba, odvoz odpadu a jeho likvidácia, príprava palivového dreva – to všetko ročne predstavuje náklady asi 25-30 tis. Sk. Je potrebné, že Obecny úrad Jasenie sa zväčša uhradí poplatky za likvidáciu odpadu a odvoz palivového dreva. Škoda že štátne lesy Banská Bystrica nie sú rovnako ústretové pri riešení problému zastavaného pozemku pod útulňou.

RR KST Banská Bystrica mala zámer bezplatne poskytovať prenocovanie v útulni v čase nízkej a pri prechode hrebeňom Nízkych Tatier a tým obmedziť divoké taborenie, divoké sklady odpadu, a poškodzovanie prírodného prostredia NAPANT-u v tejto oblasti. Boli sme optimisti a predpokladali sme, že získame zmlúv financii na úhradu údržby útulne, znášanie odpadu, likvidáciu suchého WC a zabezpečenie palivového dreva. Hodnota útulne je značná (v súčasnosti predstavuje sumu 1 015 240 Sk) a preto po nedobrych skúsenostiach s vandálizmom, nemožno ju úplne nechať bez dozoru. Preto sa RR KST rozhodla zabezpečiť v útulni stálieho správcu (strážcu) a na pokrytie základných prevádzkových nákladov útulne vyberať za poskytnutú úsluhu od užívateľov minimálny poplatok.

Informácie pre tých, ktorí ešte nevedia kde sa útulňa nachádza: z Jasenia zelenou značkou Lomistou dolinou okolo Asmoltovovej chaty do Struhárskeho sedla a spolu s modrou značkou k útulni to trvá 5 h. Z Jasenia môžeme ísť aj modro značkovou trasou Jasenskou dolinou ku Jasenskej Kysle, bud Šírovou do Struhárskeho sedla a k útulni za 5 h, alebo žltou značkou cez Geflúsovú pod Zámostku hlu za 2 3/4 h – a ďalej červenou do sedla Durovej za 1 1/4 h.

Dnešná útulňa.

Bez nezištnej pomoci dobrovoľných darcov a brigádnickej pomoci, neboli by sme schopní postaviť túto malú, ale v danom prostredí veľmi potrebnú turistickú útulnu. Zaprajme si navzájom, aby je nestihol žij úsúd jej predchodkyň a aby sa Útulňa pod Chabencom postupne dobudovala na chatu alpského typu, akú by si Nízke Tatry zaslúžili.

Dušan Kaliský, foto: archiv, autor, perokresba: Otkar Rumi

Použitie prameň: Časopis turisti – Roč.č.: 44/4, 45/2, 45/5, 49/2
Krásy Slovensko – Roč.č.: 11/7-8, 14/1, 18/7, 26/5-6
Host a turistika – Roč.č.: 1, 6, 17
V. Chudáčková: Nízke Tatry, rok 1937
Štátny okresný archiv Banská Bystrica
Archív OU Lokomotíva Banská Bystrica
Archív RR KST Banská Bystrica

2003

Archívny dokument : SCHVARC, M.: Odbor KČST v Banskej Bystrici 1920-1938 : Rigorózna práca. - Ban.Bystrica: UMB, 2003.- Významným krokom pre rozvoj turistiky v banskobystrickom regióne bola výstavba druhej vysokohorskej chaty a masíve centrálnych Nízkych Tatier, a to pod Chabencom, projekt Stredoslovenskej župy KČST. Aj napriek finančným problémom sa chatu podarilo v polovici augusta 1932 dokončiť a odovzdať ju do užívania pre verejnosť. Samotné stavebné práce začali na jeseň 1931, keď Riaditeľstvo štátnych lesov a statkov v Banskej Bystrici odovzdalo bývalé stajne aj s pozemkom do užívania Stredoslovenskej župy KČST. Stavebné práce realizoval aj napriek značným obtiažiam Pavel Mistrík z Predajnej. Chata bola situovaná medzi Ďurkovou a Chabencom pod hrebeňovou kótou 1819. Otvorenie novej chaty bolo naplánované na 14. a 15. augusta 1932. Na slávnostnom akte sa zúčastnilo 131 osôb. Ústredný výbor KČST zastupoval dr. Hřebec, ďalej to boli zástupcovia susedných žúp a odborov KČST, banskobystrický odbor zastupoval jeho predseda J. Wünsch, zástupcovia vojska, generál J. Votruba, veliteľ 10. pešej divízie v Banskej Bystrici. Informáciu o tejto udalosti priniesli aj noviny Pohronský Hlásnik (VII. ročník, č. 34, 19. 8. 1932, s. 1.). Po odchode správcu chaty K. Samku začala chatu spravovať Stredoslovenská župa KČST. Správcovstva sa ujala Vlasta Ondrušková. Najväčšia dostavba sa začala v júni 1937. Stavbu realizoval Ing. Stanislav Uher z Brezna

ŠKUTOVÁ, Eva: Zľavy na preukaz KST. -In: Informácie KST : Vydáva ústredie Klubu slovenských turistov pre vnútornú potrebu odborov a regionálnych rád KST. – č.23 (február 2003), s.3. – Útulňa pod Chabencom.

2004

Archívny dokument : Darovacia zmluva na Útulňu pod Chabencom zo dňa 23.3.2004 - Darca : Regionálna rada Klubu slovenských turistov so sídlom v Banskej Bystrici, zastúpený predsedom Dušanom Kaliským a **Obdarovaný:** Odbor Klubu slovenských turistov Družstevník Jasenie, zastúpený predsedom Jurajom Slabejom. **Predmetom daru je** turistická Útulňa pod Chabencom, v katastrálnom území Jasenie. Pozemok je v správe Lesov Slovenskej republiky. Obdarovaný sa zaväzuje využívať objekt len pre účely núdzového prenocovania a zabezpečovania bezpečnosti pohybu turistov v oblasti uvedenej útulne.

2005

Archívny dokument : Výstavba súčasnej chaty z rokov 1988-2005 je zaznamenaná v archívnych dokumentoch Regionálnej rady Klubu slovenských turistov Banská Bystrica, ktoré sú uložené v Dome turistiky KST Lokomotíva v Banskej Bystrici – v nasledovnom súbore : ARCHÍV KST-REGIONÁLNA RADA BAN.BYSTRICA : SÚBOR DOKUMENTOV INVEŠČICNEJ AKCIE ÚTULŇA POD CHABENCOM 1988 – 2005

1988-Územná štúdia URBION
1991-Zápis z výberu staveniska
1992-Geometrický plán pozemky pod útulňou
1992-Nájomná zmluva na pozemok a korešpondencia s Lesmi SK
1992-Obvodný úrad BB odňatie pôdy pre výstavbu útulne-rozhodnutie
1992-OR KST BB výzva klubom-vybudovanie útulne Chabenec
1992-Projekt rekonštrukcie Chabenec Ing.Furdík BB. Návrhy. Schválená dokumentácia.Rozpočty
1993-Obvodný úrad ŽP Brezno- Stavebné povolenie + Vyjadrenia k stavebnému povoleniu
2001-NAPANT-stanovisko k prevádzke útulne
2001-OU Brezno Kolaudačné rozhodnutie + súvisiaca korešpondencia a dokumentácia
2002-Slávnostné otvorenie ÚTULNE KST POD CHABENCOM 28.9.2002 + Fotografie
2004-RR KST BB uznesenie o darovaní chaty do vlastníctva KST Jasenie
2004-RR KST BB a KST Jasenie-Darovacia zmluva
2005-List vlastníctva-Vklad do katastra
2005-NAPANT-k Prevádzkovému poriadku útulne
Dary klubov KST na stavbu útulne

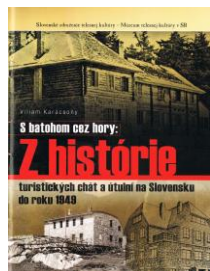
TRSTENSKÝ, Tomáš : Útulňa Ďurková pod Chabencom. – (21.6.2005). – In:

http://hiking.sk/hk/ar/111/utulna_durkova_pod_chabencom.html

2006

Tip na túru. Chaty a turistické útulne v Nízkych Tatrách.-In: Krásy Slovenska.-Roč.83,č.11-12(2006),s.42.- aj údaje: Útulňa pod Chabencom(Ďurková), prevádzka celoročná, kapacita 36 miest vo vlastnom spacom vaku.

2009

Chata na Chabenci. – In: KARÁCSONY, Viliam : S batohom cez hory : Z histórie turistických chat a útulní na Slovensku do roku 1949. –Obr.Lit.- Bratislava : Slovenské združenie telesnej kultúry-Múzeum telesnej kultúry v SR, 2009. – s.9.–Text : „Chatu postavili Stredoslovenská župa a Odbor KČST v Banskej Bystrici v roku 1932 pod juhozápadným hrebeňom Chabenca v Nízkych Tatrách vo výške 1737 m. Slávnostne bola otvorená 14.augusta 1932. Chatu postavili z dreva z dvoch veľkých maštali, ktoré pôvodne stáli na jej mieste. Plán chaty vypracoval kapitán stavieb A.Svoboda z Banskej Bystrice. Stavba chaty stála 70 tisíc Kč. Stavbu chaty za značne sťažených podmienok viedol staviteľ P.Mistrík z Predajnej. Pozostávala z veľkej nocľahárne, v ktorej boli dve oddelenia priční, z menšej nocľahárne so štyrmi poschodovými posteľami a z dámskej nocľahárne s piatimi poschodovými posteľami, celkovo so 40 lôžkami. Chata mala vodovod a umývárne. Mala celoročnú prevádzku, prvým správcom bol Kornel Samko z Lopeja. Vyhorela v roku 1939. Po 2.svetovej vojne bola postavená provizórna chata pre 20 návštevníkov, neskôr rozšírená na 50 lôžok.“

CHATA POD CHABENCOM

Takmer pred 80 rokmi postavil Klub československých turistov turistickú chatu pod Chabencom v Nízkych Tatrách. Táto chata bola trefou najvyššie položenou chatou v bývalej ČSR (po Chate pod Rysmi a Štefánikovej chate pod Ďumbierom) a navyše mala primár aj v tom, že ako prvá vysokohorská chata mala vybudovaný vodovod.

Pôvodné miesto na výstavbu chaty 1 625 metrov n. m. nebolo zvolené náhodne. Nachádza sa v polovici trasy medzi Chopkom a Donovalmi a na križovatke značkových turistických trás Magurka – Chabenc – Jasenie. Plán chaty nezištné vypracoval stavebný kapitán A. Svoboda z Banskej Bystrice. Navrhnuté riešenie predpokladalo využitie zdravých trávov z dvoch veľkých maštali, postavených v sedle Ďurková ešte pred prvou svetovou vojnou, ktoré však neboli nikdy využívané. Staviteľom chaty bol P. Mistrík z Predajnej. Iniciátormi výstavby boli členovia Odboru KČST Banská Bystrica pplk. vojenský prokurátor Ondruška a najmä jeho manželka Vlasta, ktorá neskôr pôsobila aj ako správnička chaty. Slávnostné otvorenie Chaty KČST pod Chabencom bolo 14. augusta 1932.

Chata pozostávala z troch nocľahární, v ktorých mohlo prenocovať 42 turistov, bola celoročne obhospodarovaná a poskytovala aj stravovanie. Chata bola veľmi populárna a vyhľadávaná. Do konca r. 1932 bolo v nej ubytovaných 364 návštevníkov (pobyt 1 až 10 dní) a v období od januára do konca septembra r. 1933 až 815 návštevníkov. Ukázalo sa však, že chata na takú návštevnosť nepostačuje a najmä, že v nej chýba jedáleň. Z iniciatívy členov KČST, ktorí boli ochotní prispieť na rozšírenie chaty, začalo ústredie KČST v auguste 1933 chatu rozširovať o ďalšiu nocľaháreň s 22 posteľami, dve manzardky – každú so štyrmi posteľami – a jednu zo starých nocľahární zmenili na jedáleň.

Tak, ako pri výstavbe každej vysokohorskej chaty, tak aj pri stavbe chaty pod Chabencom veľkú úlohu hralo počasie, ktoré v tých výškach vedelo staviteľom pripraviť mnohé krušné chvíle. Vlasta Ondrušková o tom píše: „Moja predtucha, že až budeme opravovať strechu, bude špatné počasie, bohiaľ, sa splnila v strašnom rozsahu. Hmla, víchrica a striedavo padá sneh a prší. Pribehom dopoludnia sa počasie tak zhoršilo, že nám všetci remeselníci utiekli a nechali strechu otvorenú. Situácia bola zúfalá. Nezostávalo nám iné, len s Jariabkom, ktorý nás geopustil, vyliezť na strechu a sami pokrývať. Čo sme skúsili, nedokázate si predstaviť. Pán Jariabka sa takmer zabil, víchrica ho zrazila aj s rebríkom, zostal visieť na okraji strechy. Víchrica nám rvala lepenku z rúk, ruky sme mali od krvi, šaty nám to roztrhlo, ale predsa sme chatu ochránili a s nasadením posledných síl sme strechu lepenkou pokrývali.“ Aj vďaka takémuto osobnému nasadeniu niektorých členov KČST podarilo sa práce na chate ukončiť do konca novembra 1933.

Najväčšia dostavba sa začala v júni 1937 a už 8.9. 1938 Okresný úrad v Brezne nad Hronom vydal výmer na užívanie stavby. Stavbu realizoval Ing. Stanislav Uher, staviteľ z Brezna. Konštrukcia stavby bola drevená, zrubová. V prístavbe, dependencii bolo 14 izieb (10 štvorposteľových a 4 dvojposteľové), kúpeľňa, sušiareň na odev a lyžiareň. S pôvodnou chatou bola prístavba spojená krytou chodbou. Chata tak mala po r. 1938 celkom 16 izieb so 68 posteľami, ďalej dámsku nocľaháreň so 14 lôžkami a pánsku nocľaháreň s 20 lôžkami, veľkú a malú jedáleň, zasklenú verandu, z ktorej bol nádherný výhľad na horský masív Skalky. V podkroví prístavby bola ešte spoločná nocľaháreň, čo znamenalo, že v chate mohlo byť ubytovaných až 100 ľudí. Vykurovanie bolo lokálne železnými pecami, osvetlenie petrolejovými lampami.

Prvým chatárom bol krátko dobu Kornel Samko, po ňom v rokoch 1933 až 1938 bol chatárom Juraj Caban z Nemiec a od 1.6. 1938 Ján Bohúň z Ružomberka.

Po vyhlásení autonómie Slovenska 6.10. 1938 sa Ústredný výbor KČST v Prahe 12.10. 1938 uzniesol, že všetok svoj majetok, nachádzajúci sa na Slovensku, odovzdá do rúk samostatnej slovenskej organizácie – Klubu slovenských turistov a lyžiarov. Tak sa aj chata na Chabenci dostala do majetku ústredia KSTL.

Chata úspešne slúžila širokej verejnosti až do 16.45 h. 9. septembra 1940. Vtedy ju totálne zničil oheň, ktorý vznikol nešťastnou náhodou v komíne starej chaty, odkiaľ sa rozšíril aj na novú stavbu. Účinok ohňa bol katastrofálny. Napriek snahe prítomných, a hlavne strážcu chaty J. Bohúňa, chata zhorela až do základov. Z horiacej chaty sa napriek

silnému žiaru, hmle, dažďu a vetru, podarilo vyniesť aspoň časť zariadenia, ktoré však dažď tiež znehodnotil. Z chaty ostali len popraskané kamenné základy a vedľa stojaca maštaľ, do ktorej sa ukryl zachránený majetok a vyčerpaní záchrancovia.

Vo „vysvedčení o nevine“ vydanom vládny komisárom obce Jasenie sa uvádza: „... bolo zistené, že pohorelému KSTL v prípade chaty na Chabenci v obci Jasenie č. d. 117, nemožno pričítať vinu z tohto požiaru a že sa preto nenachádza v trestnom vyšetrovaní ani pred vynesením rozsudku.“ KSTL si následne uplatnil náhradu škody od vzájomnej poisťovacej banky Slávia vo výške 616 130,- za zhorenú chatu a inventár.

Vojnové roky a nedostatok finančných prostriedkov však neboli priaznivé pre obnovenie chaty. Navyše, uvedená suma z poisťovne bola na návrh bývalého predsedu KSTL Dr. Pitoňáka skoro celá použitá pri výstavbe Kežmarskej chaty, a to napriek výslovnému príkazu vtedajšieho župného úradu v B. Bystrici použiť túto len na výstavbu objektov v priestore Nízkych Tatier, hlavne však pri výstavbe chaty na Chabenci. Peniaze z poisťky za chabeneckú chatu však ako keby boli poznačené „karmou ohňa“ – pretože krutou iróniou osudu, aj Kežmarská chata neskôr ľahla popolom.

V r. 1946 ONV Brezno malo snahu v rámci turistického zveladenia Nízkych Tatier a

v súvislosti s výstavbou sedačkového výťahu na Chopok presadiť aj výstavbu zničených chat na Trangoške a pod Chabencom. V r. 1946–1947 sa v tejto veci výrazne angažoval aj odbor KSTL Jasenie, ktorý dostal príspevok vo výške 30 000 Kčs na prípravu výstavby novej Chaty pod Chabencom a dal vypracovať plány na znovuvýstavbu chaty. V r. 1946 z finančných prostriedkov, ktoré poskytl Poverenie priemyslu a obchodu a UNRA, vyčlenilo ústredie KSTL 1 milión Kčs a ONV Brezno zo svojho rozpočtu na r. 1947 vyčlenil 625 000 Kčs na výstavbu chaty.

Plánovaná chata mala byť modernou dvojpodlažnou budovou s murovaným prízemím a s drevenou hornou časťou. Kapacita chaty mala byť 80 postelí. V r. 1948 sa upravovalo stavenisko, pripravoval a vyvážal sa stavebný materiál.

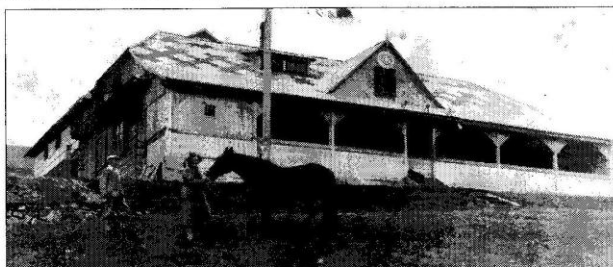
Ešte začiatkom r. 1949 časopis Krásy Slovenska uvádza: „Na Chabenci je provizórna chata KSTL, v ktorej môže prenocovať 20 návštevníkov. Pracuje sa na úprave staveniska pre novú veľkú chatu KSTL. Na Struhárskom sedle pripravili drevo na stavbu novej chaty na Chabenci, ktoré v jarných mesiacoch dopravila na stavenisko, takže je oprávnená nádej, že nová veľká chata KSTL na Chabenci bude postavená a otvorená už v prvých rokoch päťročnice.“

Nádej sa však nenaplnila. Prišiel Víťazný február 1948 a akčný výbor Národného frontu napriek protestom a nesúhlasu KSTL vydal 6.8. 1949 komuniké, podľa ktorého sa KSTL začlenil do jednotnej telovýchovnej organizácie SOKOL a celý majetok KSTL sa previedol na inú organizáciu, čím ich v podstate zoštatil. Výstavba chaty pod Chabencom sa zastavila. Pripravený materiál sa postupne rozkradol a zničil. Snahy o novú chatu sa na dlhý čas rozplynuli, ale nádej na ich znovu oživenie po celé tie desaťročia pretrvávala.

Tak ako všetky problémy okolo obnovenia, prípadne navrátenia turistických chat opätovne do majetku Klubu slovenských turistov po r. 1990, aj vyriešenie problému výstavby novej chaty pod Chabencom bolo sprvu takmer nereálne. Pre regionálnu radu KST Banská Bystrica a jej predsedu D. Kaliského to však bola výzva, ktorú sa nakoniec podarilo naplniť – na tom istom mieste, kde stála v minulosti veľká turistická chata Klubu československých turistov pod Chabencom, začala sa v roku 1991 stavba novej zrubovej útulne.

Rovnako ako v minulosti, aj teraz sa v sfažených poveternostných, ale i neľahkých finančných podmienkach dokončenie stavby neustále predlžovalo. Až v máji 2001 OÚ Brezno vydal dočasné povolenie a po splnení všetkých podmienok vydal v júli 2002 povolenie užívania stavby útulňa pod Chabencom. Regionálna rada Klubu slovenských turistov Banská Bystrica mohla tak v Medzinárodnom roku hôr 28. septembra 2002 odovzdať novú útulňu KST pod Chabencom do užívania pre turistickú verejnosť. V r. 2004 previedla regionálna rada KST vlastnícke práva k útulni pod Chabencom na Klub slovenských turistov v Jasení.

Dušan Kaliský

Chata pod Chabencom, foto z r. 1933.

BYSTRICKÝ
PERMON

Vydáva: Banskobystrický geomontánný park, Vychádza štvrťročne. Šéfredaktor: Ing. Pavel Gender. Zodpovedná redaktorka: PaedDr. Slavomíra Očenášová-Štrbová, PhD., Redakčná rada: Ján Baláz, doc. PhDr. Jolana Darulová, CSc., Mgr. Jozef Ďuriančík, PaedDr. Dušan Jarina, Igor Chromek, Milan Zuffa-Ellek, Ing. Július Burkovský, PhDr. Vladimír Sklenka, Mgr. Eva Furdiková, RNDr. PhDr. Richard R. Senček, PhD., Michal Kiššimon, Grafická úprava: PaedDr. Dušan Jarina, Adresa redakcie: Ing. Pavel

Gender, Horná 48, 974 01 Banská Bystrica, e-mailový kontakt: gender@pobox.sk, nasudi@gmail.com, Tlač: F&T – Svetlik Štefan, Slovenská Ľupča, Registr. číslo: OÚ-OPT-1/2003. Elektronickú podobu nájdete: www.banskabystrica.sk v podadresári kultúra a www.permen.eu

2014

RUSNÁK, Ernest : Turistická útulňa pod Chabencom.- In: Ako vznikali turistické chaty a útulne na Slovensku.-Poprad : Vydavateľstvo Region Poprad, 2014.-Na str.122-124 je časť o histórii turistickej útulne pod Chabencom s dobovými fotografiami.

2021

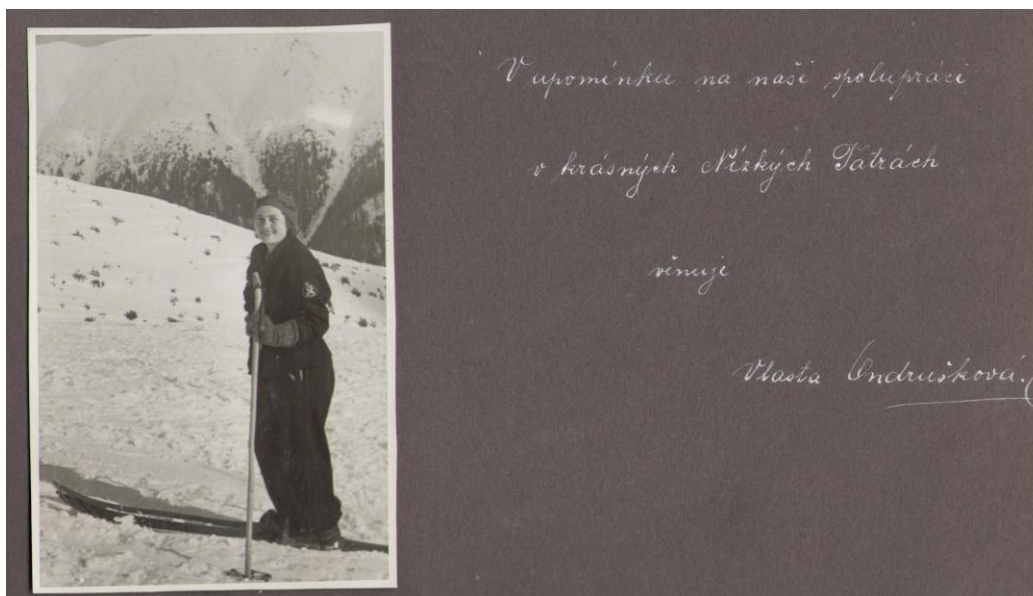
<https://mybystrica.sme.sk/c/22571230/zasah-nizkotatranskych-zachranarov-zranil-sa-chatar-z-durkovej.html?ref=tit> (11.1.2021)

Fotografie z výstavby prvej chaty – z osobného albumu Vlasty Ondruškovej

**Vlasta Ondrušková pred rokom 1930 pôsobila v Odbore KČST Brno a v Ústredí KČST Praha
v rokoch 1930-1938 pôsobila v Stredoslovenskej župe KČST v Banskej Bystrici ako referentka pre chaty a nocľahárne
a od júla 1937 do júna 1938 bola správkyňou Chaty pod Chabencom**

Archív Klubu slovenských turistov Lokomotíva – Dom turistiky KST Lokomotíva Banská Bystrica – 20.3.2021